

BELEIDSREGELS WMO GEMEENTE OSS 2012

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	4
HOOFDSTUK 1 BEGRIPPENKADER EN UITGANGSPUNTEN WMO.....	5
1.1 UITGANGSPUNTEN WMO.....	5
1.2 COMPENSATIEPLICHT	7
1.3 DOELGROEP	9
1.4 VOORWAARDEN EN BEPERKINGEN BIJ HET VERSTREKKEN VAN VOORZIENINGEN.....	12
1.5 DOMICILIE	18
HOOFDSTUK 2 VORM VAN VOORZIENINGEN	20
2.1 NATURA, PERSOONSGEBONDEN BUDGET, FINANCIËLE TEGEMOETKOMING	20
2.2 KEUZEVRIJHEID EN CONTRA-INDICATIES BIJ HET PERSOONSGEBONDEN BUDGET	21
2.3 VOORWAARDEN EN TOEPASSING PERSOONSGEBONDEN BUDGET	24
HOOFDSTUK 3 HULP BIJ HET HUISHOUDEN.....	35
3.1 HULP BIJ HET HUISHOUDEN IN DE WMO.....	35
3.2 TOEGANG TOT HULP BIJ HET HUISHOUDEN	39
3.3 GEBRUIKELIJKE ZORG.....	42
3.4 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: NATURA EN PERSOONSGEBONDEN BUDGET.....	46
3.5 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: CATEGORIE 1 OF 2	48
3.6 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: DE OMVANG	50
HOOFDSTUK 4 WOONVOORZIENINGEN	55
4.1 WAT WORDT VERSTAAN ONDER EEN WOONVOORZIENING?	55
4.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN.....	56
4.3 MOGELIJKE WOONVOORZIENINGEN	60
4.4 HET PRIMAAT VAN DE VERHUIZING	61
4.5 TEGEMOETKOMING VERHUIS- EN INRICHTINGSKOSTEN.....	65
4.6 BOUWKUNDIGE EN WOONTECHNISCHE WOONVOORZIENINGEN.....	68
4.7 NIET-BOUWKUNDIGE OF NIET-WOONTECHNISCHE WOONVOORZIENING	75
4.8 OVERIGE WOONVOORZIENINGEN.....	79
HOOFDSTUK 5 VERVOERSVOORZIENINGEN	84
5.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN.....	84
5.3 SOORTEN VERVOERSVOORZIENINGEN	88
HOOFDSTUK 6 ROLSTOELVOORZIENINGEN	106
6.1 WAT WORDT VERSTAAN ONDER EEN ROLSTOELVOORZIENING?	106
6.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN.....	106
6.3 VORM VAN ROLSTOELVOORZIENINGEN	108
6.4 SOORTEN ROLSTOELVOORZIENINGEN.....	108
HOOFDSTUK 7 KINDERVOORZIENINGEN.....	113
7.1 DOEL VAN KINDERVOORZIENINGEN	113
7.2 SOORTEN KINDERVOORZIENINGEN	113
HOOFDSTUK 8 OVERIGE REGELINGEN	116
8.1 DE GEHANDICAPTENPARKEERPLAATS (GEMEENTELIJK PARKEERBELEID).....	116
8.2 DE GEHANDICAPTENPARKEERKAART (REGELING GEHANDICAPTENPARKEERKAART).....	118
HOOFDSTUK 9 DE ADVISERING	123
9.1 BESLISTERMIJN	123
9.2 BEOORDELING AANVRAAG (VERORDENING WMO).....	123
9.3 BEOORDELING AANVRAAG (ALGEMENE WET BESTUURSRECHT)	125

HOOFDSTUK 10	MOTIVEREN VAN BESLUITEN.	127
10.1	AANVRAAG	127
10.2	MOTIVERING VAN BESLUITEN	127
10.3	TERUGVORDERING	130
BIJLAGE 1	ICF-CLASSIFICATIE	131
BIJLAGE 2	UITVOERINGSPROTOCOL WMO OSS	140

INLEIDING

BELEIDSREGELS EN DE ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

De beleidsregels individuele voorzieningen ontleen hun status aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb) waar in artikel 4:81, lid 1 wordt gesteld: een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid.”

Als beleidsregels zijn vastgesteld, kan in beschikkingen eenvoudig daarnaar worden verwezen. De gemeente Oss kende ook beleidsregels (richtlijnen) bij de uitvoering van de individuele voorzieningen op grond van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg). Een groot deel van deze regels is – al dan niet aangepast - in de Beleidsregels Wmo opgenomen. Uiteraard is het zo dat besluiten volgens de beleidsregels moeten worden genomen. Dit sluit niet uit om bij gewijzigd beleid de beleidsregels aan te passen.

De Verordening Wmo wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Het (financieel) Besluit Wmo en de Beleidsregels worden door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. Dit betekent dat het Besluit en de Beleidsregels niet in strijd mogen komen met de Verordening. De Beleidsregels Wmo volgen de opbouw van de verordening. Er zijn dus hoofdstukken over de verschillende terreinen waarop individuele voorzieningen worden verstrekt: woonvoorzieningen, hulp bij het huishouden, het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel (vervoersvoorzieningen) en verplaatsen in en rond de woning (rolstoelen).

HOOFDSTUK 1 BEGRIPPENKADER EN UITGANGSPUNTEN WMO

1.1 UITGANGSPUNTEN WMO

1.1.1 Algemene uitgangspunten

De algemene uitgangspunten bij de uitvoering van de individuele voorzieningen van de Wmo zijn:

- Mensen met beperkingen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen;
- Mensen met beperkingen moeten zoveel mogelijk deel kunnen nemen aan het maatschappelijk leven (het bevorderen van de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid);
- Mensen moeten zo lang mogelijk de regie in hun eigen leven kunnen voeren;

1.1.2 Aanvullende uitgangspunten

De gemeente Oss kent daarnaast nog een aantal aanvullende uitgangspunten bij de uitvoering van de individuele voorzieningen van de Wmo:

- Er wordt gestreefd naar een zo cliëntvriendelijk mogelijke uitvoering van de Wmo. Er is daarom onder andere gekozen voor één centraal punt waar informatie wordt verstrekt (Zorgplein Oss);
- Het leveren en adviseren van zorg op maat. Dit betekent dat de verstrekking niet primair gericht is op de voorziening die gevraagd wordt, maar specifiek op het oplossen van het probleem, binnen de grenzen van de wet;
- Zoveel mogelijk keuzevrijheid voor cliënten. Dit vertaalt zich in de keus bij de zorgaanbieders van huishoudelijke hulp en in veel gevallen de mogelijkheid om een voorziening in natura of middels een persoonsgebonden budget te ontvangen;
- Het verstrekken van goedkoopst compenserende voorzieningen. Uit artikel 4 Wmo vloeit voort dat cliënten recht hebben op een voorziening die in hun individuele situatie kan worden aangemerkt als compensatie. Hiervan is sprake indien een voorziening, dan wel een combinatie van voorzieningen, de beperkingen die de gehandicapte op een bepaald gebied ondervindt wegneemt, dan wel voldoende vermindert;
- Een integrale en geïntegreerde probleemgerichte benadering van de problemen en de daaraan gekoppelde advisering. Probleemgericht betekent, dat de fysieke, psychische en sociale mogelijkheden van de persoon in relatie tot de handicap uitgangspunt zijn, waarbij tevens een weging plaatsvindt van het zorgnetwerk en de bereikbaarheid van de voorzieningen.

1.1.3 Uitvoeringsprotocol Wmo

Een specifiek uitgangspunt in Oss is het Uitvoeringsprotocol Wmo. Bij het samenhangend afstemmen van de individuele voorzieningen hanteert de gemeente het integraal in de toelichting op artikel 33, 3^e lid van de Verordening Wmo opgenomen Uitvoeringsprotocol Wmo individuele voorzieningen Oss.

Het betreft hier de bepalingen uit het voordien door de gemeente Oss gehanteerde Protocol Wvg¹ welke bij de invoering van de Wmo ongewijzigd door de gemeente Oss zijn overgenomen bij de uitvoering van de individuele voorzieningen van de Wmo. Het protocol is opgesteld om een meer uniforme wetstoepassing mogelijk te maken gericht op een bredere rechtszekerheid voor cliënten in hun specifieke situatie. Het protocol is gericht op de persoonlijke omstandigheden, voorkeuren en keuzes van de cliënt en de wijze waarop deze zijn leven wil inrichten².

¹ Het ministerie van SZW heeft in maart 2002 in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en gebruikersorganisaties het Protocol Wvg opgesteld waaruit blijkt dat een voorziening doeltreffend, doelmatig en afgestemd is op de specifieke situatie van cliënt wanneer wordt voldaan aan de in het protocol opgesomde criteria. De doelstellingen uit dit protocol zijn onverkort door Oss overgenomen in het Uitvoeringsprotocol Wmo.

² Zie bijlage 2

1.2 COMPENSATIEPLICHT

De compensatieplicht (ook wel het compensatiebeginsel genoemd) is de opvolger van de wettelijk bepaalde zorgplicht zoals die in de Wvg gold.

Artikel 4 van de Wmo stelt dat het college ter compensatie van de beperkingen die een persoon met beperkingen ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, voorzieningen treft op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

1. een huishouden te voeren;
2. zich te verplaatsen in en om de woning;
3. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
4. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Hierbij is het functioneren van iemand die geen overheidsvoorzieningen nodig heeft de norm voor de hoogte en mate waarin gecompenseerd wordt.

De compensatieplicht is in 2010 uitgebreid naar aanleiding van een wetwijziging. Toegevoegd is dat “het college bij het bepalen van de voorzieningen rekening houdt met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder *verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie* alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een *oogpunt van kosten* zelf in maatregelen te voorzien.”

1.2.1 Zelfredzaamheid

Onder zelfredzaamheid wordt verstaan het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen.

1.2.2 Maatschappelijke participatie

Onder deelname aan het maatschappelijk verkeer wordt in ieder geval verstaan het kunnen voeren van een huishouden, het normale gebruik van een woning, het zich in en om de woning kunnen verplaatsen, het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting kan worden gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen; het kunnen ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het lokale sociaal-maatschappelijke leven.

1.2.3 Goedkoopst compenserende voorziening

De gemeente is verplicht om te compenseren, maar de manier waarop zij dit doet is geheel vrij. Bij de uitvoering van de compensatieplicht in de Wmo geldt dat ruime aandacht moet bestaan voor de specifieke kenmerken en behoeften van de persoon die de voorziening vraagt. Voorheen was in de Wmo-verordening bepaald dat een voorziening slechts kon worden toegekend, als deze als de goedkoopst adequate voorziening kon worden aangemerkt. Het slechts toekennen van de goedkoopst

adequate voorziening is onder de Wmo niet toegestaan. De ondergrens van de compensatieplicht wordt bepaald door de goedkoopst compenserende voorziening.

Hierbij dienen de begrippen “goedkoopst” en “compenserend” in onderlinge samenhang te worden gezien. “Goedkoopst compenserend” betekent dat een voorziening allereerst compenserend moet zijn. Hiervan is sprake indien een voorziening, dan wel een combinatie van voorzieningen, de beperkingen die de gehandicapte op een bepaald gebied ondervindt wegneemt, dan wel voldoende vermindert. Pas als er meerdere compenserende voorzieningen zijn, kan de goedkoopst compenserende voorziening worden gekozen.

1.3 DOELGROEP

Artikel 4 van de Wmo bepaalt voor welke personen het college voorzieningen moet treffen ter compensatie van de beperkingen die personen ondervinden in hun zelfredzaamheid en hun maatschappelijke participatie. De doelgroep wordt gevormd door personen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, onderdeel 4, 5 en 6 van de Wmo. Dat zijn:

- mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem;
- mantelzorgers en
- vrijwilligers

1.3.1 De persoon met beperkingen

Een persoon met beperkingen wordt in de Wmo als volgt gedefinieerd: “Een persoon die ten gevolge van ziekte of gebrek, inclusief chronische psychische en psychosociale problemen, aantoonbare beperkingen ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van het voeren van het huishouden, bij het normale gebruik van de woning, bij het verplaatsen in en om de woning, bij het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel of bij het ontmoeten van medemensen en op basis daarvan aangaan van sociale verbanden”.

Bij "mensen met een beperking" gaat het volgens de jurisprudentie om mensen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Het gaat hier in alle gevallen om kenmerken van een persoon. Men is bijvoorbeeld door ouderdom slecht ter been geworden, is van kinds af aan zintuiglijk gehandicapt, of heeft door ziekte of door een ongeval een of meer lichaamsfuncties verloren. Verlies van zelfstandigheid en, met name, een gebrek aan deelname aan het maatschappelijk verkeer, kan echter ook een gevolg zijn van problemen die iemand heeft in zijn relatie met anderen, met zijn sociale omgeving. In dat geval is er sprake van een 'psychosociaal probleem'.

Uit deze uitspraak volgt dat het in strijd is met de Wmo de doelgroep die voor voorzieningen in aanmerking kan komen te beperken tot personen die als gevolg van een ziekte of gebrek beperkingen ondervinden. De CRvB stelt vast dat de in artikel 1 lid 1 onder g onderdelen 5° en 6° Wmo neergelegde verbreding van de doelgroep die in aanmerking kan komen voor maatschappelijke ondersteuning, ook personen met een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem omvat.

De definitie van de persoon met beperkingen op grond van de Wmo bevat twee elementen; ziekte of gebrek en aantoonbare beperkingen. Er wordt een aanvullende eis gesteld dat er sprake moet zijn van (aantoonbare) beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Het gaat hierbij om een medisch oordeel. Ook binnen de Wmo zal, net als binnen de Wvg en de AWBZ, de medische noodzaak een belangrijke plaats innemen bij het toekennen van voorzieningen.

Ziekte of gebrek

Of er sprake is van ziekte of gebrek kan op grond van een medisch of psychologisch onderzoek worden vastgesteld. Verder dient in dat onderzoek aangegeven te worden of de ondervonden beperkingen en de daaruit voortvloeiende belemmeringen een direct gevolg zijn van ziekte of gebrek. Onder het begrip ziekte wordt verstaan een procesmatig gebeuren, dat wil zeggen een zich in de tijd uitstrekkende gebeurtenis of complex van gebeurtenissen. Het begrip gebrek duidt op een statische situatie, waarbij het onaannemelijk is dat in deze situatie veranderingen zullen optreden.

Ouderdom is niet synoniem aan ziekte of gebrek, wel kan een gebrek nauw samenhangen met het ouderdomsproces. Het gegeven dat men oud is, is op zich dus geen indicatie voor voorzieningen in het kader van de Wmo. Wel kunnen gebreken die verbonden zijn aan het ouder worden, aanleiding zijn in het kader van de Wmo een voorziening te treffen.

Ook psychische problemen of het (tijdelijk) niet kunnen voeren van regie, kunnen aanleiding zijn voor het verstrekken van een voorziening.

Aantoonbare beperkingen

Met het begrip aantoonbare beperkingen wordt bedoeld dat er sprake moet zijn van beperkingen die objectief medisch vast te stellen zijn. Verder moeten die beperkingen het rechtstreekse gevolg zijn van een in medische kringen algemeen geaccepteerd ziektebeeld. De hoogste rechtsprekende instantie - de Centrale Raad van Beroep (CRvB) - heeft in het kader van de Wvg uitspraken over moeilijk te objectiveren ziektebeelden gedaan. Het uitgangspunt van deze uitspraken is dat als uit medisch onderzoek blijkt dat er geen aantoonbare beperkingen kunnen worden gevonden, er in beginsel geen noodzaak voor het verstrekken van een voorziening bestaat.

Bij een moeilijk medisch objectiveerbare aandoening (MMOA) is het belangrijk om zorgvuldig onderzoek te doen naar de medische noodzaak van de gevraagde voorziening. De kans bestaat namelijk dat toekenning van voorzieningen leidt tot verslechtering van de lichamelijke toestand van de aanvrager.

1.3.2 Mantelzorgers

Onder de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor het ondersteunen van mantelzorgers. Het college moet ter compensatie van de beperkingen die een mantelzorger ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie voorzieningen treffen. Gemeente hebben tot taak mantelzorgers te ondersteunen, maar zijn niet verplicht om individuele voorzieningen aan te bieden. Een voorbeeld hiervan is dat mantelzorgers in sommige gevallen voor compensatie in de vorm van hulp bij het huishouden in aanmerking komen. Het gaat hierbij dan expliciet om huishoudelijke hulp in het kader van de “respijtzorg”. Respijtzorg is zorg die gericht is op het (tijdelijk) ontlasten van de mantelzorger, wanneer deze overbelast dreigt te raken, door overname van zorg.

Het is niet de bedoeling dat het huishouden van de mantelzorgers wordt overgenomen, maar overname van het huishouden van degene die de mantelzorg ontvangt, ter ontlasting van de mantelzorgers, is wel mogelijk.

1.3.3 Vrijwilligers

De gemeente is verantwoordelijk voor het ondersteunen van vrijwilligers. Het college moet ter compensatie van de beperkingen die een persoon als bedoeld in artikel 1 lid 1 onder g Wmo, dus ook de vrijwilliger, ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie voorzieningen treffen.

1.4 VOORWAARDEN EN BEPERKINGEN BIJ HET VERSTREKKEN VAN VOORZIENINGEN

Voor individuele voorzieningen in het kader van de Wmo gelden de volgende algemene voorwaarden en beperkingen;

1.4.1 Voorwaarden

- *Doelgroep van de Wmo*

De belanghebbende behoort tot de doelgroep van de Wmo (zie paragraaf 1.3) en er bestaat een medische noodzaak; met andere woorden de toekenning van een voorziening is gebaseerd op medische gronden conform het gestelde in de International Classification of Functioning, Disability and Health (een systematisch geordende classificatie van het menselijk functioneren)³. Bijzondere sociale omstandigheden kunnen de medisch noodzaak aanvullen.

Er wordt geen voorziening toegekend indien er onvoldoende geobjectiveerde beperkingen zijn op grond van ziekte of gebrek die het verstrekken van een voorziening noodzakelijk maken.

- *Inwoner van de gemeente Oss*

De belanghebbende is inwoner van de gemeente Oss en heeft de Nederlandse nationaliteit dan wel een verblijfsvergunning, vestigingsvergunning of is toegelaten als vluchteling. Toeristen, illegale- en gedoogde vreemdelingen zijn uitgesloten.

Er wordt geen voorziening toegekend indien de belanghebbende geen inwoner van de gemeente Oss is. Het compensatiebeginsel van de gemeente alleen maar geldt ten aanzien van in de gemeente woonachtige belanghebbenden. Het domiciliebeginsel staat verder uitgelegd in paragraaf 1.5.

- *Op het individu gericht*

De voorziening is in overwegende mate op het individu gericht. Een aanvraag voor een gemeenschappelijke voorziening is niet mogelijk. Dit betekent dat er altijd één individuele aanvrager moet zijn die de voorziening aanvraagt; de voorziening moet voor deze aanvrager ook noodzakelijk zijn in de zin van de Wmo.

- *Langdurig noodzakelijk*

De voorziening die wordt gevraagd is langdurig noodzakelijk. Langdurig noodzakelijk wil zeggen dat degene die beperkingen ondervindt voor langere tijd aangewezen moet zijn op de desbetreffende voorziening. Voor langere tijd betekent in ieder geval dat wie tijdelijk beperkingen ondervindt, bijvoorbeeld door een ongeluk, terwijl vaststaat dat de aard van de beperking van voorbijgaande aard is, niet voor een voorziening in aanmerking komt.

³ Zie bijlage 1

Degene die tijdelijk beperkingen ondervindt kan een beroep doen op de hulpmiddelendepots van de thuiszorgorganisaties die zijn opgezet in het kader van de AWBZ. Uit het hulpmiddelendepot kan gedurende drie maanden, éénmaal te verlengen met nog eens drie maanden, een hulpmiddel worden verleend. Na die periode bestaat de mogelijkheid het hulpmiddel tegen betaling te huren. Dat wil evenwel niet zeggen dat de grens van langdurig noodzakelijk op 6 maanden ligt. De grens wordt eerder bepaald door de vraag: gaat het probleem over of is het blijvend. Als iemand een probleem heeft dat 8 of 10 maanden zal duren maar daarna over zal zijn, mag er van worden uitgegaan dat geen sprake is van langdurige noodzaak. Dat geldt overigens niet bij een aanvrager die terminaal is.

Als de levensverwachting 4 maanden is, is duidelijk dat het geen tijdelijk probleem is, maar een probleem tot de dood erop volgt. Er moet dan uitgegaan worden van langdurige noodzaak. Uit jurisprudentie blijkt dat indien een persoon met beperkingen een bepaalde voorziening voor de rest van zijn leven nodig heeft (hoe kort dit leven ook nog mag duren), deze voorziening als langdurig noodzakelijk wordt aangemerkt.

Een enkele keer komt het voor dat iemand als gevolg van een ernstig ongeval een lange revalidatie doormaakt, maar uiteindelijk toch weer (nagenoeg) zal herstellen. In die situaties kan er tijdelijk een voorziening worden toegekend. Bij de keuze voor een voorziening wordt dan rekening gehouden met de tijdelijke aard van de beperkingen.

Het college is niet gehouden Wmo-voorzieningen te verstrekken als de mogelijkheid van een succesvolle behandeling nog open staat. Indien de klachten met bijvoorbeeld fysiotherapie te verhelpen zijn dan is er geen sprake van een langdurige noodzaak. Het kan zijn dat de verstrekking van voorzieningen de behandeling doorkruist en daardoor antirevaliderend zou werken.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, wordt gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij ontslag uit het ziekenhuis na een opname of bij een ontregeld huishouden.

- *goedkoopst compenserende voorziening*

De gevraagde voorziening dient, naar objectieve maatstaven gemeten, de goedkoopst compenserende voorziening te zijn. Het criterium goedkoopst compenserend betekent dat een te verstrekken voorziening allereerst voldoende compensatie moet bieden. Hiermee wordt bedoeld: volgens objectieve maatstaven toereikend, uitgaande van de individuele situatie van de cliënt. Zijn er twee of meer voorzieningen compenserend, dan mag gekozen worden voor de goedkoopste voorziening. De goedkoopste voorziening wordt beschouwd vanuit het gezichtspunt van de gemeente: het gaat om de voorziening die voor de gemeente het goedkoopst is. Daarbij kan ook rekening gehouden worden met zogenaamde macro-overwegingen, overwegingen die het gehele beleid en de consequenties betreffen. Het begrip 'goedkoop' moet bij de beoordeling van de geschiktheid van een voorziening niet

in absolute zin worden uitgelegd. Zo kan een in aanschaf duurder voorziening bijvoorbeeld langer meegaan en dus uiteindelijk goedkoper zijn.

Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening doelmatiger maken, komen niet voor vergoeding in aanmerking. Het is uiteraard wel mogelijk een voorziening te verstrekken die duurder is dan de goedkoopst compenserende voorziening, mits de aanvrager bereid is het prijsverschil uit eigen middelen te betalen. Dit geldt dan ook voor de meerkosten van onderhoud, reparatie en verzekering die een duurder voorziening met zich meebrengt.

1.4.2 Beperkingen bij het verstrekken van voorzieningen

o Algemeen gebruikelijke voorziening

Er wordt geen voorziening toegekend indien deze voor een persoon als aanvrager als algemeen gebruikelijk wordt beschouwd. Algemeen gebruikelijke voorzieningen vallen niet onder de Wmo en dienen uit het ter beschikking staande inkomen te worden betaald. Het begrip algemeen gebruikelijk kun je relateren aan hetgeen een niet-gehandicapt persoon in vergelijkbare (waaronder ook financiële vergelijkbare) omstandigheden als regel tot hun aanschaffingspatroon kunnen rekenen.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen voldoen in de regel aan onderstaande voorwaarden; de voorziening:

- kan voor een persoon zonder beperkingen in een financieel vergelijkbare positie tot het normale aanschaffingspatroon worden gerekend;
- is niet speciaal ontwikkeld en bedoeld voor mensen met een beperking;
- is overal te koop, en
- is niet duurder dan vergelijkbare producten.

o Individuele toets

"Voor een persoon als aanvrager" impliceert een individuele toets. Om te bepalen of een voorziening voor een persoon als aanvrager algemeen gebruikelijk is, zal een individuele toets moeten plaats vinden. De toets kan leiden tot een uitzondering op het principe dat een voorziening algemeen gebruikelijk is. Bij deze toets kan het inkomen een rol spelen. Bijvoorbeeld als de persoon met beperkingen qua inkomen niet in staat is de voorziening te betalen en die aar veel kosten heeft die direct verband houden met zijn beperking. Door die kosten ontstaat een besteedbaar inkomen onder het bijstandsniveau. Dan is er een compensatieplicht van de gemeente omdat moeilijk verwacht kan worden dat de persoon met beperkingen met zijn (uiterst) lage inkomen de noodzakelijke voorziening zelf zal aanschaffen.

○ *Onvoorzienbare vervanging*

Daarnaast kan een algemeen gebruikelijke voorziening worden vergoed indien een ziekte of gebrek noopt tot plotselinge onvoorzienbare vervanging van zaken, die reeds recent vervangen zijn en anders niet vervangen zouden worden.

Uitzonderingen.

In individuele gevallen kan een voorziening die op zichzelf als algemeen gebruikelijk kan worden beschouwd, vanwege omstandigheden aan de kant van de aanvrager toch niet als algemeen gebruikelijk worden beschouwd. Er moet dan een uitzondering worden gemaakt. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- een plotseling optredende handicap, waardoor algemeen gebruikelijke voorzieningen eerder dan normaal moeten worden vervangen (onvoorzienbare vervanging) of;
- een persoon met beperkingen met een uiterst laag inkomen (minimum of net boven minimum) die bovendien aantoonbaar veel kosten heeft die direct verband houden met zijn beperking. Door die kosten ontstaat een besteedbaar inkomen onder het bijstandsniveau. Dan is er een compensatieplicht van de gemeente omdat moeilijk verwacht kan worden dat de persoon met beperkingen met zijn (uiterst) lage inkomen de noodzakelijke voorziening zelf zal aanschaffen.

Waar de grens tussen wat algemeen gebruikelijk is en wat niet precies getrokken moet worden is dus afhankelijk van twee factoren, het inkomen van de aanvrager en algemeen maatschappelijke normen.

Voorbeelden van voorzieningen (niet limitatief) die op grond van algemene maatschappelijke normen vanuit de jurisprudentie als algemeen gebruikelijk worden beschouwd zijn: een (mobiele) telefoon, centrale verwarming, automatische transmissie voor een auto, een keramische- of inductiekookplaat en een fiets.

○ *Afschrijvingstermijn nog niet verstreken*

Er wordt geen voorziening toegekend indien de gevraagde verstrekking betrekking heeft op vervanging van een eerdere verstrekking vóórdat de normale afschrijvingstermijn is verstreken. Er wordt hierbij beoordeeld of de technische staat van de eerder op basis van de verordening verstrekte voorziening overeenkomstig met de normale staat, gelet op de verwachte afschrijvingsduur in relatie tot de mate van gebruik van de voorziening is. Uiteraard wordt voor een aan een kind verstrekte voorziening een andere afschrijvingstermijn normaal geacht, dan voor een aan een volwassene verstrekte voorziening. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning is terug te vinden voor welke voorziening welke afschrijvingstermijn gehanteerd wordt.

- *Reeds gemaakt kosten*

Indien de aanvrager vraagt om een tegemoetkoming in reeds gemaakte kosten voordat een besluit is genomen op de aanvraag dan worden deze kosten in de regel niet vergoed, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden.

Het is een aanvrager niet toegestaan een gemeente voor een voldongen feit te stellen waarbij de gemeente geen invloed meer kan uitoefenen op de te verstrekken voorziening. Met andere woorden: wie een voorziening aanschaft en daarna aanvraagt, loopt de kans op een afwijzing. Uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) blijkt dat deze regel niet zonder meer mag worden toegepast. Dat heeft tot consequentie dat indien achteraf toch nog gecontroleerd kan worden wat de goedkoopst compenserende oplossing was, een afwijzing op grond van “reeds gemaakt kosten” achterwege moet blijven. Uiteraard kan dan wel de goedkoopst compenserende voorziening verstrekt worden, ook al is de aangeschafte voorziening aanzienlijk duurder. Dat is dan de consequentie voor de aanvrager die voor de beschikking zelf iets heeft aangeschaft.

- *Verloren gegane zaak*

Indien de aanvraag een verloren gegane zaak betreft en daarbij sprake is van schuld zal in de regel in deze situaties geen nieuwe voorziening verstrekt worden. Dit is een vergaande regel, die altijd goed voorbereid en onderbouwd dient te worden. Het komt regelmatig voor dat door onzorgvuldig gebruik of zelfs misbruik regelmatig reparaties nodig zijn om bijvoorbeeld een scootmobiel rijdend te houden. Dit kan gebeuren uit onzorgvuldigheid, onder invloed van alcohol of drugs etc. Bij herhaling van dit soort problemen is het goed eerst met betrokkene te overleggen en duidelijk te maken dat dit in strijd is met de bruikleenovereenkomst. Heeft een dergelijk gesprek geen resultaat, dan kan overgegaan worden tot aangetekend waarschuwen dat bij herhaling de voorziening zal worden ingenomen. Herhaalt het probleem zich dan weer dan kan tot inname worden overgegaan en hoeft er geen herverstrekking plaats te vinden.

Hetzelfde geldt als door grove nalatigheid een voorziening verloren gaat. Gedurende de verdere afschrijvingsperiode hoeft dan geen nieuwe voorziening verstrekt te worden. Zeker bij personen die afhankelijk zijn van voorzieningen kan dit een zeer ingrijpende, maar noodzakelijke maatregel zijn. Als iemand een persoonsgebonden budget heeft kan bij het verloren gaan van de voorziening gedurende de looptijd op gelijke wijze gehandeld worden.

- *Voorliggende wettelijke of privaatrechterlijke regeling*

Indien de voorziening reeds via een andere wettelijke of privaatrechterlijke regeling of via een door de gehandicapte afgesloten verzekering wordt vergoed (voorliggende voorziening) dan wordt geen voorziening in het kader van de Wmo toegekend. Zo vallen alle vervoersvoorzieningen, die in een ander kader dan de Wmo worden verstrekt buiten de regeling (zie onder vervoersvoorzieningen).

Een ander voorbeeld vanuit de woonvoorzieningen doet zich voor indien aanspraak bestaat op een sloopvergoeding vanuit een Sociaal Plan van een woningbouwvereniging. Dit is een voorliggende

wettelijke regeling op de vergoeding verhuis- en inrichtingskosten die vanuit de woonvoorzieningen wordt verstrekt. In de Wmo zelf liggen de volgende uitgangspunten: artikel 2 Wmo bepaalt “Er bestaat geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning voor zover met betrekking tot de problematiek die in het gegeven geval aanleiding geeft voor de noodzaak tot ondersteuning, een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat.”

Er zal dus altijd moeten worden nagegaan of de aangevraagde voorziening wellicht valt onder andere regelingen (is er een voorliggende voorziening?). Het gaat hierbij uitsluitend om wettelijke bepalingen. Daaronder kan de AWBZ worden gerekend, de Zorgverzekeringswet, de Wet op de Jeugdzorg, leerlingenvervoer en de WIA.

- *Geen aantoonbare meerkosten*

Indien er geen sprake is van aantoonbare meerkosten wordt ook geen voorziening verstrekt. De Wmo kent immers het compensatiebeginsel. Maar dan moet er wel wat te compenseren zijn. Iemand die op grond van zijn inkomen verondersteld wordt een auto te hebben zal als hij die auto moet hebben vanwege een handicap niet in een andere situatie komen. Er zijn dan geen meerkosten die gecompenseerd moeten worden. Het onderzoek naar meerkosten is van belang in situaties waarin twijfel bestaat over de noodzaak van een voorziening.

1.4.3 Hardheidsclausule

Soms kan strikte toepassing van bepalingen van de Wmo-verordening (of het daarop gebaseerde beleid) onredelijk uitpakken. Het kan daarom onder bijzondere omstandigheden wenselijk zijn om ten gunste van de belanghebbende af te wijken van de bepalingen in de verordening (en het daarop gebaseerde beleid). Om dat mogelijk te maken voorziet de Wmo-verordening in een zogenaamde hardheidsclausule.

1.5 DOMICILIE

Op grond van artikel 2, tweede lid onder b van de verordening is de gemeente uitsluitend verplicht om voorzieningen te verstrekken aan in de gemeente woonachtige personen met beperkingen. Het in de gemeente woonachtig zijn betekent dat de persoon met beperkingen in de gemeente zijn hoofdverblijf heeft. Onder hoofdverblijf wordt in dit kader ook wel verstaan de plaats waar iemand gewoonlijk verblijft, slaapt en eet en waar het centrum van zijn dagelijkse sociale en economische activiteiten is gelegen.

In de Wmo ontbreekt een artikel dat regelt in welke gemeente belanghebbende zijn aanvraag moet indienen. In artikel 2, 2^e lid onder b van de Wmo-verordening is geregeld dat er geen voorziening wordt toegekend indien de aanvrager niet woonachtig is in de gemeente Oss.

Wanneer blijkt dat een aanvraag is ingediend bij de verkeerde gemeente, dan is de gemeente waar de aanvraag ten onrechte is ingediend verplicht om die aanvraag door te sturen naar de gemeente waar deze wel ingediend had moeten worden. De gemeente die de aanvraag doorzendt, is verder verplicht om de aanvrager hiervan in kennis te stellen (mondeling, of telefonisch, schriftelijk heeft echter de voorkeur).

1.5.1 Huishoudelijke hulp en verblijf buiten de gemeente Oss

Er zijn in de Wmo geen bepalingen neergelegd over het recht op huishoudelijke hulp indien de belanghebbende gedurende een bepaalde periode in een stacaravan, vakantiehuisje of in het buitenland verblijft. Uit antwoorden van de staatssecretaris van VWS blijkt dat de compensatieplicht van een gemeente zich in beginsel uitstrekt tot inwonenden van de gemeente en dat deze "doorloopt" als die persoon tijdelijk niet in de gemeente verblijft. Voor de vraag wanneer iemand in een gemeente woont, is zowel de inschrijving in de GBA als het feitelijke verblijf van belang. Iemand die is ingeschreven in de gemeente Oss en gedurende een deel van het jaar verblijft in een vakantiehuisje in een andere gemeente, valt in beginsel onder de zorgplicht van de gemeente Oss.

Hulp bij het huishouden in natura zal echter alleen in de gemeente Oss worden verstrekt omdat het redelijkerwijs niet van de gemeente kan worden verlangd om deze vorm van huishoudelijke hulp ook in een andere gemeente te verstrekken. In dat geval vervalt de keuzevrijheid van de cliënt wat betreft zorg in natura en een persoonsgebonden budget op grond van een overwegend bezwaar en besluit het college om gedurende de periode dat de belanghebbende in Oss verblijft hulp bij het huishouden in natura aan te bieden en een persoonsgebonden budget te verstrekken voor de periode dat de belanghebbende in een vakantiehuis in een andere gemeente verblijft; de compensatieplicht van de gemeente Oss wordt dan zo ingevuld dat betrokkene een persoonsgebonden budget ontvangt dat hij kan meenemen naar de gemeente waar het vakantiehuisje staat.

Op grond van uitspraken van de Centrale raad van Beroep kan in Oss een persoonsgebonden budget voor huishoudelijke hulp worden verstrekt indien betrokkene niet langer dan 9 maanden per jaar buiten de gemeente in een vakantiehuis verblijft.

1.5.2 Woningaanpassing tweede woning buiten de gemeente

Een woningaanpassing voor een tweede woning buiten de gemeente valt buiten de compensatieplicht.

1.5.3 Ontvangen van een voorziening bij het verblijf in het buitenland

In de Wmo ontbreekt een regeling over het ontvangen van een voorziening in het buitenland. De wet bevat echter wel aanwijzingen waaruit kan worden afgeleid dat hij bedoeld is voor maatschappelijke participatie in de eigen omgeving. Zo is in artikel 4 lid 1 onder c Wmo geregeld dat beperkingen op het gebied van lokaal vervoer moeten worden gecompenseerd. Iets vergelijkbaars geldt voor het verplaatsen in en rond de woning, zie artikel 4 lid 1 onder b Wmo. Een meer concrete begrenzing van het recht op compenserende voorzieningen bij participatieproblemen in de eigen woonomgeving vindt daarom op basis van artikel 5 lid 1 Wmo plaats via de gemeentelijke verordening. Daarin regelen gemeenten dat er alleen aanspraak bestaat op individuele voorzieningen als men zijn (feitelijke) hoofdverblijf heeft in de gemeente.

HOOFDSTUK 2 VORM VAN VOORZIENINGEN EN EIGEN BIJDAGEN

2.1 NATURA, PERSOONSGEBONDEN BUDGET, FINANCIËLE TEGEMOETKOMING

Sinds de invoering van de Wmo hebben personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening, een wettelijke keuzevrijheid tussen het ontvangen van de voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar persoonsgebonden budget, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan (artikel 6 van de Wmo).

Er zijn drie vormen van verstrekking van individuele voorzieningen mogelijk:

1. Allereerst is er de voorziening in natura;
2. Artikel 6 Wmo bepaalt dat er een alternatief voor een voorziening in natura geboden moet worden en wel in de vorm van een persoonsgebonden budget;
3. De derde vorm van verstrekking is de financiële tegemoetkoming.

2.1.1 Voorziening in natura

Een voorziening in natura wil zeggen dat de gemeente de aanvrager een voorziening verstrekt die hij of zij kant-en-klaar krijgt. Deze voorziening kan in bruikleen of in eigendom worden verstrekt of als persoonlijke dienstverlening.

Een verstrekking in natura heeft zowel voor de gemeente als de aanvrager enkele belangrijke voordelen. De gewenste voorziening zal in de regel goedkoper zijn omdat de gemeente in het kader van een overeenkomst (contract) met een aanbieder groot inkoopt en daarbij kortingen bedingt. Een ander belangrijk voordeel voor de gemeente is het gegeven dat een voorziening in natura die in bruikleen wordt verstrekt kan worden herverstrekt indien de voorziening voor de aanvrager om wat voor reden dan ook niet meer nodig is. De gemeente Oss heeft dan ook een depot van waaruit voorzieningen opnieuw worden uitgegeven. Uit het oogpunt van efficiency en kostenbeheersing is dit een belangrijk voordeel, ook al omdat de gemeente van elke vorm van voorziening slechts enkele veel verstrekte modellen zal uitkiezen waardoor een zekere standaardisatie van het assortiment wordt bereikt.

Het meest in het oog springende voordeel voor de aanvrager is het gegeven dat het vervoermiddel bij de verstrekking in natura kant-en-klaar wordt verstrekt waarbij de kosten van onderhoud en service zijn inbegrepen.

2.1.2 Verschil financiële tegemoetkoming en persoonsgebonden budget

Het onderscheid tussen deze begrippen is niet altijd even duidelijk. Daar komt nog bij dat sommige financiële tegemoetkomingen forfaitaire financiële tegemoetkomingen zijn. De verschillen tussen deze verstrekkingvormen kunnen het beste als volgt worden weergegeven:

Financiële tegemoetkoming

Een financiële tegemoetkoming is een bedrag bedoeld om een individuele voorziening mee te realiseren. Het begrip financiële tegemoetkoming wordt in de wet gebruikt in artikel 7 lid 2 waar gesproken wordt over een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. Het verschil tussen een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming is klein. Helder is wel dat bij een bouwkundige woningaanpassing die aan de eigenaar, niet de bewoner, moet worden uitbetaald, niet gesproken kan worden van een persoonsgebonden budget.

Financiële tegemoetkoming in de vorm van een forfaitair bedrag

Dit is een vast en niet gespecificeerd bedrag dat los van de werkelijke kosten en los van het inkomen wordt vastgesteld. Het is dus geen kostendekkend bedrag. Te denken valt aan een verhuiskostenvergoeding of een auto- of taxikostenvergoeding.

Persoonsgebonden budget

Dit is een geldbedrag bedoeld waarmee iemand zelf persoonlijke dienstverlening mee in kan kopen of een voorziening mee kan aanschaffen. De omvang van het persoonsgebonden budget wordt zo bepaald dat de aanvrager in staat is een voorziening in te kopen die gelijkwaardig is aan de in natura te verstrekken voorziening. De eisen waaraan de voorziening moet voldoen worden vastgelegd in een programma van eisen.

2.2 KEUZEVRRIJHEID EN CONTRA-INDICATIES BIJ HET PERSOONSGBONDEN BUDGET

Artikel 3 van de verordening bepaalt dat een individuele voorziening verstrekt kan worden in natura, als financiële tegemoetkoming en als persoonsgebonden budget. Het college stelt vast in welke situaties de bij wet verplichte keuze tussen een voorziening in natura en een persoonsgebonden budget wordt geboden aan de hand van de in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Oss neergelegde criteria. In een aantal situaties wordt niet tot verstrekking van een persoonsgebonden budget overgegaan:

Collectieve voorzieningen

Er wordt geen persoonsgebonden budget verstrekt wanneer de aanvraag een vervoersvoorziening betreft waar een collectief vervoerssysteem als bedoeld in artikel 22 onder a van de verordening in kan voorzien. In een overleg over het bovenregionale vervoer Valys, heeft de Tweede Kamer op 29 maart 2006 uitgesproken dat de keuzevrijheid van cliënten (voor een persoonsgebonden budget in dit geval) niet bedoeld is om goed draaiende systemen, zoals collectief vervoerssystemen, in gevaar te brengen. Als bijvoorbeeld in plaats van collectief vervoer (een voorziening in natura) een persoonsgebonden budget zou moeten worden verstrekt, zou de mogelijkheid bestaan dat door een leegloop van het collectief vervoer de basis onder dit vervoer uit zou vallen. Daarom is in de verordening nog steeds het primaat van het collectief vervoer opgenomen.

Financieel handelingsonbekwaam

Er wordt geen persoonsgebonden budget verstrekt als tijdens het onderzoek duidelijk aanwijzingen zijn gevonden waardoor het ernstige vermoeden bestaat dat de aanvrager het budget niet besteedt aan datgene waarvoor het gegeven is of het vermoeden bestaat dat de aanvrager financieel handelingsonbekwaam en er geen adequate budgetbegeleiding mogelijk is waardoor hij problemen zal hebben bij het omgaan met een persoonsgebonden budget. Het kan bij deze beperkende voorwaarde gaan om verstandelijk gehandicapten, mensen met verslavingsproblematiek maar ook om mensen met een gediagnosticeerde psychiatrische aandoening en mensen met psychogeriatrische klachten waarvan verwacht mag worden dat ze in de loop van het proces handelingsonbekwaam worden. Als deze mensen echter een goed netwerk hebben die voor hen het beheer kan verzorgen, kan een persoonsgebonden budget wel als keuze beschikbaar blijven.

Cliënten met wettelijk vertegenwoordiger

Bij cliënten met een wettelijk vertegenwoordiger wordt deze altijd geconsulteerd. Heeft men voor een persoonsgebonden budget gekozen dan zal de wettelijk vertegenwoordiger zelf of, in overleg met de wettelijk vertegenwoordiger, iemand anders worden aangewezen om het persoonsgebonden budget te beheren. Hierdoor wordt voorkomen dat iemand die handelingsonbekwaam is (of zelf voorziet dat men dat dreigt te worden) zelf een persoonsgebonden budget beheert.

Cliënten zonder wettelijke vertegenwoordiger

Cliënten die geen wettelijk vertegenwoordiger hebben, maar waarvan de inschatting wordt gemaakt dat het beheer van een PGB een probleem zou kunnen (gaan) vormen, worden dringend geadviseerd zorg in natura te nemen. Willen deze cliënten toch uitdrukkelijk een PGB dan dient te worden onderzocht of dit PGB correct wordt beheerd. Op indicatie van de consulent kan preventief na enige tijd een onderzoek naar het PGB-beheer worden ingesteld. Ook naar aanleiding van signalen en/of indicaties vanuit de omgeving van een dergelijke cliënt kan een (preventief) onderzoek worden ingesteld. Blijkt uit het onderzoek dat de betreffende cliënt het budget niet rechtmatig beheert, dan dient de PGB-regeling te worden beëindigd c.q. te worden omgezet naar zorg in natura waarop in de meeste gevallen recht zal bestaan.

Progressief ziektebeeld

Het bewuste artikel in het *Besluit Wmo* luidt: “*Verstrekking als persoonsgebonden budget vindt niet plaats indien op grond van de progressiviteit van het ziektebeeld de aangevraagde voorziening zo snel weer door een aangepaste voorziening vervangen dient te worden dat deze verstrekking zich daardoor niet leent voor een persoonsgebonden budget*”.

Kindervoorzieningen

Een standaard kindervoorziening kan gemiddeld tussen de 18 en 24 maanden gebruikt worden voordat deze vervangen moet worden. Kindervoorzieningen worden daarom bij voorkeur in natura worden verstrekt. Meegroeivoorzieningen gaan meestal langer mee.

Woonvoorziening welke in natura wordt verstrekt

Verstrekking als persoonsgebonden budget vindt in de regel niet plaats indien het een verstrekking in de vorm van een woonvoorziening betreft die bij voorkeur als verstrekking in natura kan worden verstrekt.

2.3 VOORWAARDEN EN TOEPASSING PERSOONSGEBONDEN BUDGET

De voorwaarden bij een persoonsgebonden budget worden genoemd in artikel 6 van de verordening.

2.3.1 Alleen bij individuele voorzieningen

Een van de voorwaarden voor een persoonsgebonden budget is dat deze alleen verstrekt wordt ten aanzien van individuele voorzieningen. Dat betekent dat bij algemene voorzieningen geen persoonsgebonden budget verstrekt wordt. Oss kent als algemene voorziening het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV).

2.3.2 Soorten persoonsgebonden budget

Bij het persoonsgebonden budget (PGB) in de Wmo vallen twee vormen te onderscheiden:

1. Het persoonsgebonden budget voor **diensten** (zoals hulp bij het huishouden). Het gaat hierbij om betaling van tijd aan dienstverleners. De omvang van de diensten wordt bepaald aan de hand van de activiteiten die moeten worden overgenomen en de normtijden die hiervoor gelden. De budgethouder is zelf verantwoordelijk voor het in gang zetten en organiseren van de dienstverlening. In het hoofdstuk *Hulp bij het huishouden* wordt hier uitgebreid op ingegaan.
2. Het persoonsgebonden budget voor **voorzieningen** zoals hulpmiddelen, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen. De belanghebbende is zelf verantwoordelijk voor de inkoop van een kwalitatief goede en adequate voorziening en voor onderhoud, reparatie en verzekering. Van belang is om de budgethouder hierover goed te informeren.

o *Persoonsgebonden budget voor diensten*

Bij diensten gaat het om de betaling van tijd aan dienstverleners. Dit is zorg afkomstig uit de AWBZ. De methodiek van het persoonsgebonden budget van de AWBZ is, bij de invoering van de Wmo in 2007, overgenomen door de gemeente Oss. Er is daarbij geen onderscheid in tarieven gemaakt tussen hulp van het type HH1 en HH2, waarbij HH1 het (eenvoudige) poetswerk bedraagt en bij HH2 ook de signalerende rol van de zorgaanbieder gewenst is. De gemeente heeft het PGB voor zowel HH1 als HH2 op 77,6% gesteld van het door hen te betalen tarief van hulp in de vorm van HH2 in natura.

De Centrale raad van Beroep heeft in 2011 een uitspraak gedaan dat het hanteren van het adviestarief CTG zoals dat bij de AWBZ werd toegepast onjuist is. Immers, aangezien het CTG sinds 2007 geen uurtarieven voor hulp bij het huishouden meer vaststelt is de gehanteerde vergelijkingsmaatstaf fictief geworden. De gemeente moet dus zelf reële tarieven voor het PGB huishoudelijke hulp vaststellen.

Per 15 april 2012 is bij het PGB voor huishoudelijke hulp sprake van twee tarieven – analoog aan de huishoudelijke hulp in natura. De tarieven zijn in het Besluit maatschappelijke ondersteuning opgenomen. Uitgangspunt is dat het tarief toereikend is voor het inkopen van adequate hulp bij het huishouden.

In enkele gevallen kan het PGB niet toereikend zijn. Dit kan zich voordoen in het (sporadische) geval waarbij een cliënt hulp inkoop bij een zorgaanbieder waarbij ook overheadkosten worden berekend.

In deze gevallen dient van de hogere kosten van de huishoudelijke hulp uitgegaan te worden (die vanzelfsprekend door aanvrager aangetoond moeten worden) omdat een PGB cliënten altijd in staat moet stellen een voorziening in te kopen die gelijkwaardig is aan de in natura te verstrekken voorziening.

Het PGB wordt dan gebaseerd op de tarieven die de gemeente bij de in naturaverstrekking van huishoudelijke hulp betaald aan de zorgaanbieders met wie een overeenkomst is afgesloten.

- *Persoonsgebonden budget voor voorzieningen*

Het is van belang dat de gemeente de eisen waaraan de voorziening moet voldoen goed omschrijft in een programma van eisen welke onderdeel uitmaakt van de beschikking. Hiermee kan onduidelijkheid worden voorkomen over de eisen die aan de voorziening gesteld worden waardoor mogelijk een verkeerde voorziening wordt aangeschaft. Wordt toch een voorziening aangeschaft die niet aan dat programma van eisen voldoet, dan is gehandeld in strijd met de beschikking.

- *Persoonsgebonden budget in de vorm van forfaitair bedrag*

Bij deze vorm van persoonsgebonden budget kan bij bijvoorbeeld een indicatie voor een scootermobiel naar keuze van de gehandicapte ook een forfaitair geldbedrag wordt gegeven (ter waarde van de kostprijs van een scootermobiel) om een auto aan te schaffen. Dit is geen “echt” PGB omdat het bedrag hier niet de tegenwaarde van de voorziening vertegenwoordigt en omdat voor de met het PGB aan te schaffen voorziening feitelijk geen indicatie bestaat. (*Zie onder vervoersvoorzieningen*)

2.3.3. Vaststellen van de hoogte van het budget bij voorzieningen

Bij het vaststellen van de hoogte van het PGB wordt uitgegaan van de bruto kosten van een voorziening in natura met BTW, verminderd met een korting van 10% en verhoogd met een vast bedrag voor de kosten van verzekering, onderhoud en reparatie. De cliënt is vrij om de voorziening aan te schaffen bij een leverancier naar keuze.

Als er een aanvraag voor een PGB-voorziening binnenkomt, vindt er een onderzoek plaats aan de hand waarvan het programma van eisen wordt bepaald en wordt bepaald of het gaat om:

- een eenvoudige (standaard) voorziening onder € 1000;
- een standaard voorziening boven €1000; of
- een complexe voorziening.

De systematiek en de berekening van het toe te kennen PGB hangt af van bovengenoemde kenmerken van de gevraagde voorziening. Met *standaardvoorzieningen* worden die voorzieningen bedoeld die de gemeente Oss in het vaste verstrekkingenpakket (kernassortiment) heeft.

De standaard vergoeding voor voorzieningen welke zijn opgenomen in het Osse kernassortiment is op 90% gesteld omdat blijkt dat iedereen minimaal deze korting krijgt bij leveranciers. De gemeente Oss krijgt bijvoorbeeld een korting van 30% bij de huidige leverancier. Een PGB van 90% van de bruto-kostprijs van een voorziening in Osse verstrekkingpakket is dus altijd toereikend om zelf de betreffende voorziening bij een leverancier naar keuze aan te schaffen.

1. Onder een *eenvoudige* voorziening wordt verstaan een voorziening met een bruto prijs van minder dan € 1.000 euro. Het betreft hier de basisprijs exclusief eventuele individuele aanpassingen. Onder eenvoudige voorzieningen vallen bijvoorbeeld de lichtgewicht incidenteel rolstoelen en enkele douche- toiletvoorzieningen. Het begrip *standaard* houdt in dat het een voorziening betreft die ook in het kernassortiment van de gemeente Oss is opgenomen. Indien uit het onderzoek duidelijk wordt dat een aanvrager een dergelijke eenvoudige voorziening (met of zonder individuele aanpassingen) nodig heeft, wordt voor de berekening van het toe te kennen PGB het **bruto** bedrag van de betreffende voorziening op de lijst van de gemeentelijke leverancier (Doove) gehanteerd. Op dit bedrag wordt een korting van 10% in mindering gebracht (*zie kader*). Vervolgens wordt het bedrag verhoogd met de door aanvrager te betalen BTW en een vast bedrag (afhankelijk van de voorziening) voor de kosten van verzekering, reparatie en onderhoud. Dit bedrag – het uiteindelijke PGB - wordt vervolgens **zonder offerte** uitbetaald.
2. Onder een *standaardvoorziening* boven € 1.000,00 wordt verstaan een voorziening met een bruto prijs boven de 1000 euro uit het kernassortiment van de gemeente. Nadat het programma van eisen is vastgesteld, kan het maximale PGB worden bepaald aan de hand van de bruto prijslijst van de leverancier analoog aan de berekening zoals onder 1. genoemd. Het verschil met de vorige voorziening is dat in deze gevallen wel een offerte aan cliënt wordt gevraagd. Deze offerte wordt getoetst waarna het bedrag van de goedkoopst compenserende voorziening wordt betaald, dus: 90% van de bruto kostprijs van de voorziening uit het kernassortiment dan wel de werkelijke kostprijs indien deze lager is.
3. Onder *complexe voorzieningen* worden voorzieningen verstaan die niet in het kernassortiment van de gemeentelijke leverancier voorkomen. Tijdens het onderzoek zal er een selectie moeten plaatsvinden om aan de hand van het programma van eisen de goedkoopst compenserende voorziening te bepalen. De vaste leverancier van de gemeente zal hiervoor een “modelofferte” uitbrengen, uitgaande van de brutoprijs van de geselecteerde voorziening, inclusief de gespecificeerde prijs voor individuele aanpassingen. Dit bedrag wordt verminderd met 10% korting en verhoogd met BTW en een bedrag voor kosten van onderhoud, reparatie en verzekering. Het uiteindelijke bedrag is het zgn. referentie persoonsgebonden budget; het

maximaal te verstrekken PGB waarmee de gevraagde voorziening kan worden gekocht. Vervolgens wordt aan de cliënt een offerte gevraagd. Deze wordt getoetst en het bedrag van de goedkoopst compenserende voorziening wordt als PGB verstrekt.

In alle situaties volgt een beschikking met het programma van eisen. De cliënt moet zelf de nota gedurende de afschrijvingstermijn van betreffende voorziening bewaren om controle door de gemeente (rechtmatigheid van de verstrekking) mogelijk te maken. Men wordt geacht goed met de voorziening om te gaan en het middel te verzekeren.

- o *Programma van eisen*

Een programma van eisen is m.n. van belang bij de verstrekking van een persoonsgebonden budget voor voorzieningen. Om volstrekt duidelijk te laten zijn wat met het persoonsgebonden budget dient te worden aangeschaft en meer precies: aan welke vereisten de aan te schaffen voorziening dient te voldoen, wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven programma van eisen bij de beschikking gevoegd. Hierdoor kan voorkomen worden dat door onduidelijkheid over de eisen die aan de voorziening gesteld moeten worden een verkeerde voorziening wordt aangeschaft. Dat zou tot inadequate voorzieningen kunnen leiden, wat op zich weer tot nieuwe aanvragen aanleiding zou kunnen zijn. Dit is uitsluitend te voorkomen door een programma van eisen onderdeel uit te laten maken van de beschikking. Wordt dan toch een voorziening aangeschaft die niet aan dat programma van eisen voldoet, dan is gehandeld in strijd met de beschikking.

- o *Onderhoudskosten*: per voorziening is een bepaald bedrag in het PGB opgenomen voor de kosten van onderhoud, verzekering en reparatie. Deze bedragen zijn opgenomen in het *Besluit maatschappelijke ondersteuning Oss*.

Levensduur

Een persoonsgebonden budget wordt voor een bepaalde duur toegekend. Hoe lang een budgethouder met de voorziening en dus het budget moet doen hangt af van de levensduur van de voorziening, het (veranderende) ziektebeeld en de mate van gebruik. De levensduur van voorzieningen is gebaseerd op ervaringen van de gecontracteerde leverancier van de gemeente en ligt tussen de 4 (bijvoorbeeld kindervoorzieningen) en 7 jaar (bijvoorbeeld incidenteel rolstoelen).

Wanneer na afloop van de termijn waarvoor het PGB is verstrekt een aanvraag wordt ingediend voor vervanging, beoordeelt de gemeente of het middel inderdaad technisch afgekeurd is. Is dit nog niet het geval dan wordt voor de resterende levensduur alleen een PGB verstrekt voor onderhoud, verzekering en reparatie.

In het *Besluit maatschappelijke ondersteuning* is een tabel terug te vinden met daarin de afschrijvingspercentages van diverse voorzieningen.

Aanschaf tweedehands voorziening

Het dient cliënten met klem te worden afgeraden om van een persoonsgebonden budget een tweedehandse voorziening aan te schaffen. Indien de belanghebbende van het PGB toch een tweedehandse voorziening koopt dan komt het risico van voortijdige afschrijving en reparatiekosten in principe voor rekening van de budgethouder. Er wordt in de regel geen nieuwe voorziening verstrekt wanneer de budgethouder een aanvraag voor een vervangende voorziening indient binnen de gemiddelde levensduur van de eerder toegekende voorziening. Vooraf en bij toekenning van de voorziening moet de belanghebbende hierop gewezen worden.

Aanschaf goedkopere voorziening dan PGB

Er kan voor gekozen worden een goedkopere voorziening aan te schaffen, bijvoorbeeld een opvouwbare scootermobiel in plaats van de tweeduizend euro duurdere Bec Sterling scootermobiel die de gemeente Oss in de regel als standaardvoorziening verstrekt. Ook hier geldt de eis dat de voorziening adequaat moet zijn en moet voldoen aan het programma van eisen. Voorzieningen moeten minimaal voorzien zijn van het CE-keurmerk. De voorkeur wordt gegeven aan producten die zijn voorzien van een GQ-keurmerk, of voldoen aan een vergelijkbaar keurmerk.

Het risico is voor de budgethouder en er zal geen nieuwe voorziening worden verstrekt wanneer de budgethouder een aanvraag voor een vervangende voorziening indient binnen de gemiddelde levensduur van de eerder toegekende voorziening. Vooraf en bij toekenning van de voorziening moet de belanghebbende hierop gewezen worden.

Aanschaf duurdere voorziening dan PGB

Er kan voor gekozen worden een duurdere voorziening aan te schaffen of duurdere accessoires aan te laten brengen. De meerkosten hiervan blijven voor eigen rekening van de aanvrager evenals de meerkosten van onderhoud, reparatie en verzekering.

Aanschaf inadequate voorziening

Als de budgethouder een inadequate voorziening aanschaft van het persoonsgebonden budget dan zijn de consequenties hiervan voor rekening van de budgethouder. Er zal in die situaties dan ook geen andere voorziening worden verstrekt voor het einde van de termijn waarvoor het persoonsgebonden budget is verstrekt. Alleen bij wijzigingen in de medische situatie waardoor een voorziening niet meer adequaat is kan voordat de termijn is verstreken een aanvraag voor een vervangende voorziening worden ingediend.

Tussentijdse aanpassingen aan voorziening

Bij tussentijdse aanpassingen aan de voorziening zal worden uitgegaan van de goedkoopst compenserende oplossing. Duurdere aanpassingen dient de aanvrager zelf te betalen.

Restwaarde

Indien een belanghebbende gaat verhuizen naar een andere gemeente of de medische situatie verandert (wat leidt tot een aanvraag voor een andere voorziening) wordt de restwaarde van de voorziening bepaald en teruggevorderd. Het bepalen van de restwaarde wordt gedaan aan de hand van afschrijvingspercentages die zijn afgeleid van de afschrijvingspercentages die de gecontracteerde leverancier hanteert voor haar voorzieningen. Er is gekozen voor restwaardebepaling, omdat het innemen van de voorziening zal leiden tot een depot met een te grote variëteit aan voorzieningen die veelal niet herinzetbaar zijn. Meestal wordt gekozen voor PGB, omdat de keuze is gevallen op een voorziening die niet binnen het assortiment van de gemeente aanwezig is of omdat men niet bij de gecontracteerde leverancier wil afnemen. Bij juiste voorlichting door de gemeentelijk adviseur over de risico's van een PGB kan de belanghebbende een weloverwogen keuze maken voor een PGB. Wil de belanghebbende het risico van terugbetalen van restwaarde niet aangaan, dan kan deze kiezen voor een voorziening in natura. Het past binnen de financiële verantwoordelijkheid van een PGB dat er risico bestaat op terug moeten betalen van een restwaarde.

Bij een wijziging in de medische situatie waarbij een andere voorziening moet worden verstrekt, wordt de restwaarde van de nieuw te verstrekken voorziening afgetrokken. De voorwaarden hieromtrent worden schriftelijk per beschikking aan de belanghebbende medegedeeld. Voor een berekening van de restwaarde zie Besluit maatschappelijke ondersteuning. Bij overlijden van de belanghebbende zal er niet worden overgegaan tot terugvorderen van het PGB.

2.3.4 De uitbetaling van het persoonsgebonden budget

Als het persoonsgebonden budget berekend is, kan het bij beschikking aan de aanvrager worden bekendgemaakt. In deze beschikking wordt vermeld wat de omvang van het persoonsgebonden budget is, voor hoeveel jaren of voor welke periode het persoonsgebonden budget bedoeld is, hoe het PGB moet worden verantwoord en of er een eigen bijdrage in de kosten verschuldigd is. Voor een PGB voorzieningen geldt dat het bedrag voor onderhoud, reparatie en verzekering een vast bedrag is dat jaarlijks wordt uitbetaald aan de budgethouder. Bij het persoonsgebonden budget voor diensten vindt de betaling eenmaal per 4 weken plaats (13 keer per jaar).

2.3.5 De controle van het persoonsgebonden budget

Vanaf 1 januari 2013 zal er een volledige controle plaatsvinden op alle verstrekte PGB's. Daarbij wordt beoordeeld of het persoonsgebonden budget besteed is aan het doel waarvoor het verstrekt is. Is dat het geval, dan hoeft er verder niets te gebeuren. Is het persoonsgebonden budget anders besteed dan bedoeld, dan kan het college het persoonsgebonden budget geheel of gedeeltelijk terugvorderen. Daarbij zal leidend zijn of er opzet in het spel is geweest, of dat sprake is geweest van onwetendheid. In die laatste situatie zal overlegd worden dat deze situatie in de toekomst vermeden dient te worden. Bij opzet zal afgewogen worden of terugvordering in verhouding staat tot wat er bewust onjuist is gedaan.

2.3.5.1 De controle van het persoonsgebonden budget voor voorzieningen

Voorwaarden

- de voorziening moet uiterlijk 6 maanden na uitbetaling van het PGB worden aangeschaft;
- indien een voorziening wordt aangeschaft waarvan de levensduur lager is dan de voorziening opgenomen in het programma van eisen, dan komt dit risico van extra onderhoudskosten en voortijdige afschrijving in principe voor rekening van de budgethouder. Het toegekende bedrag is namelijk afgestemd op de levensduur van de geadviseerde voorziening;
- van de belanghebbende wordt verwacht dat deze goed met de voorziening omgaat, de voorziening goed onderhoudt en de voorziening verzekert tegen schade en diefstal.

2.3.5.2 De controle van het persoonsgebonden budget voor diensten

Voorwaarden tot 1 januari 2013

Tot 1 januari 2013 geldt dat bij een PGB voor diensten, afhankelijk van de hoogte van het PGB, verantwoordingsformulieren ingevuld dienen te worden. Een overzicht van de salarisadministratie met bewijsmiddelen moet door de cliënt bewaard worden; deze gegevens kunnen tijdens een steekproef opgevraagd worden. Niet het gehele bedrag van het PGB hoeft door cliënt te worden verantwoord; er is sprake van een *verantwoordingsvrij bedrag* waarover men geen verantwoording dient af te leggen om de administratieve lasten voor budgethouders te verminderen.

In Oss is het verantwoordingsvrije bedrag vastgelegd in het *Besluit maatschappelijke ondersteuning*. Dit deel van het PGB hoeft niet verantwoord te worden door de budgethouder. Dit bedrag is in principe vrij besteedbaar. Alleen over het meerdere van het PGB moet verantwoording worden afgelegd indien de gemeente hier (steekproefsgewijs) om vraagt.

Voorwaarden vanaf 1 januari 2013

Vanaf 1 januari 2013 moet altijd een verantwoordingsformulier worden ingevuld. Daarbij moet een overzicht van de salarisadministratie met bewijsmiddelen worden aangeleverd. Het gehele bedrag van het PGB dient door de cliënt te worden verantwoord.

2.3.6. Het verantwoordingsvrije bedrag

Vervallen

2.3.7. De budgetbegeleiding door de SVB

De sociale verzekeringsbank (SVB) ondersteunde budgethouders bij persoonsgebonden budgetten op grond van de AWBZ bij hun werkgeverstaak. De budgethouder is opdrachtgever van de zorgverlener, of zelfs werkgever. Dat brengt verantwoordelijkheden met zich mee. Als de budgethouder werkgever is moet er bijvoorbeeld voor gezorgd worden dat de zorgverlener op tijd betaald wordt, en dat de

loonbelasting en sociale premies worden afgedragen. De budgethouder moet ook weten wat hij moet doen als de zorgverlener ziek wordt. Het SVB Servicecentrum PGB biedt hulp en advies aan cliënten. De gemeente Oss heeft een contract met de SVB gesloten in het kader waarvan deze hulp wordt verleend.

2.4 DE EIGEN BIJDRAGE EN HET EIGEN AANDEEL

In artikel 7 van de verordening is vastgelegd aan wie een eigen bijdrage of eigen aandeel kan worden opgelegd, de hoogte daarvan en voor welke voorzieningen.

Van een *eigen bijdrage* is sprake als er betaald moet worden voor een individuele voorziening in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Bij een voorziening in de vorm van een financiële tegemoetkoming kan geen eigen bijdrage worden gevraagd, maar dan noemen we het een *eigen aandeel*.

2.4.1 Wie wordt een eigen bijdrage of eigen aandeel opgelegd?

Er kan alleen een eigen bijdrage of eigen aandeel worden gevraagd van personen van 18 jaar of ouder. Een aanvraag voor personen jonger dan 18 jaar zal in de meeste gevallen door de ouders of verzorgers worden gedaan.

Op grond van artikel 15 Wmo kan er op dit moment nog geen eigen bijdrage of eigen aandeel van de ouders of verzorgers worden gevraagd. Het kind zelf zal in de meeste gevallen ook geen draagkracht hebben. Daarom is besloten voorlopig geen eigen bijdrage of eigen aandeel op te leggen voor personen jonger dan 18 jaar.

2.4.2 Wanneer wordt er een eigen bijdrage of eigen aandeel opgelegd?

Voor 15 april 2012 kende Oss alleen een eigen bijdrage bij de huishoudelijke hulp. Vanaf 15 april 2012 kan er ook een eigen bijdrage gevraagd worden bij een individuele voorziening in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget. Ook bij voorzieningen die in bruikleen worden verstrekt (zoals scootmobielen, roerende woonvoorzieningen) mag de eigen bijdrage worden opgelegd. Tot slot wordt een eigen aandeel gevraagd bij de forfaitaire vervoersvoorzieningen (taxi, rolstoeltaxi, auto en bruikleenauto).

Individuele voorzieningen verstrekt vóór 15 april 2012

Voorzieningen in bruikleen die vóór 15 april 2012 zijn verstrekt worden niet achteraf belast met een eigen bijdrage. Pas als er ná 15 april 2012 een nieuwe c.q. vervangende voorziening wordt verstrekt gaan wij een eigen bijdrage opleggen. Dat kan voorkomen als de gebruiker zelf een andere voorziening aanvraagt maar ook na een heronderzoek of technische keuring. Het maakt hierbij niet uit of een nieuwe voorziening wordt verstrekt of een herverstreking uit het depot.

Financiële tegemoetkomingen verstrekt vóór 15 april 2012

Voor individuele vervoerskostenvergoedingen voor het gebruik van een auto of taxi die toegekend zijn vóór 15 april 2012 geldt een overgangsregeling en wordt pas vanaf 1 januari 2013 een eigen aandeel opgelegd. Voor vervoerskostenvergoedingen voor het gebruik van een auto of taxi die ná 15 april 2012 zijn toegekend, geldt dat vanaf de datum van de aanvraag een eigen aandeel wordt opgelegd.

2.4.3 Wanneer wordt er géén eigen bijdrage of eigen aandeel opgelegd?

- Als de eigen bijdrage bij de betreffende voorziening uitdrukkelijk is uitgesloten op grond van de wet of gemeentelijk beleid. Dat geldt voor de volgende voorzieningen:
 - Rolstoelen;
 - Het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer;
 - Verhuiskostenvergoedingen, rolstoeltapijt, woningaanpassingen in gemeenschappelijke ruimten en woningsanering.
- Aan personen jonger dan 18 jaar.
- Aan personen die voor zichzelf of hun echtgenoot een intramurale eigen bijdrage op grond van de AWBZ moeten betalen.
- Aan personen die meer dan één nacht in een maatschappelijke opvang of een vrouwenopvang verblijven.
- Als er niet binnen 2 jaar na inwerkingtreding van de verordening een beschikking dan wel voorlopige beschikking tot vaststelling van deze bijdrage is verzonden.
- Als iemand niet (juist) is ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en het CAK het adres van de persoon dus niet kan achterhalen.

2.4.3 Hoogte van de eigen bijdrage of eigen aandeel

- De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van het verzamelinkomen. De eigen bijdrage wordt berekend en geïnd door het Centraal Administratiekantoor (CAK). Het CAK werkt met verzamelinkomens vanuit een peiljaar, welk jaar twee jaar voor het lopende jaar ligt. Dit betekent dat er soms een voorlopige vaststelling zal plaatsvinden en achteraf een definitieve vaststelling. Er mag geen opeenstapeling zijn tussen de eigen bijdrage Wmo en de extramurale eigen bijdrage AWBZ (anticumulatiebeding).
- Een eigen bijdrage voor een persoonsgebonden budget (of een financiële tegemoetkoming met een eigen aandeel) mag elke 4 weken gevraagd worden. Vier weken staat gelijk aan één periode.
- Bij een voorziening die in **eigendom** wordt verstrekt mag maximaal 39 periodes van 4 weken een eigen bijdrage worden opgelegd.
- Bij een voorziening die in bruikleen wordt verstrekt mag de eigen bijdrage maximaal de kostprijs van de voorziening bedragen. De kostprijs wordt bepaald door de aanschafwaarde van de voorziening vermeerderd met de bijdrage voor onderhoud en verzekering. Het aantal periodes is afhankelijk van de te verstrekken voorziening.

- Als bij herverstreking van de voorziening de kostprijs nog niet volledig is geïnd, mag aan de volgende gebruiker eveneens een eigen bijdrage worden opgelegd. De totale eigen bijdrage die aan de verschillende gebruikers wordt opgelegd mag maximaal de kostprijs bedragen.

Restitutie eigen bijdrage bij lage inkomens

Bij een laag inkomen (tot 120% van de bijstandsnorm) is het mogelijk de eigen bijdrage voor voorzieningen via de individuele bijzondere bijstand van de Wet Werk en Bijstand (WWB) terug te krijgen. Er dient hiervoor apart een aanvraag te worden ingediend bij Zorgplein Oss.

Sinds 1 januari 2012 is de eigen bijdrage voor de *huishoudelijke hulp* Wmo (evenals de eigen bijdrage AWBZ bij persoonlijke verzorging) meeverzekerd in de collectieve ziektekostenverzekering van Oss (AZOSS) voor minima. Om deelnemer van AZOSS te kunnen zijn mag het inkomen niet meer bedragen dan 120% van het sociaal minimum. De eigen bijdrage Wmo/AWBZ is tot een maximum van € 750,- per kalenderjaar meeverzekerd.

Voor mensen die niet via AZOSS zijn verzekerd is het mogelijk de eigen bijdrage via de individuele bijzondere bijstand van de Wet Werk en Bijstand (WWB) terug te krijgen. Er dient hiervoor apart een aanvraag te worden ingediend bij Zorgplein Oss. Cliënten worden hierop zowel door de behandelende consulent als via de beschikking geattendeerd

2.5 OVERGANGSRECHT EN AFBOWREGELINGEN

Met ingang van 15 april 2012 wijzigt de regelgeving ten aanzien van een aantal voorzieningen door gemeentelijke bezuinigingen bij de individuele voorzieningen van de Wmo. Dit heeft gevolgen voor cliënten. Sprake is van de volgende wijzigingen:

- Het vervallen van een individuele vervoerskostenvergoeding voor het gebruik van een eigen auto, taxi of vervoer door derden (VVK) na herindicatie door het aanscherpen van het primaat van het CVV;
- Het vervallen van het forfaitaire bedrag wat naast het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) werd toegekend;
- De verlaging van het tarief van het persoonsgebonden budget voor hulp bij het huishouden HH1.

Omdat dit ingrijpende financiële gevolgen kan hebben, zijn overgangs- en afbouwregelingen in het leven geroepen waardoor cliënten zich kunnen instellen op de nieuwe situatie. De specifieke regelingen zijn terug te vinden bij de hierboven vermelde voorzieningen in de Beleidsregels en in de Verordening.

2.6. SCHEMATISCH OVERZICHT EIGEN BIJDRAGE/EIGEN AANDEEL

HULP BIJ HET HUISHOUDEN		
Soort voorziening	Bijdrage/aandeel	Maximale periode
Zorg in natura	Ja	Gedurende volledige looptijd voorziening
PGB	Ja	Gedurende volledige looptijd voorziening
WOONVOORZIENINGEN		
Woningaanpassing	Ja	Maximaal 39 periodes of tot kostprijs
Gemeensch. ruimten	Nee	
Roerende woonvoorz. in eigendom verstrekt	Ja	Maximaal 39 periodes of tot kostprijs
Roerende woonvoorz. in bruikleen verstrekt	Ja	Maximaal 39 periodes of tot kostprijs
Verhuiskostenvergoeding	Nee	
Herinrichtingskosten	Ja	Maximaal 39 periodes of tot kostprijs
Woningsanering	Nee	
Rolstoeltapijt	Nee	
Uitraasruimte/woonunit	Ja	Maximaal 39 periodes of tot kostprijs
Kosten keuring, onderhoud, reparatie	Nee	
VERVOERSVOORZIENINGEN		
Collectief vervoer	Nee	
Vervoerskostenvergoeding	Ja	Gedurende volledige looptijd voorziening
Autoaanpassing	Ja	Tot kostprijs
Rolstoeltoegankelijke auto of bus	Ja	Tot kostprijs
Gesloten buitenwagen	Ja	Tot kostprijs
Scootmobiel	Ja	Tot kostprijs
Overige vervoermiddelen, bijvoorbeeld driewiel fiets	Ja	Tot kostprijs
Aanpassingen aan vervoersvoorzieningen	Ja	Tot kostprijs
Kosten keuring, onderhoud, reparatie	Nee	
ROLSTOELEN		
Rolstoelen	Nee	
Aanpassingen	Nee	
Kosten keuring, onderhoud, reparatie	Nee	
KINDERVOORZIENINGEN		
	Nee	

HOOFDSTUK 3 HULP BIJ HET HUISHOUDEN

3.1 HULP BIJ HET HUISHOUDEN IN DE WMO

3.1.1 Definitie huishoudelijke hulp

“ Huishoudelijke hulp omvat het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden in verband met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap of een psychosociaal probleem die of dat leidt of dreigt te leiden tot het disfunctioneren van de verzorging van het huishouden van de persoon met beperkingen dan wel van de leefeenheid waartoe de persoon met beperkingen behoort.”

Concreet betekent dit dat huishoudelijke hulp is gericht op:

- activiteiten om het huishouden en het gezin “draaiende” te houden. Het kan hierbij gaan om het overnemen van taken of het begeleiden ervan;
- de organisatie van het huishouden in verband met chronische ziekte of beperkingen;
- Het verzorgen en opvangen van jonge kinderen in verband met uitval van de primaire verzorger(s) en afwezigheid van informele zorg waarbij het primair gaat om het ondersteunen of overnemen van taken;
- het (in beperkte mate) begeleiden of ondersteunen bij het uitvoeren van activiteiten gericht op het huishouden.

3.1.2 Huishoudelijke hulp en de verordening Wmo

Artikel 9 van de verordening bepaalt dat men in aanmerking kan komen voor hulp bij het huishouden in natura of in persoonsgebonden budget, wanneer sprake is van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Daarnaast kan ook hulp bij het huishouden toegekend worden in situaties waarbij de mantelzorg problemen heeft bij de uitvoering van mantelzorg. Daarbij dient er van uitgegaan te worden dat de hulp bij het huishouden plaatsvindt bij de hulpvrager die de mantelzorg ontvangt en niet bij de mantelzorg thuis, indien die een ander woonadres heeft als de hulpvrager.

Voor een cliënt is het belangrijk dat het aanvraag- en indicatieproces zo cliëntvriendelijk en efficiënt mogelijk is georganiseerd. Dit betekent dat iedere aanvraag (zowel Wmo als AWBZ) bij de afdeling Zorg kan worden ingediend. De gemeente handelt dat deel van de aanvraag dat tot de AWBZ behoort niet zelf af, maar geeft dit door aan het CIZ die hiertoe wel bevoegd is.

3.1.3 Indiceren via huisbezoek

Een huisbezoek kan aanvullende informatie geven over de regiefunctie en de leefomstandigheden van de betreffende aanvrager. Een huisbezoek dient ook plaats te vinden als gebruikelijke zorg de grondslag is voor een afwijzing en de motivering hiervan voor de zorgvrager niet duidelijk is.

3.1.4 De indicatietermijn

De termijn waarvoor huishoudelijke hulp kan worden geïndiceerd kan variëren van 6 weken tot 5 jaar; afhankelijk van de situatie (nader onderzoek op korte termijn noodzakelijk, te verwachten wijzigingen in gezondheidssituatie of omstandigheden, de prognose van de beperkingen etc.).

3.1.5 Vervallen. ⁴

3.1.6 Samenwerking met ketenpartners

Er wordt vanuit de gemeente gestuurd op een dusdanige samenwerking met diverse partijen in de 'zorgketen' (CIZ, MEE, eventuele behandelaars van de zorgaanvrager, deskundige instanties), dat de cliënt maar eenmalig een aanvraag hoeft in te dienen waarna de noodzakelijke onderzoeken, samen met een zonodig extern ingekocht medisch advies, kunnen leiden tot een zorgvuldige diagnose en beoordeling van de aanvraag. Indien naar de opvatting van de zorgaanbieder wijziging van de indicatie nodig is (bijvoorbeeld omdat zwaardere zorg nodig lijkt) zal op verzoek van de zorgaanbieders een nader onderzoek door de gemeente plaatsvinden en zo nodig herindicatie volgen.

3.1.7 Huishoudelijke hulp en de AWBZ functies

Huishoudelijke hulp raakt soms nauw aan de functies die onder de AWBZ vallen, zoals persoonlijke verzorging en begeleiding. Het grensgebied waar bijvoorbeeld huishoudelijke hulp in het kader van de Wmo ophoudt en de functie Begeleiding in de AWBZ begint is niet altijd even duidelijk. Ter verduidelijking:

- huishoudelijke hulp is gericht op het bieden van hulp bij het uitvoeren van de huishoudelijke taken. Alleen als het gaat om een beperkte en kortdurende instructie hoe het huis schoongemaakt moet worden dan kan een beperkte indicatie voor hulp bij het huishouden onderdeel zijn van de Wmo. Het gaat dan altijd om een instructie die in korte tijd tot effect moet leiden;
- de functie persoonlijke verzorging is gericht op het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van lichaamsgebonden zorg;
- de functie begeleiding omvat ondersteunende en activerende activiteiten gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid (het voeren van regie, het aanbrengen van structuur, maar ook het overnemen van toezicht bijvoorbeeld bij respijt zorg). Iemand komt alleen in aanmerking voor deze AWBZ-zorg indien er sprake is van ernstig regieverlies of een ernstige invaliderende aandoening of beperking. Het CIZ beoordeelt of er sprake is van lichte, matige of ernstige beperkingen.

⁴ Zie hoofdstuk 2.4: *de eigen bijdrage en eigen aandeel Wmo*

3.1.8. Ondersteunende begeleiding in de Wmo

De gemeente is momenteel doende beleid te ontwikkelen voor de Ondersteunende Begeleiding die niet meer onder de AWBZ valt. Momenteel wordt elke individuele aanvraag afzonderlijk beoordeeld. Er wordt maatwerk geleverd.

3.1.9. Zorgzwaartepakket

Vanaf 1 juli 2007 krijgen mensen die niet langer zelfstandig kunnen wonen, een beschermde woonomgeving willen of toezicht op een therapeutisch leefklimaat nodig hebben een zorgindicatie in de vorm van een *zorgzwaartepakket* (ZZP) op grond van de AWBZ. In een ZZP zit verpleging en verzorging en, afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden, woonfaciliteiten, dagbesteding en/of behandeling en andere aanvullende diensten. Belanghebbenden met een ZZP hebben een aantal keuzes die van invloed kunnen zijn op het wel of niet ontvangen van een Wmo-indicatie voor hulp bij het huishouden:

Wijze van verzilvering	Datum indicatiestelling verblijf	HV AWBZ of HH Wmo	Bijzonderheden/ opmerking
1. Intramuraal	Geen onderscheid op datum	HV AWBZ	Tijdens periode van overbruggingszorg voorafgaand aan opname (max. half jaar): dan HH Wmo (want: extramurale zorg).
2. PGB	Vóór 1-1-2009	HH Wmo	Dit loopt door tot cliënt herindicatie krijgt. Gemeenten worden niet altijd op de hoogte gesteld en blijven soms daarna ook de HH leveren.
3. PGB	Na 1-1-2009	HV AWBZ	Cliënt mag PGB besteden aan HV, maar krijgt hiervoor geen extra budget.
4. VPT	Geen onderscheid op datum	HV AWBZ	Gemeenten weten niet altijd dat cliënt hiervoor kiest en blijven HH verzorgen.
5. Langdurig thuis (ZZP vertaald naar extramurale f/k)	Geen onderscheid op datum	HH Wmo	Dit is extramurale zorg en daarom ten laste van Wmo. Zie bericht op Wmo-site.

Toelichting:

Het gaat in alle gevallen om iemand met een indicatie in een ZZP-klasse. Dat is dus een indicatie waarbij intramurale opname noodzakelijk geacht wordt.

Ad 1: wie intramuraal in een AWBZ-erkende instelling is opgenomen valt wat betreft de HH onder de AWBZ, omdat de functie verblijf ook het schoonhouden bevat. Wie op de wachtlijst staat valt tijdens die periode onder de Wmo met een maximum van een half jaar. Mocht men langer op de wachtlijst staat dan behoort verlenging van de HH tot de mogelijkheden.

Ad 2 en 3: indien een cliënt een ZZP heeft en dat omzet in een PGB om thuis te blijven wonen wordt de indicatiedatum belangrijk. Is die voor 1 januari 2009, dan moet de Wmo voor de HH zorgen, is de indicatiedatum na 1 januari 2009, dan valt de HH onder de AWBZ. Het is dus van belang dat de gemeente weet dat iemand met een ZZP-indicatie van na 1 januari 2009 thuis woont.

Ad 4: wie een VPT (Volledig Pakket zorg Thuis) heeft – en dat moet een instelling willen, daar kan men dus niet voor kiezen of het is niet afdwingbaar bij een instelling! – heeft valt wat betreft de HH onder de AWBZ. Ook deze informatie moet de gemeente dus weten.

Ad 5: sprake is nog van een groep die een oude indicatie in functies heeft waaronder Vb (verblijf). Hiervoor geldt dat die persoon zelfstandig woont. De HH vindt dan in het kader van de Wmo plaats. Na herindicatie zal dat een ZZP worden van na 1 januari 2009 zodat dan de HH overgaat van gemeente naar AWBZ.

3.2 TOEGANG TOT HULP BIJ HET HUISHOUDEN

3.2.1 Toegangscriteria en uitgangspunten

Bij een verzoek om huishoudelijke hulp gelden, naast de *algemene voorwaarden* voor het recht op een voorziening, de volgende indicatiecriteria:

1. Persoonsgebonden criteria (de medische en psychosociale omstandigheden);
2. Omgevingsgerelateerde criteria (de leefeenheid is medeverantwoordelijk);
3. Voorliggende voorzieningen en hulpmiddelen.

1. Persoonsgebonden criteria (de medische en psychosociale omstandigheden);

Het ligt voor de hand om bij de toegangsbeoordeling beperkingen in het kunnen verzorgen van het huishouden een rol te laten spelen. Dit kunnen bijvoorbeeld beperkingen zijn als gevolg van:

- een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking;
- een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap;
- een psychosociaal probleem (dreigend disfunctioneren).

Huishoudelijke hulp komt in beeld als disfunctioneren dreigt. Dat kan zich uiten in vervuiling van de woning of kleding, verwaarlozing of ontredde van zichzelf of afhankelijke huisgenoten waardoor het functioneren in of buitenshuis belemmerd wordt.

Bij een verzoek om huishoudelijke hulp dient allereerst te worden nagegaan of er sprake is van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Die ziekte of dat gebrek kunnen liggen op de terreinen als vermeld in artikel 1 van de Wmo: mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. De vaststelling hiervan zal op objectieve wijze plaats moeten vinden en in een deel van de gevallen op basis van een medische beoordeling. In dat kader kan het noodzakelijk zijn medisch advies te vragen aan een medisch adviseur die daartoe de nodige deskundigheid bezit. Daarbij dient bijzondere aandacht te bestaan voor de zogenaamde medisch moeilijk te objectiveren aandoeningen (*moa's*), waarbij gewaakt moet worden voor het verlenen van antirevaliderende hulp, en psychische problematiek.

2. Omgevingsgerelateerde criteria

In de toegangsbeoordeling dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheden die een partner, of andere huisgenoot heeft in de verzorging van het huishouden, de gebruikelijke zorg. Het uitgangspunt is dat een leefeenheid (zie paragraaf 3.3) zelf verantwoordelijk is voor het eigen huishouden, de eigen gezondheid, levensstijl en de wijze waarop het huishouden wordt gevoerd. De zorg in het kader van de Wmo is ter aanvulling op de eigen mogelijkheden.

3. Voorliggende voorzieningen en technische hulpmiddelen

Er zijn voorzieningen die kunnen voorkomen dat huishoudelijke verzorging nodig is. Voorliggende voorzieningen, die altijd algemeen gebruikelijk zijn, zijn bijvoorbeeld de kinderopvang (crèche,

kinderdagverblijf, overblijfmogelijkheden op school, voor- of naschoolse opvang); oppascentrale; maaltijddienst; hondenuitlaatservice; boodschappendienst (mits aanwezig) enz. De voorliggende voorziening moet ter plaatse wel beschikbaar zijn. Is dat niet zo, dan is er geen sprake van een voorliggende voorziening. Hiertoe is het nodig rekening te houden met de sociale kaart zoals die ter plekke bestaat. Niet relevant is of men gebruik wil maken van een voorliggende voorziening. Ook is niet relevant welke kosten aan de voorliggende voorziening zijn verbonden, tenzij sprake is van een inkomen dat door kosten op grond van de ziekte of het probleem onder de bijstandsnorm uitkomt of dreigt uit te komen.

Het besluit om een voorliggende voorziening te indiceren dient op individuele basis onderzocht te worden omdat er situaties denkbaar zijn waarbij een voorliggende voorziening een minder adequate oplossing is. Op grond van het *Uitvoeringsprotocol Wmo* dient de gemeente in ieder individueel geval te bezien met welke middelen de participatie van cliënten op basis van de ICF-normen zo optimaal mogelijk wordt gewaarborgd.

In die situaties waarbij het indiceren van een voorliggende voorziening (mede) kan leiden tot (toenemende) eenzaamheid en sociaal isolement dient overwogen te worden voor diensten zoals maaltijdverzorging, hondenuitlaatservice of boodschappen extra tijd voor de in te zetten huishoudelijke hulp te indiceren.

Particuliere hulp is géén voorliggende voorziening. Er is een indicatie voor hulp bij het huishouden als er sprake is van beperkingen in het huishouden, ongeacht of iemand al een particuliere hulp heeft. Als de cliënt niet bereid of in staat is de hulp op eigen kosten te continueren dan is er aanspraak op de voorziening hulp bij de huishouding.

Er wordt geen hulp bij het huishouden toegekend als de problemen van de persoon met beperkingen opgelost kunnen worden met (technische) hulpmiddelen. Dit betreft bijvoorbeeld (algemeen gebruikelijke) huishoudelijke apparatuur zoals een wasmachine, droogtrommel, afwasmachine, stofzuiger, enzovoort. Als deze apparaten een adequate oplossing zouden bieden voor het probleem dan hebben deze hulpmiddelen de voorkeur boven het inzetten van hulp bij de huishouding aangezien de zelfstandigheid van de persoon met beperkingen erdoor wordt bevorderd. Zonodig kan gewezen worden op eerstelijns ergotherapie voor het leren omgaan met hulpmiddelen en het reorganiseren van het huishouden. Gedurende de tijd dat de persoon moet leren omgaan met de hulpmiddelen of moet leren het huishouden te reorganiseren kan tijdelijk een indicatie voor huishoudelijke hulp worden afgegeven.

3.2.2 Huishoudelijke hulp in een AWBZ-instelling

Voor personen die verblijven in een AWBZ-instelling geldt dat huishoudelijke hulp is opgenomen in de functie verblijf en niet vanuit de Wmo wordt geïndiceerd (zie ook paragraaf 3.1 hulp bij het huishouden en de AWBZ functies).

3.2.3 Huishoudelijke hulp in een particuliere zorginstelling

Voor particuliere zorginstellingen die verzorging bieden geldt dat daar hulp bij het huishouden voor het eigen appartement of kamer geïndiceerd kan worden in zoverre de zorg niet door betrokkene wordt betaald. Dan gaat het immers om reeds aanwezige professionele zorg en is er geen tekort of probleem. Dit geldt ook voor door de zorginstelling verzorgde wasverzorging of maaltijdverzorging.

3.2.4 Respijtzorg/mantelzorg

Bij problemen met het uitvoeren van mantelzorg kan het inzetten van zogenaamde respijtzorg door de gemeente geïndiceerd zijn. Respijtzorg wordt gegeven als de mantelzorger overbelast is of dit dreigt te raken. Respijtzorg heeft tot doel de mantelzorger te ontlasten waardoor hij mantelzorg kan blijven geven. Het is daarbij niet de bedoeling dat de huishouding van de mantelzorger wordt overgenomen maar het is wel mogelijk dat het huishouden van degene die mantelzorg ontvangt wordt overgenomen.

Mantelzorg wordt vaak gegeven door uitwonende volwassen kinderen. Bij een aanvraag voor huishoudelijke hulp waarbij ook mantelzorg blijkt te worden gegeven dient altijd ook contact met de mantelzorger te worden opgenomen alvorens de indicatie hierop wordt afgestemd.

3.2.5 Huishoudelijke hulp bij verblijf buiten de gemeente of in het buitenland

De handelwijze bij deze situaties is opgenomen in Hoofdstuk 1 paragraaf 1.5 *Domicilie*.

3.3 GEBRUIKELIJKE ZORG

Het eerste lid van artikel 10 van de Wmo-verordening bepaalt dat, “Als tot de leefeenheid waar de persoon met beperkingen deel van uitmaakt één of meer huisgenoten behoren die wel in staat zijn het huishoudelijke werk te verrichten men niet in aanmerking komt voor hulp bij het huishouden.” Deze beperking heet “gebruikelijke zorg”. Gebruikelijke zorg wil zeggen dat als de hulpvrager huisgenoten heeft die het huishoudelijke werk over kunnen nemen, zij in principe verondersteld worden dit door een herverdeling van de huishoudelijke taken te doen, waardoor minder of geen hulp bij het huishouden geïndiceerd hoeft te worden. Dit is gebaseerd op de gedachte dat een leefeenheid in gezamenlijkheid verantwoordelijk is voor het huishoudelijke werk. Onder huishoudelijke taken vallen zowel de uitstelbare als de niet-uitstelbare taken.

Bij de beoordeling of sprake is van gebruikelijke zorg spelen de volgende vragen een centrale rol:

- van wie wordt verwacht dat hij huishoudelijke taken overneemt?
- welke huishoudelijke taken (moeten) worden overgenomen?
- in welke gevallen wordt dat niet verwacht?

3.3.1 De leefeenheid

Onder het begrip leefeenheid wordt verstaan: “een eenheid bestaande uit gehuwde personen die al dan niet tezamen met een of meer ongehuwde personen duurzaam een huishouden voeren, dan wel uit een meerderjarige ongehuwde persoon die met een of meer ongehuwde personen duurzaam een huishouden voert. Onder gehuwde personen worden ook begrepen de ongehuwd samenwonenden en andere volwassenen die met elkaar en/of met minder- dan wel meerderjarige kinderen samenwonen.

Inwonende huurders

Personen die een (pension)kamer huren en die in generlei familiebetrekking staan tot elkaar, worden niet tot de leefeenheid gerekend. Er dient dan daadwerkelijk een huurovereenkomst te liggen. Er worden geen huishoudelijke werkzaamheden geïndiceerd ten behoeve van de huurder.

Kloostergemeenschappen

Er zijn situaties die op een grensgebied liggen. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van een leefeenheid, maar de taakverdeling leent zich niet voor overname. Er kan wel huishoudelijke hulp geïndiceerd worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien men dit niet zelf meer kan. Voor gemeenschappelijke ruimten kan geen huishoudelijke hulp worden geïndiceerd, omdat zij tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap behoren én omdat zij het niveau van de sociale woningbouw te boven gaan (bibliotheken, gebedsruimten, gemeenschapsruimten, eetzaal).

3.3.2 Algemene uitgangspunten gebruikelijke zorg

- Huisgenoten tussen de 18 en 23 jaar worden in de regel geacht in verband met studie op kamers te kunnen wonen en een eenpersoonshuishouden te kunnen draaien. De huishoudelijke taken voor een dergelijk huishouden bestaan uit: het schoonhouden van sanitaire ruimte, keuken en kamer, het doen van de was, boodschappen doen, maaltijd verzorgen en afwassen en opruimen voor 1 persoon bij een bewoning van 1 kamer. Het gaat om 1 uur uitstelbare, zware huishoudelijke taken en 1 uur lichte, niet uitstelbare taken en een uur wasverzorging per week. Deze taken kunnen dus ook binnen een leefeenheid worden uitgevoerd. Ook wordt verwacht dat deze huisgenoten eventuele jongere gezinsleden verzorgen en begeleiden.
- Huisgenoten vanaf 23 jaar worden in de regel geacht een volledig huishouden te kunnen draaien (dus ook binnen de leefeenheid).
- Bij huisgenoten tussen de 5 en de 18 jaar wordt er van uitgegaan dat wordt geholpen bij het huishouden.
 - Kinderen tussen de 5 - 12 jaar kunnen naar eigen mogelijkheden worden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, boodschap doen, kleding in de wasmand gooien.
 - Kinderen vanaf 13 jaar kunnen naast bovengenoemde taken hun eigen kamer op orde houden d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen, bed verschoneren.
- Redenen als 'niet gewend zijn om' of 'geen huishoudelijke werk willen verrichten' leiden niet tot een indicatie voor het overnemen van huishoudelijke taken. Als personen uit de leefeenheid nog nooit huishoudelijk werk hebben gedaan en dit ook niet kunnen, kan op tijdelijke basis hulp bij het huishouden worden geboden bij het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via advies, instructie en voorlichting aangeleerd. Het gaat dan om een periode van 6 weken advies, instructie en voorlichting gericht op het huishouden.
- Ook ouderen die in staat zijn tot het verrichten van huishoudelijk werk vallen onder de gebruikelijke zorg. Een hoge leeftijd (boven de 75 jaar) kan aanleiding zijn niet te verwachten het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden aan te leren. Er kan dan hulp bij het huishouden worden toegekend voor uitvoering van de zwaar huishoudelijke taken.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt naar sekse, religie, cultuur, vrije tijdsbesteding of wijze van inkomensverwerving van de leefeenheid. Evenmin wordt onderscheid gemaakt naar persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken.
- Studie of werkzaamheden vormen niet zondermeer een reden om van gebruikelijke zorg af te zien. Iedereen die werkt zal naast zijn werk het huishouden moeten doen of eigen oplossingen moeten zoeken (ook tweeverdieners). Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met zeer drukke werkzaamheden en (zeer) lange werkweken. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn. Daardoor zijn zij immers feitelijk door afwezigheid niet in staat het huishoudelijk werk over te nemen. Maar in alle situaties dat daarbij sprake is van een eigen keuze, zal daar geen rekening mee worden gehouden. De afwezigheid moet een verplichtend karakter hebben.

3.3.3 Aanvullende uitgangspunten bij gebruikelijke zorg van de gemeente Oss

Het beleid van Oss op het terrein van gebruikelijke zorg wijkt af van de indicatiemethodiek die voorheen door het CIZ werd gebruikt én van de modelverordening VNG.

- Bij het indiceren van hulp bij het huishouden zal met betrekking tot het inschakelen van huisgenoten bij huishoudelijk werk eerst bekeken worden of deze taken door de betreffende huisgenoten kunnen worden uitgevoerd. De aanwezigheid van een partner of kind houdt niet per definitie in dat deze alle taken kan overnemen. Ook bij de aanwezigheid van kinderen dient niet sec naar de leeftijd gekeken te worden om vast te stellen wat het aandeel in het huishouden kan zijn, maar dienen ook persoonlijke factoren te worden gewogen zoals het verzorgen van een chronisch zieke ouder, de gezinssituatie (eenoudergezin), problemen op school, fysieke en psychische situatie (artikel 10 lid 2).
- Bij het uitvoeren van bovengenoemde toets zullen met name individuele omstandigheden, reële mogelijkheden en beperkingen van de huisgenoot worden meegewogen (artikel 10 lid 3). Daarbij kunnen de volgende aspecten van belang zijn:

De huisgenoot ondervindt (lichamelijke/psychische of andere) beperkingen.

Het kan zo zijn dat de huisgenoot ook aantoonbare beperkingen heeft als gevolg van ziekte of gebrek waardoor hij niet in staat is om (alle) huishoudelijke taken over te nemen. Afhankelijk van de beperkingen kan de huisgenoot geen of een gedeelte van de taken overnemen. Vaak is hierbij nader medisch of psychologisch onderzoek noodzakelijk om de aangegeven gebreken nader te objectiveren.

Dreigende overbelasting

Er dient altijd rekening gehouden te worden met eventuele onevenredige belasting dan wel overbelasting - psychisch en/of fysiek - van de leefeenheid. Het leveren van gebruikelijke zorg gaat echter vóór op andere activiteiten van leden van de leefeenheid in het kader van hun maatschappelijke participatie. Als de huisgenoot overbelast is of dreigt te raken door een combinatie van werk of opleiding en het voeren van het huishouden dan kan hulp bij het huishouden worden toegekend. Wel zal deze (dreigende) overbelasting medisch onderbouwd moeten worden.

Fysieke afwezigheid

Huisgenoten die vanwege hun werk meer dan minimaal 7 etmalen aaneengesloten van huis zijn, zijn niet in staat het huishoudelijke werk over te nemen. In situaties dat sprake is van een eigen keuze, zal hier geen rekening mee worden gehouden. De afwezigheid moet een verplichtend karakter hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om chauffeurs die internationale ritten maken, medewerkers in de offshore, koopvaardij, binnenvaart of militairen. Vrijwilligerswerk in georganiseerd verband als alternatief voor betaald werk (bijvoorbeeld een werkervaringsplaats) wordt beschouwd als het verrichten van betaald werk.

Opvang en verzorging kinderen

Ouders hebben een zorgplicht voor hun kinderen. Dit betekent dat ouders zorgen voor opvang, verzorging, begeleiding en opvoeding van hun kind(eren). Bij uitval van één van de ouders, neemt de andere ouder in principe deze gebruikelijke zorg voor de kinderen over tenzij sprake is van overbelasting. Indien mogelijk kan de ouder gebruik maken van mantelzorg of voorliggende voorzieningen zoals zorgverlof, kinderdagverblijf, tussenschoolse- (overblijven) en buitenschoolse opvang, gastouderproject, enzovoort. Indien huishoudelijke hulp is geïndiceerd wegens het overlijden van een van de ouders kan gedurende de eerste 3 maanden wel hulp bij het huishouden voor opvang en verzorging worden toegekend in afwachting van een structurele regeling. In het individuele geval geldt hetzelfde wanneer sprake is van een contra-indicatie voor opvang in een kinderdagverblijf en voor tussen- en buitenschoolse opvang.

Persoonlijke verzorging door huisgenoot

Bijzondere aandacht dient gegeven te worden aan belanghebbenden die naast huishoudelijke hulp ook nog AWBZ-functies als persoonlijke verzorging nodig hebben. In deze situaties wordt de aanvrager geadviseerd een persoonsgebonden budget bij de AWBZ aan te vragen voor persoonlijke verzorging (vanzelfsprekend alleen indien men deze taak ook wil uitvoeren). De financiële ruimte die met dit PGB ontstaat (een inkomensstijging) kan eventueel worden ingezet om huishoudelijke taken uit te besteden. Voor een eventueel resterend deel kan huishoudelijke hulp van de gemeente worden ingezet afhankelijk van de belasting van de partner.

Korte levensverwachting

In geval de zorgvrager een zeer korte levensverwachting heeft kan ter ontlasting van de leefeenheid van de zorgvrager afgeweken worden van de gebruikelijke normering van gebruikelijke zorg.

Ontwrichting leefeenheid door ziekte of overlijden

In geval een leefeenheid ontwricht is door (het vaststellen van) een ernstige ziekte of overlijden van één van de leden kan éénmalig voor maximaal drie maanden een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke zorg worden gerekend, om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen.

3.4 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: NATURA EN PERSOONSgebONDEN BUDGET

3.4.1 Verstrekkingvormen

Artikel 8 van de verordening geeft een tweetal verstrekkingvormen van hulp bij het huishouden aan;

1. *Hulp bij het huishouden in natura;*

een voorziening in natura betekent, in het geval van hulp bij het huishouden, dat de gemeente er zorg voor draagt (regelt) dat een zorgaanbieder de geïndiceerde hulp bij het huishouden levert. De gemeente heeft hiertoe overeenkomsten afgesloten met een aantal zorgaanbieders waardoor zorgaanvragers keuzevrijheid hebben van welke zorg aanbieder men huishoudelijke hulp wenst te krijgen. De zorgaanbieder wordt door de gemeente betaald.

Het toekennen van huishoudelijke hulp wordt door de gemeente doorgegeven aan de zorgaanbieder van keus. De inhoudelijke opbouw van de indicatie wordt eveneens doorgegeven, zodat voorkomen wordt dat activiteiten worden uitgevoerd waarvoor geen hulp is toegekend. Omdat sprake is van een eigen bijdrage moeten de benodigde gegevens door de zorgaanbieder worden doorgegeven aan het CAK, die deze eigen bijdragen int.

2. *Hulp bij het huishouden in de vorm van een persoonsgebonden budget;*

met een persoonsgebonden budget kan de aanvrager zelf zorg inkopen. De belanghebbende krijgt dan geld om zelf hulp bij het huishouden te 'kopen'. De gemeente vraagt daarbij de cliënt verantwoording af te leggen over de besteding van het geld. Niet het gehele bedrag van het PGB hoeft door cliënt te worden verantwoord; er is sprake van een verantwoordingsvrij bedrag waarover men geen verantwoording hoeft af te leggen. In het *Besluit maatschappelijke ondersteuning* is het verantwoordingsvrije bedrag vermeld. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. **Vanaf 1 januari 2013 vervalt het verantwoordingsvrije bedrag en moet wel het gehele bedrag van het PGB door de cliënt te worden verantwoord.**

Budgethouders zijn vrij in de keuze bij wie men de huishoudelijke hulp inkoopt. Dit kan bij een zorgaanbieder zijn, maar meestal zal sprake zijn van het inkopen van particuliere hulp.

3.4.2. Vervallen⁵

3.4.3. Bruto bedragen

Een PGB voor hulp bij het huishouden wordt bruto uitbetaald. Dit gebeurt steeds per 4 weken, dus 13 keer per jaar. Als het bruto bedrag hoger is dan het verantwoordingsvrije bedrag per kalenderjaar dan moet verantwoording worden afgelegd.

⁵ Uren en klassenindeling

De gemeente heeft voor bruto uitbetaling van de PGB's gekozen, omdat de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp door het Centraal Administratie Kantoor Bijzondere Ziektekosten (CAK) wordt vastgesteld en het voor de gemeente nagenoeg onmogelijk is de bijdrage voor ieder onafhankelijk persoon te berekenen vanaf de ingangsdatum van het PGB. Het voordeel van bruto betaling is dat de gemeente vrijwel meteen tot uitbetaling van het PGB kan overgaan en niet (minimaal 8 weken) dient te worden gewacht tot het CAK de bijdrage heeft vastgesteld. Ook is het bij een bruto PGB direct duidelijk welk bedrag aan huishoudelijke hulp besteed kan worden⁶.

3.4.4. Budgetbegeleiding door de SVB

De sociale verzekeringsbank (SVB) ondersteunt budgethouders bij persoonsgebonden budgetten voor zorg op grond van de AWBZ en de Wmo, bij hun werkgeverstaak. Zie hiervoor hoofdstuk 2, paragraaf 2.3.7.

⁶ Bij de netto-methode ontvangt cliënt eerst een voorlopige beschikking en een voorschot (1x), een definitieve beschikking op zijn vroegst na 8 tot 12 weken als het CAK de eigen bijdrage heeft vastgesteld en een verrekening (2x) en tot slot het nettobedrag (3x).

3.5 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: CATEGORIE 1 OF 2

Huishoudelijke hulp wordt binnen de Wmo geïndiceerd door het selecteren van activiteiten waarmee belanghebbenden geholpen kunnen worden. Deze activiteiten bevinden zich binnen drie clusters van activiteiten, namelijk:

- hulp bij huishoudelijke werkzaamheden (categorie HH1);
- hulp bij de organisatie van het huishouden (categorie HH2);
- hulp bij een door een psychische stoornis ontregeld huishouden (aanvullend op categorie HH2).

De aard van de te leveren ondersteuning verschilt sterk binnen de huishoudelijke verzorging. Daarmee verschillen ook de functieprofielen van het personeel dat huishoudelijke verzorging levert. Voor de verschillende taken die verricht moeten worden kan verschillend personeel worden ingezet. De gemeente Oss onderscheidt twee profielen, die gekoppeld kunnen worden aan activiteiten: HH1 en HH2. Daarnaast kan nog huishoudelijke hulp bij een ontregeld huishouden worden toegekend.

Huishoudelijke hulp 1 (HH1)

Categorie HH1 omvat in deze indeling de huishoudelijke werkzaamheden in de vorm van licht huishoudelijk werk, zwaar huishoudelijk werk, de was doen en of huishoudelijke spullen in orde houden. Ondersteuning bij de organisatie van het huishouden of hulp bij ontregelde huishouding is niet aan de orde. Deze hulp is vergelijkbaar met de alfahulp die voorheen in het kader van de AWBZ werd gegeven. Personeel voor HH1 heeft ruime ervaring met schoonmaakwerk en is in staat op een respectvolle wijze met de cliënt om te gaan.

Huishoudelijke hulp 2 (HH2)

Categorie HH2 bestaat ook uit (dezelfde) huishoudelijke werkzaamheden, maar dan aangevuld met geheel of gedeeltelijke overname van de bereiding van broodmaaltijden, warme maaltijden, boodschappen doen, de organisatie van het huishouden en/of hulp bij ontregelde huishouding. Hierbij kan worden gedacht aan het plannen en beheren van middelen met betrekking tot het huishouden. De functie-eisen liggen hier hoger en bestaan uit bij voorkeur het diploma helpende MDGO-VZ (kort), Helpende MBO (2 jaar), Helpende OVDB (2 jaar), het OVDB-certificaat verzorgingshulp B of verzorgingsassistent/bejaardenhelpende.

Ontregelde huishouding

Bij een deel van de mensen met huishoudelijke verzorging is sprake van een ontregelde huishouding. Deze mensen krijgen bijvoorbeeld instructie over het omgaan met hulpmiddelen, textielverzorging. Het gaat hierbij om kortdurende hulp. Is intensievere hulp nodig, dan moet de cliënt verwezen worden naar de AWBZ voor de functie Begeleiding. Vanaf 2013 valt deze hulp onder de verantwoordelijkheid van de gemeente (transitie AWBZ).

HH1 en HH2 schematisch

HH1 - Huishoudelijke werkzaamheden	
Licht huishoudelijk werk	Stof afnemen, afwassen (machine/handmatig), bedden opmaken, opruimen
Zwaar huishoudelijk werk	Stofzuigen, schrobben, dweilen en soppen van sanitair en keuken, bedden verschoneren, opruimen huishoudelijke afval
Wasverzorging	Kleding en linnengoed sorteren en wassen in wasmachine, ophangen en afhalen of was drogen in wasdroger, vouwen, strijken, opbergen
HH2 - Huishoudelijke werkzaamheden aangevuld met organisatie van het huishouden en/ of hulp bij ontregelde huishouding	
HH1 werkzaamheden	Zie HH1
Boodschappen doen	Boodschappenlijst samenstellen, boodschappen inkopen en opslaan
Broodmaaltijd bereiden	Broodmaaltijd klaarzetten, tafeldekken en afruimen, koffie/thee zetten, afwassen (machine/handmatig)
Warme maaltijd bereiden	Eten bereiden (voorbereiden en koken), tafeldekken en afruimen, koffie/thee zetten, afwassen (machine/handmatig)
Dagelijkse organisatie van het huishouden	Organisatie huishoudelijke activiteiten, plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden
Anderen helpen met de zelfverzorging	Hulp bieden bij het wassen en aankleden (afhankelijk van leeftijd), hulp bij eten en drinken en bij maaltijden voorbereiden
Hulp bij ontregelde huishouding	
Eenvoudige kortdurende begeleiding en instructie	Instructie omgaan met huishoudelijke hulpmiddelen, textielverzorging, omgaan met budget, het verkrijgen van structuur in het huishouden of begeleiding bij opvoeding

3.6 HULP BIJ HET HUISHOUDEN: DE OMVANG

Indien is vastgesteld dat een hulpvrager in aanmerking komt voor hulp bij het huishouden, moet worden vastgesteld wat de omvang van de hulp bij het huishouden is. De omvang is onder andere afhankelijk van de activiteiten waarvoor hulp bij het huishouden wordt toegekend. Voor iedere activiteit staat een bepaald aantal minuten (standaard tijdnormering). Er is gekozen voor normtijden, om een uitgangspunt te hebben voor de omvang van de verschillende taken die in het huishoudelijk werk verricht moeten worden. Deze normtijden zijn samengesteld in overleg met de landelijke koepel van thuiszorginstellingen. Normering door de gemeente is nodig om een uitgangspunt te hebben en eindeloze discussies te voorkomen over de benodigde tijd voor bepaalde activiteiten.

Voorheen werd de indicatiestelling gebaseerd op functies en klassen. Omdat het uitdrukken van de omvang van huishoudelijke hulp in klassen tot veel onduidelijkheden heeft geleid en het onwenselijk is de inzet van zorg afhankelijk te laten zijn van de personele capaciteit van zorgaanbieders, is ervoor gekozen om de bestaande indeling in klassen te wijzigen in een indeling in uren afgerond op halve uren. Hieronder staan de te indiceren activiteiten en bijbehorende normtijden vermeld.

Bij het bepalen van de omvang van de hulp bij het huishouden moet ook rekening gehouden worden met het type huishouden, een- of meerpersoonshuishouden en de grootte van de woning. Er kan altijd in positieve zin worden afgeweken van de standaard normering (maatwerk).

3.6.1 Omvang van het persoonsgebonden budget

De bedragen die per tijdseenheid van een uur in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, worden jaarlijks door het college vastgesteld en vastgelegd in het *Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Oss*.

3.6.2. Afbouwregeling tariefsplitsing

Per 15 april gelden voor HH1 en HH2 verschillende tarieven. De verschillende tarieven zijn vastgelegd in het *Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Oss*. Dit heeft met name gevolgen voor cliënten met HH1. Om cliënten de gelegenheid te geven nieuwe afspraken te maken met de door hun via het PGB ingehuurde hulp, passen wij een afbouwregeling toe. Iedereen die voor 15 april 2012 een PGB voor HH1 ontvangt, houdt 6 maanden recht op het hoge tarief. Omdat de uitbetaling per vier weken plaatsvindt, waarbij 15 oktober midden in een “uitbetalingsblok” valt, is ten gunste van de cliënt de wijzigingsdatum vastgesteld op 5 november.

3.6.3. Schema omvang huishoudelijke hulp

Boodschappen doen

Er dient eerst bekeken te worden of gebruik gemaakt kan worden van een (voorliggende) boodschappendienst. Incidenteel kan het doen van boodschappen geïndiceerd worden.

Activiteiten en omvang

- boodschappenlijst samenstellen: 1 keer per week 30 minuten
- boodschappen inkopen en opslaan: 1 keer per week 60 minuten

Factoren meer/minder hulp

- als er binnen een straal van 5 kilometer geen levensmiddelenwinkel aanwezig is dan kan 30 minuten extra worden geïndiceerd. De keuze voor levensmiddelen die maar beperkt te koop zijn zodat extra gereisd moet of het doen van boodschappen in een groot aantal winkels wordt niet gehonoreerd

Maaltijdverzorging: broodmaaltijd bereiden en warme maaltijd bereiden

Er dient eerst bekeken te worden of gebruik gemaakt kan worden van een (voorliggende) maaltijddienst. Het bereiden van een warme maaltijd wordt in de regel alleen geïndiceerd in gezinnen met kinderen onder de 18 jaar.

Activiteiten

- broodmaaltijd klaarzetten
- tafel dekken en afruimen
- koffie/thee zetten
- afwassen (machine/handmatig) en opruimen
- eten (voor)bereiden en koken
- magnetronmaaltijd opwarmen

Omvang

- broodmaaltijd: 2 keer per dag 15 minuten voor 2 maaltijden
- warme maaltijd: 30 minuten per dag
- opwarmen magnetronmaaltijd: 15 minuten per dag

Factoren meer/minder hulp

- indien tijdens de maaltijd ondersteuning geboden moet worden aan kinderen onder de 4 jaar kan per maaltijd 20 minuten extra worden geïndiceerd

Licht huishoudelijk werk

Activiteiten

- stof afnemen
- bedden opmaken
- afwassen (machine/handmatig); als er geen indicatie is voor maaltijdverzorging
- opruimen

Omvang (bij het aantal kamers wordt uitgegaan van woonkamer en slaapkamers)

- woning met 2 of 3 kamers: 60 minuten per week
- woning met 4 of meer kamers: 90 minuten per week

Factoren meer/minder hulp

- voor gezinnen met kinderen jonger dan 12 kan maximaal 30 minuten per week extra geïndiceerd
- alleen de leefruimtes waar gebruik van wordt gemaakt, worden schoongemaakt

Zwaar huishoudelijk werk

Activiteiten

- stofzuigen
- schrobben, dweilen en soppen van sanitair en keuken
- bedden verschoneren
- opruimen van huishoudelijk afval

Omvang (bij het aantal kamers wordt uitgegaan van woonkamer en slaapkamers)

- eenpersoonshuishouden en woning met 2 of 3 kamers: 90 minuten per week
- eenpersoonshuishouden en woning met 4 of meer kamers: 180 minuten per week
- meerpersoonshuishouden en woning met 2 of 3 kamers: 180 minuten per week
- meerpersoonshuishouden en woning met 4 of meer kamers: 180 minuten per week

Factoren meer/minder hulp

- bij rolstoelgebruik binnenshuis kan maximaal 30 minuten per week extra geïndiceerd worden (inclusief het schoonmaken van de rolstoel)
- voor gezinnen met kinderen jonger dan 18 kan maximaal 30 minuten per week extra geïndiceerd

Overige uitgangspunten

- voor de verzorging van huisdieren wordt in de regel geen extra tijd geïndiceerd.
- alleen de leefruimtes waar gebruik van wordt gemaakt, worden schoongemaakt
- bij huisstofmijtallergie is het medisch bewezen dat extra schoonmaken niet zinvol is. Er wordt hiervoor geen extra tijd geïndiceerd.

Verzorging kleding/linnengoed

Activiteiten

- sorteren en wassen kleding met wasmachine
- ophangen en afhaken wasgoed of wasgoed in droger
- vouwen, strijken en opbergen wasgoed

Omvang

- eenpersoonshuishouden: 60 minuten per week
- meerpersoonshuishouden: 90 minuten per week
- voor alleen strijken van de was geldt voor een eenpersoonshuishouden: 30 minuten per week
- voor alleen strijken van de was geldt voor een meerpersoonshuishouden: 45 minuten per week

Factoren meer/minder hulp

- bij kinderen onder de 16 jaar kan maximaal 30 minuten per week extra worden geïndiceerd
- bij bedlegerige personen kan maximaal 30 minuten per week extra worden geïndiceerd
- bij extra was door overmatige transpiratie, incontinentie, speekselverlies kan maximaal 30 minuten per week extra geïndiceerd worden als voorliggend (incontinentie)materiaal niet toereikend is

Opvang en/of verzorging van kinderen

Hiertoe wordt gerekend verzorging van kinderen. Het gaat hierbij om een ouder die tijdelijk niet in staat is de ouderrol op zich te nemen.

Er dient eerst bekeken te worden of er binnen de eigen omgeving mogelijkheden zijn zoals zorgverlof en mantelzorg of voorliggende voorzieningen zoals kinderopvang, peuterspeelzaal, gastouderopvang.

Activiteiten

- hulp bij wassen en aankleden
- hulp bij eten en/drinken

Omvang

- totaal tot maximaal 40 uur per week aanvullend op de eigen mogelijkheden

Factoren meer/minder hulp

- aantal kinderen
- leeftijd kinderen
- gezondheidssituatie/functioneren kinderen/huisgenoten
- aanwezigheid gedragsproblematiek
- samenvallende activiteiten

Dagelijkse organisatie van het huishouden

Activiteiten

- organiseren, plannen en beheren van middelen met betrekking tot het huishouden

Omvang

- Indien hiertoe aanleiding bestaat kan hier 30 - 60 minuten per week voor worden geïndiceerd

Factoren meer/minder hulp

- communicatieproblemen
- kinderen onder de 16 jaar of andere tijdvrugnende huisgenoten
- psychosociale problematiek

Eenvoudige kortdurende begeleiding en instructie

Activiteiten

- verkrijgen van structuur in het huishouden
- instructie huishoudelijk werk, boodschappen doen, koken, textielverzorging en omgaan met huishoudelijke (hulp)middelen

Omvang

- de omvang bedraagt 30 minuten per week (bij 3 keer per week geldt een maximale duur van 6 weken)

Factoren meer/minder hulp

- bij communicatieproblemen kan meer hulp worden geïndiceerd

HOOFDSTUK 4 WOONVOORZIENINGEN

4.1 WAT WORDT VERSTAAN ONDER EEN WOONVOORZIENING?

Artikel 4 lid 1 van de Wmo bevat de verplichting voor het college om de beperkingen die personen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie (deelname aan het maatschappelijk verkeer), te compenseren door voorzieningen te treffen die de belanghebbende onder andere in staat stellen tot:

- het voeren van een huishouden én
- het zich in de woning verplaatsen.

Onder deelname aan het maatschappelijk verkeer wordt onder andere **'het normale gebruik van een woning'** en **'het zich in en om de woning kunnen verplaatsen'** verstaan. Onder het normale gebruik van de woning wordt de mogelijkheid verstaan om normale (elementaire) woonfuncties te kunnen verrichten zoals slapen, eten, lichaamsreiniging, het doen van essentiële huishoudelijke werkzaamheden, koken en keukengebruik en verticale verplaatsingen binnen de woning en toegang tot de woning. Voor kinderen geldt dat het veilig kunnen spelen in de woonruimte ook als elementaire woonfunctie wordt beschouwd.

Artikel 14 van de verordening bepaalt dat personen met aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek die beperkingen ondervinden bij het normale gebruik van de woning voor een woonvoorziening in aanmerking kunnen komen als deze het woonprobleem snel en adequaat op kan lossen.

4.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN

Van toepassing zijn allereerst de (algemene) voorwaarden en weigeringsgronden als genoemd in paragraaf 1.4. De voorwaarden en weigeringsgronden die van toepassing zijn specifiek op woonvoorzieningen worden in deze paragraaf besproken.

4.2.1 Algemeen gebruikelijk

Er wordt geen woonvoorziening verstrekt indien deze als algemeen gebruikelijk wordt aangemerkt. Of een bepaalde voorziening algemeen gebruikelijk is, moet altijd worden beoordeeld aan de hand van de concrete omstandigheden en situatie. Woonvoorzieningen die in het algemeen als algemeen gebruikelijk worden aangemerkt zijn:

Natte cel/wc

- Douche vervangen (lavet door douche)
- Verhoogd toilet, hangend toilet en losse toiletverhoger
- Ventilatiesysteem
- Wandbeugels (alleen de standaard maten in de reguliere handel verkrijgbaar 20,30,40 cm)
- Antislipvloer
- Douchegarnituur (standaard douchestoel/kruk, douchezitje, douchekop op glijstang, kraan)

Toe- en doorgankelijkheid

- Tweede trapleuning
- Automatische deuren (centrale toe- en doorgangsdeuren) in wooncomplexen voor ouderen

Wonen algemeen

- Centrale verwarming
- Airconditioning
- Meterkast met meerdere groepen
- Zonwering
- Aanrechtblad
- Elektrische/keramische kookplaten
- Condensdroger

Verplaatsen

- Stalling t.b.v. een (driewiel)fiets
- Stopcontact in berging (tenzij deze noodzakelijk is om een door ons verstrekte voorziening te kunnen gebruiken)

4.2.2 Rechtstreeks oorzakelijk verband

Om in aanmerking te kunnen komen voor een woonvoorziening moet er sprake zijn van aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek, chronische psychische of psychosociale problemen waardoor er beperkingen worden ondervonden bij het normale gebruik van de woning. Er is sprake van beperkingen bij het normale gebruik van de woning:

- indien er een rechtstreeks oorzakelijk verband bestaat tussen de ondervonden (medisch aantoonbare) beperkingen en één of meer bouwkundige of woontechnische (ergonomische) kenmerken van de woning én
- de beperkingen in de woning zelf worden ondervonden (waaronder ook de toegankelijkheid van de woning valt);
- indien beperkingen causaal verband houden met de omgevingsfactoren van de woning.

4.2.3 Aard van de gebruikte materialen

Indien de ondervonden problemen voortvloeien uit de aard van de gebruikte materialen zal in de regel geen voorziening worden verstrekt. Het zal hierbij vooral om woonvoorzieningen gaan, waarbij te denken valt aan spaanplaat dat deformaldehydegas bevat, halfsteens muren op het westen die veel waterdoorslag geven en dus veel vochtigheid binnen, enz. Iedereen, ongeacht een eventuele handicap, zal met dit soort materialen dezelfde problemen kunnen ondervinden. Het probleem wordt dus niet veroorzaakt door de combinatie handicap-woning, maar door de gebruikte materialen. Dit is een reden om een voorziening te weigeren.

4.2.4 Uitgesloten woonruimten

Artikel 18 van de verordening geeft aan: “De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op het treffen van voorzieningen aan hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantiewoningen, recreatiewoningen, kamerverhuur en specifiek op gehandicapten en ouderen gerichte woongebouwen voor wat betreft voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten of voorzieningen die bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten meegenomen kunnen worden.”

Door dit artikel zijn enerzijds alle woonsituaties die niet gericht zijn op een permanent zelfstandig hoofdverblijf uitgesloten. Anderzijds zijn uitgesloten situaties waarbij gezien de aard van het soort gebouw verondersteld mag worden dat bepaalde voorzieningen standaard aanwezig zijn.

Is er sprake van één van deze mogelijkheden dan is afwijzing op voorhand mogelijk.

Uitzondering; woningaanpassingen bij woonboten en woonwagens worden in individuele situaties toegekend waarbij een weging wordt gemaakt of de investering rendabel is.

4.2.5 Hoofdverblijf

In artikel 19 lid 1 van de verordening wordt bepaald dat “een woonvoorziening slechts wordt verleend indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen.”

Het hoofdverblijf is de woonruimte, bestemd en geschikt voor permanente bewoning, waar de betrokkene zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en in de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven dan wel zal staan ingeschreven. Ook kan het gaan om het feitelijke adres, indien betrokkene een briefadres heeft. De gemeente waar de woning staat heeft compensatieplicht, behalve in de situatie waarin de persoon uit de Wmo-doelgroep verhuist van de ene gemeente naar een andere gemeente. Een aanvraag voor een woonvoorziening in de vorm van een verhuiskostenvergoeding behoort dan tot de compensatieplicht van de vertrek gemeente.

Uitzondering; artikel 19 van de verordening biedt een uitzondering. In afwijking van het gestelde in het eerste lid van artikel 19 kan dan een woonvoorziening getroffen worden voor het bezoekbaar maken van één woonruimte (zie ook paragraaf 4.8.3). De aanvraag voor het bezoekbaar maken, wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.

4.2.6 Verhuizen vanuit geschikte woning

De aanvraag voor een woonvoorziening wordt geweigerd indien de noodzaak tot het treffen van de woonvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe op grond van belemmeringen bij het normale gebruik van de woning ten gevolge van ziekte of gebrek geen aanleiding bestond en er geen andere belangrijke reden aanwezig was.

De onder artikel 20a genoemde beperking ziet vooral toe op situaties waarbij vanuit een aangepaste en geschikte woning verhuisd wordt naar een niet of minder aangepaste en geschikte woning. Deze verhuizingen van adequaat naar inadequaat kunnen leiden in de regel tot het afwijzen van aanvragen voor woningaanpassing.

Uitzondering; op grond van individuele omstandigheden kan besloten worden toch een woonvoorziening in de vorm van een verhuiskostenvergoeding c.q. woningaanpassing toe te kennen; bijvoorbeeld bij verhuizing naar de gemeente Oss op grond van het aanvaarden van een werkkring of in de persoon of het gezin van de aanvrager gelegen factoren.

In dit kader is het uitbreiden van de compensatieplicht door een amendement in de Tweede kamer van belang. De gewijzigde tekst van de compensatieplicht luidt sindsdien: “bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, **waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie** alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien”.

4.2.7 Verhuizen naar de beschikbare meest adequate woning

De aanvraag voor een woonvoorziening wordt geweigerd indien de aanvrager niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor tevoren schriftelijk toestemming is verleend door het college (artikel 20b verordening); Uitgangspunt

is dat de belanghebbende moet verhuizen naar een adequate woning en indien geen adequate woning beschikbaar is, naar de woning die het goedkoopst adequaat te maken is. Dat betekent dat als er een keuze is tussen een geschikte en een (minder) niet geschikte woning, gekozen dient te worden voor de geschikte woning. Gebeurt dat niet, dan kan dat aanleiding zijn tot afwijzing. Daarbij kan meegewogen worden of van tevoren overleg heeft plaatsgevonden.

Ook kan rekening gehouden worden met kennis die een gemeente heeft van op enig moment beschikbare geschikte woningen.

4.2.8 Gemeenschappelijke ruimte

De aanvraag voor een woonvoorziening wordt geweigerd indien deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen en extra trapleuningen (artikel 20c verordening).

4.2.9 Voorzieningenniveau

Er wordt geen voorziening toegekend indien deze betrekking heeft op een hoger niveau dan het uitrustingsniveau voor sociale woningbouw. Iedereen woont naar inkomen. Wie een hoog inkomen heeft zal een groter huis kunnen bewonen dan iemand met een minimuminkomen. Het is niet realistisch hiermee bij de toekenning van voorzieningen rekening te houden. Alle extra of duurdere voorzieningen worden door deze regel beheerst: uitgangspunt is niveau sociale woningbouw.

4.2.10 Overige

Er wordt geen voorziening toegekend indien de aanvrager voor het eerst zelfstandig gaat wonen, verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, verhuisd is naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, of er in de verlaten woonruimte geen problemen met het normale gebruik van de woning zijn ondervonden.

4.3 MOGELIJKE WOONVOORZIENINGEN

Artikel 13 van de Verordening bepaalt dat er drie mogelijkheden zijn om een woonvoorziening te verstrekken:

- als woonvoorziening in natura;
- als persoonsgebonden budget te besteden aan een woonvoorziening;
- als financiële tegemoetkoming in de kosten van een woonvoorziening.

Artikel 15 van de Verordening bepaalt dat onder bovengenoemde verstrekkingvormen de volgende concrete voorzieningen vallen:

- een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening (paragraaf 4.6);
- een niet bouwkundige of niet woontechnische woonvoorziening (paragraaf 4.7);
- een tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten (paragraaf 4.5);
- een uitruimte (paragraaf 4.8.1);
- onderhoud, keuring en reparatie (paragraaf 4.8.4);
- tijdelijke huisvesting (paragraaf 4.8.5);
- huurderiving (paragraaf 4.8.6);
- het verwijderen van voorzieningen (paragraaf 4.8.7).

4.4 HET PRIMAAT VAN DE VERHUIZING

Artikel 16 van de verordening regelt het primaat van de verhuizing. Bij de uitvoering van de Wvg werd bij het toekennen van woonvoorzieningen al het primaat gelegd bij een verhuizing. Dit wil zeggen dat een andere woonvoorziening pas wordt overwogen als verhuizen geen geschikte of niet de goedkoopst compenserende oplossing is. Het hanteren van het primaat van verhuizing is geaccepteerd door de Centrale Raad van Beroep. Onder de Wmo zal dan ook van deze mogelijkheid gebruik worden gemaakt ter compensatie van woonproblemen. In feite gaat het bij het hanteren van het primaat van de verhuizing om een uitwerking van het principe dat wordt gekozen voor de *goedkoopst compenserende oplossing*.

4.4.1 Toepassingscriteria

Er zijn echter wel grenzen aan het hanteren van het primaat van de verhuizing, met name op het gebied van de woonlasten, het tijdsbestek waarbinnen een oplossing kan/moet worden gevonden en de verhouding tussen de besparing van de gemeente bij toepassing van het primaat en de negatieve gevolgen voor de aanvrager. In alle gevallen zal na een zorgvuldig onderzoek een goed gemotiveerd besluit moeten worden genomen, waarin alle relevante factoren, in onderling verband, worden afgewogen. Daarbij gaat het dus om factoren die spelen aan de kant van de gemeente en aan de kant van de belanghebbende. Als op verantwoorde wijze inhoud gegeven is aan toepassing van het primaat van de verhuizing, is daarmee een adequate oplossing geboden en heeft de gemeente aan haar compensatieverplichting voldaan.

Het is niet mogelijk een uitputtend overzicht te geven van alle mogelijke afwegingsfactoren die een rol kunnen spelen, omdat elke situatie weer anders is. Wel wordt hieronder in grote lijnen een overzicht gegeven van een aantal vaak voorkomende factoren, die afhankelijk van de situatie, een rol kunnen spelen bij de besluitvorming:

1. De snelheid waarmee het probleem kan worden gecompenseerd

De snelheid waarmee het woonprobleem kan worden opgelost speelt een rol in het afwegingsproces. In een aantal gevallen kan verhuizen het woonprobleem sneller oplossen, als er snel een geschikte aangepaste of eenvoudig aan te passen woning beschikbaar is. Het hele traject van het maken van een plan, het vragen van offertes, de uitvoering en keuring vervalt dan of speelt een minder belangrijke rol. Omgekeerd kan het ook zo zijn dat het aanpassen van een woning een snellere oplossing biedt als er niet binnen een bepaalde tijd een geschikte woning vrij komt. Uit jurisprudentie blijkt dat het essentieel is dat uit het indicatieadvies blijkt binnen welke medisch aanvaardbare termijn een oplossing gevonden moet zijn voor het woonprobleem.

Bezien zal moeten worden of een geschikte woning beschikbaar is dan wel binnen redelijke termijn beschikbaar is. **Een redelijke termijn is 6 maanden.** Van de gestelde termijn van 6 maanden kan op grond van een medisch advies worden afgeweken.

Er zal dan ook frequent overleg met de woningbouwcorporaties plaats moeten vinden of aangepaste woningen beschikbaar zijn dan wel op korte termijn ter beschikking komen. Op grond van het Uitvoeringsprotocol Wmo dient de gemeente een overzicht bij te houden van reeds aangepaste woningen die te huur worden aangeboden dan wel op korte termijn beschikbaar komen.

2. Sociale factoren

Sociale omstandigheden waarmee het college rekening houdt zijn bijvoorbeeld de binding van de gehandicapte met de huidige woonomgeving, de nabijheid van voor de gehandicapte belangrijke voorzieningen, de sociale zelfredzaamheid. Ook de waardering van de aanwezigheid van vrienden, kennissen en familie in de nabijheid van de woning van de gehandicapte kan een rol spelen in het afwegingsproces vooral in die situaties waarbij sprake is van mantelzorg. *De voorkeur van de aanvrager is eveneens een factor welke meegewogen dient te worden maar kan nooit (sec) doorslaggevend zijn gezien het primaat van de verhuizing.* De sociale omstandigheden moeten in het indicatieonderzoek zoveel mogelijk geobjectiveerd worden. De sociale factor zal minder zwaar wegen in het voordeel van aanpassen, als dicht in de buurt van de huidige woning een geschikte of goedkoper aan te passen woning kan worden gevonden. Als de beoogde nieuwe woning dicht bij belangrijke voorzieningen, zoals winkels en werkplek is gelegen, kan dat de beslissing in het voordeel van verhuizen beïnvloeden, bijvoorbeeld omdat dan ook minder vervoersvoorzieningen nodig zijn. Als de aanvrager zijn werk “aan huis” heeft (eigen bedrijf), dienen de consequenties van verhuizing ook vanuit de bedrijfsmatige kant meegewogen te worden. Het is immers mogelijk dat de vestiging van het bedrijf op een andere, in commercieel opzicht minder aantrekkelijke, locatie negatieve gevolgen voor het inkomen uit eigen bedrijf kan hebben.

3. Woonlasten en financiële draagkracht

Het college maakt een vergelijking tussen de woonlasten van de huidige en de mogelijke nieuwe woning. Alle relevante woonlasten moeten daarbij in aanmerking worden genomen.

Als de aanvrager eigenaar van de woonruimte is, zal een verhuizing of woningaanpassing andere gevolgen met zich meebrengen dan wanneer deze de woning huurt. Het verhuizen vanuit een koopwoning heeft meer emotionele en financiële consequenties dan verhuizing vanuit een huurwoning. Bij het verkopen van een huis komen meer aspecten aan de orde dan bij het verlaten van een huurwoning. Een aantal aspecten zal pleiten voor het verkopen van de woning en verhuizen naar een huurwoning. Andere aspecten echter zullen de balans naar het aanpassen van de eigen woning doen doorslaan. Een punt betreft de vraag in hoeverre vermogenswinsten of -verliezen optreden. Een eigenaar heeft doorgaans geld geleend en/of een hypotheek op het huis. Ook indien de aanvrager, al dan niet geheel op eigen kosten, veel aan de woning heeft verbeterd of aanpassingen heeft getroffen, ligt verhuizing soms minder voor de hand.

Als de financiële situatie van een eigenaar van een woning, die gehandicapt raakt, door zijn handicap drastisch verandert (doorgaans brengt een handicap negatieve inkomensgevolgen met

zich mee), kunnen moeilijkheden optreden met het opbrengen van de woonlasten van de eigen woning en zal de aanvrager ook problemen hebben met verhuizen.

4. Vergelijking aanpassingskosten huidige versus nieuwe woonruimte

Het college maakt een kostenafweging tussen het aanpassen van de huidige woonruimte enerzijds en verhuizen (inclusief eventuele aanpassingskosten in de nieuwe woonruimte) anderzijds. Daarbij worden de volgende kosten in elk geval meegenomen in de overwegingen:

- huidige en voorzienbare toekomstige aanpassingskosten van de reeds bewoonde woonruimte;
- de kosten van de financiële tegemoetkoming in de verhuiskosten;
- de eventuele aanpassingskosten van de nieuwe woning;
- de kosten van het eventueel vrijmaken van de woning;
- een eventuele financiële tegemoetkoming voor huurderiving.

De kosten zijn het uitgangspunt bij deze afweging, maar ook andere factoren kunnen een rol spelen.

5. De mogelijke gebruiksduur van de aanpassing.

Een aspect wat meegewogen dient te worden in de beoordeling is het gegeven dat een aan te passen koopwoning waarschijnlijk minder gemakkelijk kans heeft om voor hergebruik in aanmerking te komen. Een revisiebeding, zoals bij huurwoningen, bestaat niet voor eigen woningen; de gemeente heeft geen instrument om de woning vrij te krijgen. Het zal niet zo eenvoudig zijn om een geschikte kandidaat voor die woning te vinden, die zowel financieel als ergonomisch gezien geschikt is voor de betreffende woonruimte. Consequentie hiervan zal zijn dat eigen woningen meestal voor één enkele belanghebbende aangepast worden.

Aangepaste sociale huurwoningen zijn vaker opnieuw in te zetten dan aangepaste koopwoningen, omdat deze huurwoningen opnieuw kunnen worden verhuurd aan personen met een beperking, waardoor de gebruiksduur van de aanpassing wordt verlengd. Dit speelt in de afweging dan ook een rol van belang.

6. Medische prognose

Ook de medische prognose speelt in dit verband een rol. Indien vaststaat dat iemands toestand naar verwachting zodanig zal verslechteren, en dat als gevolg daarvan de aanpassing slechts voor beperkte tijd zal volstaan, kan dat gegeven een rol spelen in de afweging tussen verhuizing en aanpassen.

7. Relatie woningaanpassing en AWBZ

Staat men op een wachtlijst voor opname in een AWBZ-instelling, dan wordt gekeken welke alternatieven in de te overbruggen tijd het goedkoopst compenserend zijn. Bij voldoende

intramurale capaciteit binnen de deelregio Oss wordt voor een aanvrager met een indicatie voor opname in een AWBZ-instelling geen woningaanpassing gerealiseerd.

8. Wijziging van leefsituatie

Artikel 4 Wmo waarin de compensatieplicht is geregeld is per 1 januari 2010 op grond van een wetwijziging in de Wmo aangepast en uitgebreid. Een en ander vond plaats naar aanleiding van een amendement in de Tweede Kamer. Aan het bewuste artikel is een tweede lid toegevoegd wat luidt: *“bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien”*. Wanneer er sprake is van een gewijzigde leefsituatie, zal dit meegewogen moeten worden in het vaststellen van de noodzaak om te verhuizen.

4.4.2 Besluit toepassen primaat en verhuiskostenvergoeding

Vaak zal een aangeboden mogelijkheid te verhuizen naar een andere woning door de aanvrager als negatief worden beoordeeld: men zal graag willen blijven wonen in de vertrouwde woning. Als de bovenomschreven afweging in het voordeel van verhuizing uitvalt, is die wens niet meer doorslaggevend. Duidelijk zal zijn dat een terdege onderzoek en een zeer goede onderbouwing van het besluit hierbij van groot belang zijn. Het besluit tot het opleggen van het primaat van verhuizen heeft gevolgen voor het weigeren van aangeboden geschikte woningen. Na weigering beoordeelt het college of er van uit kan worden gegaan dat voldoende is gedaan om een compenserende oplossing te bieden. Dit wordt afgemeten aan de oorzaak voor het weigeren.

Als alle factoren in de overweging zijn meegenomen en verhuizen is de goedkoopst compenserende voorziening is, dan is dat de voorziening die wordt verleend. Door het primaat bij verhuizen te leggen heeft het college juridisch gezien een handvat om de belanghebbende geen voorziening voor het aanpassen van de huidige woning te verstrekken als deze niet wenst te verhuizen.

Indien een belanghebbende niet wil verhuizen, kan het college niet worden verweten dat ze niet aan de compensatieplicht heeft voldaan. Het college heeft immers een adequate voorziening aangeboden, die echter niet door de belanghebbende geaccepteerd is.

4.5 TEGEMOETKOMING VERHUIS- EN INRICHTINGSKOSTEN

Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten, moet voldaan zijn aan de daarvoor geldende voorwaarden en moeten de daarvoor geldende weigeringsgronden niet van toepassing zijn. Naast de voorwaarden en weigeringsgronden die gelden voor alle (individuele) Wmo-voorzieningen (zie paragraaf 1.4) en voor alle (individuele) woonvoorzieningen (zie paragraaf 4.2) zijn in het beleid voorwaarden en weigeringsgronden opgenomen die specifiek gelden voor de voorziening voor verhuizing en inrichting.

4.5.1 Specifieke voorwaarden en weigeringsgronden

Het begrip ergonomische beperkingen zoals vernoemd in de voorwaarden en weigeringsgronden voor alle (individuele) woonvoorzieningen (zie paragraaf 4.2) geldt niet bij woonvoorzieningen in de vorm van verhuiskostenvergoeding.

Voorwaarde

Voorwaarde voor het ontvangen van een verhuiskostenvergoeding is dat wordt verhuisd naar een woning, die de beperkingen in voldoende mate opheft. Er dient dus sprake te zijn van een woning die voor de gehandicapte adequaat is en voldoende faciliteiten (badkamer en slaapkamer) biedt op gelijkvloers niveau, dan wel op een via een (trap)lift te bereiken niveau.

Uitzondering

Op grond van individuele omstandigheden kan ondanks een verhuizing van adequaat naar inadequaat besloten worden een woonvoorziening in de vorm van een verhuiskostenvergoeding toe te kennen; bijvoorbeeld bij verhuizing naar de gemeente Oss op grond van het aanvaarden van een werkring of in de persoon of het gezin van de aanvrager gelegen factoren. (zie paragraaf 4.4.1 onder 8 – uitbreiden compensatieplicht).

Indien de beperkingen van de belanghebbende verhuizing naar een **aanleunwoning** noodzakelijk maken kan een verhuiskostenvergoeding in het kader van de Wmo worden toegekend conform de gebruikelijke criteria bij verhuiskostenvergoedingen. Voorwaarde is dat niet een gelijkvloerse of door aanpassing geschikt gemaakte woning wordt verlaten. Daarnaast kan worden bezien of een woningaanpassing noodzakelijk is indien er een indicatie voor ongeplande zorg bestaat.

Het college verstrekt in beginsel geen verhuiskostenvergoeding indien de verhuizing heeft plaatsgevonden **voordat op de aanvraag is beschikt**, tenzij achteraf alsnog kan worden vastgesteld dat er problemen bij het normale gebruik van de woning werden ondervonden in de verlaten woning. Als dat laatste niet meer kan, is dat reden voor afwijzing.

Er wordt in de regel ook geen tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten toegekend indien de aanvrager **voor het eerst zelfstandig** gaat wonen, verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, verhuisd is naar een **AWBZ-instelling** of een

andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, of er in de verlaten woonruimte **geen problemen** met het normale gebruik van de woning zijn ondervonden.

4.5.2 Vorm en hoogte

Verhuiskosten kunnen zowel als **forfaitair bedrag** dan wel op **declaratiebasis** worden toegekend. De hoogte van de forfaitaire verhuiskostenvergoeding wordt jaarlijks geïndexeerd en is opgenomen in het Besluit Wmo Oss. Deze vergoeding blijkt in veel gevallen adequaat te zijn.

Indien de gehandicapte **aantoonbaar meer kosten** heeft moeten maken dan het forfaitaire bedrag bestaat de mogelijkheid een tegemoetkoming in de verhuiskosten toe te kennen op declaratiebasis analoog aan de richtprijzen bijzondere bijstand bij de aanschaf van stoffering en de kosten van transport van de inboedel. Hiertoe is overgegaan omdat verhuiskosten van geval tot geval nogal kunnen verschillen. Zo kan een gehandicapte bijvoorbeeld over een netwerk van sociale contacten beschikken die met de verhuizing (met eigen vervoer) en het inrichten van de woning helpen terwijl een andere aanvrager een verhuisbedrijf en vakmensen in de arm moet nemen. Ook kan het voorkomen dat een bestaande stoffering tegen een lage prijs van de vorige bewoner kan worden overgenomen. Wanneer een gehandicapte aantoonbare meer kosten heeft moeten maken en een beroep wil doen op een verhuiskostenvergoeding op declaratiebasis dan dient hij hiervoor eerst de nota's aan te leveren waaruit deze meerkosten blijken.

Bij verhuiskosten dient de aanvrager voor de verhuizing op de hoogte te worden gesteld van beide mogelijkheden (forfaitair en declaratiebasis) en dient gewezen te worden op de maximale richtprijzen bij de aanschaf van nieuwe vloerbedekking en gordijnen. De kosten van transport worden berekend conform de betreffende nota van het verhuisbedrijf. De facturen dienen ter inzage te worden verstrekt.

Er zijn drie mogelijke situaties waarin een verhuiskostenvergoeding kan worden toegekend:

1. De aanvrager gaat vanwege problemen met het normale gebruik van de woning verhuizen naar een adequate woning;
2. De aanvrager vraagt een woonvoorziening aan in de vorm van een woningaanpassing, maar na onderzoek blijkt verhuizing de goedkoopst compenserende oplossing te zijn voor het woonprobleem óf de betreffende woning kan niet worden aangepast;
3. Voor het vrijmaken van een aangepaste woning door een persoon die in een aangepaste woning woont. Een dergelijke situatie kan ontstaan nadat een gehandicapte met een aangepaste woning komt te overlijden en achterblijvende bewoners van die woning worden verzocht mee te werken aan een verhuizing.

4.5.3 Herinrichtingskosten na woningaanpassing

Hoewel niet expliciet in de verordening genoemd, kan de situatie zich voordoen dat men herinrichtingskosten moet maken na het aanpassen van de woning. Het betreft dan meestal de aanschaf van stoffering n.a.v. een uitbreiding van een woning, b.v. door het plaatsen van een

aanbouw. In dergelijke situaties kan eveneens een financiële tegemoetkoming worden verstrekt. De tegemoetkoming in deze situaties wordt uitsluitend op declaratiebasis toegekend analoog aan de richtprijzen bijzondere bijstand bij de aanschaf van stoffering.

4.6 BOUWKUNDIGE EN WOONTECHNISCHE WOONVOORZIENINGEN

Het college is op grond van artikel 4 lid 1 van de Wmo verplicht om de beperkingen die personen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ondervinden te compenseren door voorzieningen te treffen die de persoon in staat stellen een huishouden te voeren, zich in de woning te verplaatsen en normaal gebruik te maken van de woning. Het gaat hierbij om de elementaire woonfuncties zoals slapen, eten en lichaamsreiniging. Aanpassen van een hobby-, werk- of recreatieruimte valt dus niet onder de woningaanpassingen.

Beleid Oss

Aanpassen van een hobby-, werk- of recreatieruimte valt *in de regel* dus niet onder de woningaanpassingen. Op grond van het *Protocol Wmo* kan echter ook aanpassen van een bijvoorbeeld een hobbyruimte in incidentele gevallen mogelijk zijn. Uitgangspunt bij de aanpassing van woningen is het door de cliënt geformuleerde probleem. Aan de hand hiervan en aan hetgeen op grond van de beperkingen van de aanvrager noodzakelijk is wordt vastgesteld welke voorziening adequaat is. Hierbij dient volgens het *Protocol Wmo* rekening gehouden te worden met het gegeven dat gehandicapten een andere dagindeling, prioriteitsstelling en tijdsbestedingspatroon kunnen hebben dan de niet beperkte mens. Met het normale gebruik van de woning, waartoe ook verzorging van kinderen en het uitvoeren van geregelde huishoudelijke taken gerekend kan worden, dient rekening gehouden worden.

4.6.1 Soorten bouwkundige of woontechnische voorzieningen

Hieronder volgt een opsomming van veel voorkomende bouwkundige en woontechnische woonvoorzieningen die op grond van de Wmo kunnen worden verstrekt ter compensatie van de ondervonden beperkingen bij het normale gebruik van de woning.

Bereikbaar maken van de woning

- aanpassen toegangspaden;
- opheffen/minimaliseren niveauverschillen;
- aanbrengen hellingbanen.

Toegankelijkheid van de woning

- de doorgang van de entree, bijvoorbeeld het verbreden van de entree;
- de doorgang van toegangsdeuren van de woning of het woongebouw, bijvoorbeeld het verbreden van de voordeur;
- de drempels en dorpelhoogte, bijvoorbeeld het verwijderen van de dorpels, het minimaliseren van het hoogteverschil en het aanbrengen van vlonders;
- het openen en sluiten van deuren, bijvoorbeeld het aanbrengen van een intercom en het aanbrengen van automatische deuropeners voor personen die niet in staat zijn zelf de deuren

te openen en te sluiten. Indien een installatie (zoals een intercominstallatie) tevens een alarmeringsfunctie heeft kan het zijn dat de Regeling zorgverzekering voorrang heeft op grond van artikel 2 Wmo. Er kan dan namelijk sprake zijn van een hulpmiddel voor communicatie, informatievoorziening en signalering. Indien hiervan sprake is dat dient de aanvrager te worden doorverwezen naar de eigen zorgverzekeraar.

Toiletgebruik

- het plaatsen van opklapbare beugels om het opstaan en gaan zitten te vergemakkelijken;
- toiletpot met föhn- en spoel/wasinrichting; in situaties waarbij de belanghebbende wel zelfstandig gebruik kan maken van het toilet, maar daarbij zichzelf niet kan verzorgen.

Baden, wassen en douchen

- antislipcoating op de vloer van de doucheruimte, deze oplossing is vaak de goedkoopst compenserende oplossing waarmee hetzelfde resultaat wordt bereikt als een antisliptegels;

Keuken

- Hoog/laag verstelling en aangepaste keukens; uitgangspunt hierbij is dat de hoogte van de keukens op de hoofdgebruiker wordt afgesteld. Als extra voorzieningen kunnen ook ladekastjes verstrekt worden indien deze deel uitmaken van de keukens en de noodzaak hiervan blijkt uit medisch en ergonomisch advies.

Verticale verplaatsingen

- een traplift wordt sinds juli 2009 bij voorkeur verstrekt als roerende woonvoorziening (zie paragraaf 4.7);
- woonhuislift; lift die verticaal in een schacht beweegt en die een transportmiddel vormt tussen verschillende woonlagen;
- vaste en verstelbare hellingbanen; hellende oppervlakten die een beperkte hoogte tussen 2 niveaus kunnen overbruggen.

Aanbouw/nieuwbouw

De beperkingen van de belanghebbende kunnen van dien aard zijn dat er een noodzaak bestaat voor alle voorzieningen op hetzelfde niveau (gelijkvloers). Als dit binnen de bestaande bouw niet mogelijk is zal het noodzakelijk zijn een aan- of uitbouw te realiseren. Met deze aanpassingen zijn hoge kosten gemoeid. Er zal daarom eerst overwogen moeten worden of het **primaat van verhuizen of het primaat van een losse woonunit** van toepassing is. Gelijkvloerse aanpassingen kunnen getroffen worden aan:

- de bestaande woning van de belanghebbende;
- een al aangepaste woning waar de belanghebbende naar toe verhuist;
- een nog nieuw te bouwen woning (meerkosten van de aanpassingen).

In situaties waarbij sprake is van gelijkvloerse aanpassingen moet rekening gehouden worden met:

- de voorraad aangepaste woningen;
- het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan wordt onder andere aangegeven hoeveel procent van het perceel bebouwd mag worden;
- het Bouwbesluit 2003. In het Bouwbesluit staat aan welke voorwaarden een woning minimaal moet voldoen;
- vergunningen. Voordat begonnen wordt dient men te beschikken over de noodzakelijke vergunningen;

Stallingruimte

Indien er bij het verstrekken van een vervoersvoorziening in het kader van de Wmo geen adequate stallingruimte aanwezig is, kan hiervoor een woonvoorziening nodig zijn:

- aanpassen van een bestaande ruimte of schuur, bijvoorbeeld door het voorzien van een elektra-aansluiting, het aanbrengen van nivelleringsdrempels, het verbreden of verplaatsen van de toegangsdeur, het aanleggen of verbreden van een tuinpad of het aanbrengen van elektrische deuropeners;
- realiseren van een nieuwe stallingruimte.

4.6.2 Procedure bij bouwkundige woningaanpassingen

De procedure bij de aanvraag om een woningaanpassing doorloopt de volgende fases:

1. Bij woningaanpassingen vindt advisering in de regel door de consulent plaats. Bij complexe en dure woningaanpassingen kan desgewenst een bouwkundig adviseur worden ingeschakeld. De consulent zal bij het vaststellen van de woningaanpassing rekening moeten houden met de bouwvoorschriften en materialen en bediening van de voorziening in relatie tot het verstrekken van de voorziening.
2. Vaststellen programma van eisen; nadat de aanvraag is ingediend, stelt de consulent een indicatie met daarbij een programma van eisen op basis van ergonomische en sociale gronden voor de goedkoopst compenserende woningaanpassing. De vertaling van dit programma van eisen in een bouwkundig programma van eisen kan zonodig plaatsvinden met ondersteuning van een bouwkundige. De woningeigenaar, de belanghebbende of een verhuurder, vraagt op basis van dat programma van eisen een offerte bij een aannemer op. Er zijn afspraken gemaakt met woningbouwcorporatie Brabant Wonen en Mooiland Maasland dat bij kleine woningaanpassingen (als de kosten onder de € 2.500 blijven) geen offerte wordt opgesteld, maar de opdracht voor woningaanpassing door de woningbouwcorporaties meteen aan de uitvoering wordt overgedragen. Uitbetaling geschiedt aan de woningbouwcorporatie na ontvangst van de factuur.
3. Offertes worden aan de hand van standaardprijzlijsten door de consulent getoetst of deze laat de offerte toetsen door de bouwkundig adviseur.
4. Er wordt toestemming verleend voor de woningaanpassing, op voorwaarde dat niet reeds zonder toestemming een begin is gemaakt met de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming of het persoonsgebonden budget betrekking heeft.

5. De eigenaar voert de woningaanpassing uit en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de woningaanpassing conform het programma van eisen.
6. Het college kan de voortgang van de woningaanpassing in principe ter plaatse controleren. Daarbij moet inzicht worden verkregen in bescheiden en tekeningen welke betrekking hebben op de woningaanpassing en moet de gelegenheid bestaan de woningaanpassing te controleren.
7. Uitbetaling aan de woningeigenaar en gereedmelding; terstond na de voltooiing van de werkzaamheden, doch bij voorkeur⁷ uiterlijk binnen 1 jaar na het verlenen van toestemming voor het aanpassen van de woning, verklaart diegene aan wie de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald (de woningeigenaar) aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid (de gereedmelding). Deze gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming. De gereedmelding gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorziening is voldaan aan de voorwaarden waaronder het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming is verleend. Diegene aan wie het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald, dient gedurende een periode van 5 jaar alle rekeningen en betalingsbewijzen met betrekking tot de werkzaamheden ter controle beschikbaar te houden.

4.6.3 Medewerking woningeigenaar bij aanpassingen

Voor het aanpassen van een woning is medewerking van de eigenaar nodig. Indien de belanghebbende voor wie de woning aangepast moet worden zelf eigenaar is, zal dat in de meeste gevallen geen problemen opleveren. Het is daarentegen denkbaar dat wanneer de belanghebbende de woning huurt, de eigenaar/verhuurder geen toestemming verleent voor het aanpassen van de woning.

In artikel 16 van de Woningwet is opgenomen dat op de eigenaar van een woning de plicht rust om die voorzieningen te treffen waarvoor ingevolge de Wmo geldelijke steun is verleend. Het college moet zorg dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van deze verplichting (artikel 100 van de Woningwet). Er is tevens in de wet opgenomen dat geen (financiële) garanties van de gemeente en/of de belanghebbende / huurder geëist mogen worden dat bij vertrek van huurder de aanpassingen teniet gedaan moet worden.

4.6.4 Voorwaarden bij bouwkundige woningaanpassing.

Om te bewerkstelligen dat de woningaanpassing wordt uitgevoerd conform het programma van eisen en aldus een adequate aanpassing wordt verstrekt is een aantal voorwaarden gesteld om de toegekende tegemoetkoming ook daadwerkelijk uit te betalen. De voorwaarden moeten ook door middel van de beschikking aan de aanvrager en eventueel aan de woningeigenaar, als die niet de aanvrager is, bekend worden gemaakt. Het zijn immers de voorwaarden waaraan het besluit is gebonden.

⁷ M.n. bij grote (dure) woningaanpassingen zal deze termijn soms niet gehaald worden!

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- de woningaanpassing wordt uitgevoerd conform het programma van eisen zoals aan de aanvrager en/of woningeigenaar bekend is gemaakt;
- er wordt een begin gemaakt met de uitvoering van de werkzaamheden binnen 2 maanden na ontvangst van de beschikking;
- er mag niet reeds voorafgaand aan de beschikking een begin worden gemaakt met de uitvoering van de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming betrekking heeft, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het college;
- aan door het college aangewezen personen wordt door de eigenaar of huurder toegang verstrekt tot de woonruimte waar de woningaanpassing wordt gerealiseerd;
- aan de bovengenoemde personen wordt inzicht geboden in bescheiden en tekeningen, welke betrekking hebben op de woningaanpassing;
- aan de bovengenoemde personen wordt gelegenheid geboden tot het controleren van de woningaanpassing;
- terstond na de voltooiing van de werkzaamheden doch uiterlijk binnen 12 maanden na het toekennen van de financiële tegemoetkoming verklaart de gerechtigde van de financiële tegemoetkoming aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid conform het programma van eisen (de gereedmelding);
- de gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming;
- de gereedmelding, gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorzieningen is voldaan aan de voorwaarden waaronder de financiële tegemoetkoming is verleend. Alle rekeningen en betalingsbewijzen worden bijgevoegd.

4.6.5 Subsidieerbare kosten voor bouwkundige woningaanpassingen.

De volgende kosten in het kader van een woningaanpassing kunnen in aanmerking worden genomen bij de vaststelling van de financiële tegemoetkoming voor de kosten van een bouwkundige woningaanpassing:

- de aanneemsom (hierin begrepen de loon- en materiaalkosten) voor het treffen van de voorziening;
- de risicoverrekening van loon- en materiaalkosten, met inachtneming van het bepaalde in de Risicoregeling woning- en utiliteitsbouw 1991;
- het architectenhonorarium tot ten hoogste 10% van de aanneemsom met dien verstande dat dit niet hoger is dan het maximale honorarium als bepaald in SR 1988 van de BNA. Alleen in die gevallen dat het noodzakelijk is dat een architect voor de woningaanpassing moet worden ingeschakeld worden deze kosten subsidieerbaar geacht. Het betreft dan veelal de ingrijpendere woningaanpassingen;
- de kosten voor het toezicht op de uitvoering, indien dit noodzakelijk is, tot een maximum van 2% van de aanneemsom;
- de leges voor zover deze betrekking hebben op het treffen van de voorziening;

- de verschuldigde en niet verrekenbare of terugvorderbare omzetbelasting;
- renteverlies, in verband met het verrichten van noodzakelijke betaling aan derden voordat de bijdrage is uitbetaald, voor zover deze verband houdt met de bouw dan wel het treffen van voorzieningen;
- de prijs van bouwrijpe grond, indien noodzakelijk als niet binnen het oorspronkelijke kavel gebouwd kan worden. Als de woningaanpassing een uitbreiding van een bestaande woning of het groter bouwen van een nieuwe woning tot gevolg heeft kan de gemeente een financiële tegemoetkoming verlenen in de kosten van het verwerven van extra grond en de daarop te bouwen opstal die noodzakelijk is om de woningaanpassing te realiseren. Deze tegemoetkoming wordt verstrekt aan de eigenaar van de betreffende woning;
- het aantal vierkante meters waarvoor een financiële tegemoetkoming kan worden verleend is per vertrek gemaximaliseerd. Als het gaat om aanbouw of uitbreiding van ruimten worden de volgende maxima (in vierkante meters) aangehouden, tenzij medische noodzaak een ander maximum vergt.

Soort vertrek	Bij aanbouw	Bij uitbreiding
woonkamer	30	6
keuken	10	4
1-persoonsslaapkamer	10	4
2-persoonsslaapkamer	18	4
toiletruimte	2	1
badkamer	2	1
wastafelruimte		
badkamer doucheruimte	3	2
entree/hal/gang	5	2
berging	6	4

- de door burgemeester en wethouders goedgekeurde kostenverhogingen, die ten tijde van de raming van de kosten redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen zijn;
- de kosten in verband met noodzakelijk technisch onderzoek en adviezen met betrekking tot het verrichten van de aanpassing;
- de kosten van aansluiting op een openbare nutsvoorziening;
- de administratiekosten die verhuurder maakt ten behoeve van het treffen van een voorziening voor de gehandicapte, voor zover de kosten onder 1 tot en met 11 meer dan € 1000,- bedragen, 10% van die kosten, met een maximum van € 350,-.

4.6.6 Opstalverzekering

Bij het vergroten van de woning wordt er van uitgegaan dat de eigenaar van de woning zijn opstalverzekering aan de hogere herbouwwaarde van de woning aanpast.

4.6.7 Onroerende zaakbelasting

Als de onroerende zaakbelasting (OZB) aantoonbaar als gevolg van de woningaanpassing omhoog gaat, kan de belanghebbende voor de meerkosten een tegemoetkoming aanvragen bij Zorgplein Oss.

4.6.8 Anti-speculatie-beding:

Indien de financiële tegemoetkoming t.b.v. de woningaanpassing meer bedraagt dan een hiervoor vastgesteld bedrag (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning) en de woning binnen een termijn van 10 jaar na de datum van gereedmelding wordt verkocht dient de gemeente Oss binnen 1 week na het passeren van de akte op de hoogte van de verkoop te worden gesteld.

De meerwaarde die door het treffen van de voorziening is ontstaan wordt op de eigenaar van de woning teruggevorderd. De restitutie aan de gemeente Oss bedraagt in het eerste jaar 100% van de meerwaarde en wordt vervolgens jaarlijks met 10% verminderd.

4.7 NIET-BOUWKUNDIGE OF NIET-WOONTECHNISCHE WOONVOORZIENING

Of een aanvrager in aanmerking komt voor een losse (roerende) of een vaste (onroerende) woonvoorziening zoals de woningaanpassing, hangt af van de bouwkundige situatie van de woning en van de ondervonden beperkingen en belemmeringen. Waar mogelijk zal uit oogpunt van het hergebruiken van voorzieningen gekozen worden voor verstrekking van onroerende woonvoorzieningen. Het gaat hier niet om inrichtingselementen, maar om noodzakelijke hulpmiddelen om de persoon met beperkingen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Het moet gaan om de gehandicapte en eventueel ter verlichting van de mantelzorg. Het toesnijden van (woon)voorzieningen op de behoeften en persoonlijke omstandigheden van de aanvrager en zijn sociale omgeving kan er toe leiden dat aan de woning ook maatregelen worden getroffen met het oog op de verzorging van de aanvrager. Bij beroepsmatige zorg (en ook bij mantelzorg) worden als dit noodzakelijk is voorzieningen zoals een tillift verstrekt. Bij het indiceren van de voorziening wordt indien mogelijk⁸ rekening gehouden met de arbeidsomstandigheden van de verzorgende.

Een losse woonvoorziening moet voorzien in een oplossing voor een elementaire woonfunctie, die eventueel ook kan worden geboden door middel van een bouwkundige voorziening. Meestal zal de roerende voorziening een goedkoop en adequaat alternatief zijn voor een vaste voorziening. Een voorbeeld: in plaats van een vaste plafondlift als transferhulpmiddel kan ook een losse tillift worden verstrekt of een transferplank. Ook zal bij voorkeur met roerende voorzieningen worden gewerkt in situaties waarin mensen wachten op opname in een zorginstelling of in andere situaties waarin de voorziening langdurig noodzakelijk is, maar waarin de verstrekking van vaste woonvoorzieningen als risico met zich meebrengt dat deze voorziening op zichzelf niet efficiënt is. Voorbeelden zijn terminale situaties, maar ook situaties waarin mensen in een slooppand wonen.

Wijze van verstrekken

Hulpmiddelen **boven de € 300,-** worden in de regel in **bruikleen** verstrekt. Hulpmiddelen als badplanken, , toiletstoelen e.d. (in de regel met een aanschafprijs van onder de € 300,-) worden om hygiënische redenen **in eigendom** verstrekt. De voorziening hoeft dan niet te worden ingeleverd bij overlijden of verhuizing. Voor eventuele kosten van reparatie kan een aanvraag worden ingediend. Roerende woonvoorzieningen kunnen in natura worden verstrekt of in de vorm van een PGB.

⁸ De ARBO-wetgeving is op dit terrein voorliggend.

4.7.1 Soorten niet-bouwkundige en niet-woontechische woonvoorzieningen

Toiletgebruik

- toiletstoel (ook wel po-stoel genoemd); bijvoorbeeld als op de eerste verdieping een toiletvoorziening noodzakelijk is. Dit is doorgaans de goedkoopst compenserende voorziening. Om als adequate voorziening te kunnen worden aangemerkt moet de belanghebbende, diens echtgeno(o)t(e) of andere huisgenoten in staat zijn de toiletstoel te legen;

Baden, wassen en douchen

- badlift; hulpmiddel om zelfstandig veilig in- en uit bad te gaan. Voorwaarde is dat belanghebbende in staat is zijn benen op te trekken tot over de badrand en dat hij een goede rompbalans heeft en kan steunen op de handen bij het maken van de transfer. Indien er sprake is van evenwichtsstoornissen en duizeligheidsklachten dan wordt de belanghebbende niet in staat geacht zelfstandig de transfer in en uit bad te maken;
- badplank; een badplank wordt over het bad geplaatst. De belanghebbende kan op de plank zitten om zich te wassen of gewassen te worden.
- douchebrancard, douchetafel; hierop kan de persoon liggen tijdens baden of douchen;
- pakpaal; dit is een (transfer)voorziening met een in hoogte verstelbare grijphendel bruikbaar naast bed, stoel, bank, bad of open trap. Vooral mensen met Parkinson of spierziekten kunnen hier veel baat bij hebben, speciaal in die gevallen waarbij de armkracht sterker is dan de beenkracht. Een pakpaal stelt de belanghebbende in staat zelfstandig de transfer te maken.

Woningsanering

Bij woningsanering gaat het om het compenseren van beperkingen als gevolg van allergene factoren die hun oorzaak vinden in de aard van de in de woonruimte gebruikte materialen. De volgende aspecten zijn van belang:

- er zijn astmatische klachten vastgesteld door een specialist, huisarts of GGD-arts waarbij duidelijk is dat de huidige woonvoorziening medisch gezien een toename van de klachten veroorzaakt;
- er dient sprake te zijn van bewezen huisstofmijtallergie.
- een tegemoetkoming in de kosten van vervanging van vloerbedekking en gordijnen in woonkamer en/of slaapkamer kan alleen worden toegekend in die gevallen dat het medisch noodzakelijk is dat deze direct vervangen worden. Gedacht kan worden aan de situatie dat er een plotselinge ernstige allergie voor huisstofmijt is ontstaan;
- er geldt geen leeftijdscriterium;
- ook de negatieve effecten van het rookgedrag van de belanghebbende of huisgenoten wordt niet als uitsluitingscriterium in de beoordeling meegenomen;
- er geldt geen afschrijvingscriterium;
- in het algemeen wordt geen voorziening verstrekt indien de aanvrager bij aanschaf van een artikel redelijkerwijs had kunnen weten dat hij of zij overgevoelig op bepaalde stoffen reageert. Indien bij een verhuizing de nieuwe woning geheel gestoffeerd en ingericht moet

- worden, kan het college de aanvraag afwijzen. Belanghebbende kan dan bij de keuze voor materialen rekening houden met de klachten en de materialen daarop afstemmen;
- een woningsanering beperkt zich veelal tot die woonruimten die het meeste gebruikt worden. Doorgaans betreft het dan alleen de woonkamer en/of slaapkamer. Woonruimten die incidenteel gebruikt worden zoals de keuken en slaapkamers van andere huisgenoten komen in beginsel niet in aanmerking voor sanering;
 - er kan alleen een financiële tegemoetkoming worden uitbetaald voor de kosten van vervanging van materialen die een toename van de klachten veroorzaakt;

De financiële tegemoetkoming is niet gemaximaliseerd en wordt uitbetaald op declaratiebasis. De vergoeding wordt berekend aan de hand van de richtprijzen stoffering en verhuizing van het Nibud (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning). De aanvrager dient voor de vervanging van stoffering op de hoogte gesteld te worden van de richtprijzen. Na toetsing van de door aanvrager ingediende nota's aan de hand van de richtprijzen wordt de tegemoetkoming aan de aanvrager uitbetaald.

Tilliften

Tilliften kunnen worden toegekend aan iedereen waarbij er sprake is van aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek en waarbij de aanvrager niet in staat is zonder ander hulpmiddel transfers te maken, bijvoorbeeld in/uit bed, toilet en/of bij douchen. Het gaat hierbij om een langdurig noodzakelijke voorziening.

Trapliften

Een traplift kan worden verstrekt wanneer er beperkingen zijn bij het bereiken van woonlagen waar zich woonruimten bevinden waar men elementaire woonfuncties verricht (zoals bijvoorbeeld slapen of lichaamsreiniging).

Trapliften worden in bruikleen (via één gecontracteerde leverancier) verstrekt en blijven eigendom van de gemeente. De traplift wordt verwijderd na verhuizing/overlijden van de gehandicapte. De gemeente Oss heeft in het kader van dergelijke verstrekkingen afspraken gemaakt met de leverancier die de verwijderde traplift in depot houdt tot deze herverstrekt kan worden. Vanwege het 'algemene' karakter van het trapliftdepot heeft het verstrekken van een traplift in natura nadrukkelijk de voorkeur boven het verstrekken van een traplift door middel van een persoonsgebonden budget.

Rolstoeltapijt

Een tegemoetkoming in de kosten van rolstoeltapijt kan worden toegekend aan iedereen waarbij duidelijk een rolstoel voor binnen langdurig noodzakelijk is en waarbij het gaat om een primair woongedeelte waarvan de vloerbedekking het verplaatsen in een rolstoel belemmert. Uitgegaan wordt van het goedkoopst compenserende tapijt. Deze voorziening kan alleen worden toegekend in die gevallen dat het medisch noodzakelijk is, dat de vloerbedekking direct vervangen wordt.

Er geldt geen afschrijvingscriterium (waarbij de hoogte van de tegemoetkoming afhankelijk was van de ouderdom van de stoffering). Bij de berekening van de tegemoetkoming in de kosten van rolstoeltapijt wordt uitgegaan van een standaardprijs. De bedragen zijn opgenomen in de Nibud-richtprijzen (zie *Besluit maatschappelijke ondersteuning*).

Scootersafe

Het verstrekken van een scootersafe (een kostbare voorziening) vindt eerst plaats wanneer er geen mogelijkheden zijn een gewone schuur te plaatsen, c.q. de toegang tot een bestaande schuur te verbreden en elektriciteit aan te leggen. Van de aanvrager wordt verwacht dat eerst wordt gezien of het scheppen van ruimte in een bestaande schuur het probleem (deels) oplost.

4.8 OVERIGE WOONVOORZIENINGEN

Naast de voorziening voor verhuizing en inrichting, de bouwkundige en woontechnische woonvoorzieningen en de niet-bouwkundige of niet-woontechnische woonvoorzieningen zijn er nog een aantal andere woonvoorzieningen die het college kan verstrekken.

4.8.1 Uitraasruimte

De uitraasruimte is onder de Wmo omschreven in de verordening (artikel 15d). Een uitraasruimte wordt omschreven als een verblijfsruimte waarin een persoon die vanwege een aantoonbare gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Van ernstig ontremd gedrag is sprake indien de gedragsproblemen, zelfs onder begeleiding, leiden tot ongecontroleerde driftuitingen met vernielzucht of zelfverwonding/verwonding van derden. Het zal bij mensen die vanwege een gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertonen veelal gaan om mensen met een al dan niet verstandelijke en/of lichamelijke handicap met een psychische component in de handicap die leidt tot gedragsstoornissen. Bijvoorbeeld hyperactiviteit, dwangmatig en stereotiep handelen, contactbeperkingen, stemmingsschommelingen, autisme etc.

Een tegemoetkoming in de kosten van het realiseren van een uitraaskamer wordt verstrekt indien:

- er in de bestaande woning geen prikkelarme kamer aanwezig is waar de gehandicapte zich kan afzonderen of tot rust kan komen;
- de uitraaskamer de ouders/verzorgers van de gehandicapte in staat stelt beter toezicht uit te oefenen op de gehandicapte.

Het doel van een uitraasruimte is de belanghebbende een omgeving te bieden waar hij zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Met het oog op de beperking, namelijk de gedragsstoornis met ernstig ontremd gedrag tot gevolg, zal de ruimte in de regel beperkt van omvang zijn. Aanwezige voorzieningen zijn gericht op het doel van de uitraaskamer, het tot rust laten komen. Doorgaans zal de ruimte daarom prikkelarm en veilig moeten zijn, en tevens zijn uitgerust met voorzieningen die toezicht mogelijk maken. Voor zover dat geen technische apparatuur is kan dat onder de voorziening vallen. Het is niet noodzakelijk sanitaire voorzieningen aan te brengen in de uitraasruimte. Het verblijf is meestal van korte duur. Op basis van deskundigenadvies (een advies van een onafhankelijke psycholoog of orthopedagoog kan van belang zijn) zal op individuele basis worden vastgesteld aan welke eisen de uitraasruimte moet voldoen. Waar mogelijk zullen bestaande ruimten worden aangepast, bijvoorbeeld de slaapkamer van de persoon voor wie de uitraaskamer nodig is.

De uitraasruimte is uitdrukkelijk niet bedoeld om overlast voor huisgenoten te beperken, hoewel dat wel een mogelijk neveneffect kan zijn van verstrekking.

4.8.2 Het primaat van een losse woonunit

Naast het primaat van verhuizen geldt een tweede primaat, het primaat van een losse woonunit (artikel 17 van de verordening): “Indien een bouwkundige woonvoorziening bestaat uit een aanbouw aan of een aanzienlijke verbouwing van een woning die niet het eigendom is van een verhuurder, die bereid is de aangepaste woning blijvend ter beschikking te stellen van personen die op basis van aantoonbare beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek behoefte hebben aan een dergelijke woning, zal het college een herplaatsbare losse woonunit verstrekken indien daartegen geen bezwaren van overwegende aard bestaan.”

Onder een losse woonunit wordt een verplaatsbare unit verstaan die tijdelijk kan worden ingezet. Zo'n unit kan een extra woonkamer of een complete slaapkamer met natte cel betreffen in de vorm van een soort porto cabine. Maar een unit kan ook een natte cel betreffen die aan een tuindeur of keukendeur wordt gekoppeld. Voordelen van een losse woonunit:

- er is snel een adequate oplossing voorhanden wat voor belanghebbenden met een progressief ziektebeeld van groot belang kan zijn;
- een losse woonunit kan worden hergebruikt. Er is bij hergebruik geen sprake van kapitaalvernietiging.

Dit primaat heeft een plaats gekregen om te voorkomen dat grote bedragen over een gering aantal jaren afgeschreven moet worden: na aanpassing van een eigen woning is de kans op hergebruik immers gering. Om van dit primaat gebruik te kunnen maken moet uiteraard de mogelijkheid tot het plaatsen van een losse unit bestaan, bijvoorbeeld doordat er voldoende ruimte is. Daarbij zal het meestal zo zijn dat als er voldoende ruimte is voor het plaatsen van een losse unit er ook ruimte is voor het plaatsen van een aanbouw. Ook op dit punt geldt dat de wens van betrokkene een aanbouw te realiseren niet doorslaggevend is: een aanbouw is niet herbruikbaar, een losse unit wel.

Het programma van eisen zoals dat geldt voor een aanbouw kan gebruikt worden voor een losse woonunit. Het is daarbij van belang in de beschikking vast te leggen dat als de unit niet meer nodig is dit aan de gemeente gemeld dient te worden. De gemeente kan er dan zorg voor dragen dat de unit verwijderd wordt en de woning in de oude staat wordt teruggebracht.

Bij de inzet van een unit dient naast de huur- of koopprijs rekening te worden gehouden met vergunningskosten, transportkosten, fundatiekosten, nutsvoorzieningen, plaatsingskosten en de bouwkundige kosten voor de sluis of aansluiting. Indien de unit niet meer nodig is, behoren verwijderingskosten en kosten voor het terugbrengen van de woning in de oude staat eveneens tot de kosten. Het plaatsen van de unit in die specifieke situatie moet mogelijk zijn op grond van het gemeentelijke beleid. De Dienst Stadsbeleid, afd. Ruimtelijke Ordening kan in concrete gevallen een advies geven.

4.8.3 Bezoekbaar maken van een woning

Er zijn drie situaties waarbij, in afwijking van het gestelde in artikel 19 lid 1, een voorziening getroffen kan worden voor het bezoekbaar maken van een woonruimte:

1. als de aanvrager een gehandicapt kind betreft die **bij één van zijn ouders zijn hoofdverblijf** heeft dan kan een financiële tegemoetkoming worden verstrekt voor het bezoekbaar maken van maximaal één extra woonruimte en een slaapvoorziening bij de andere ouder. Er dient in dat geval sprake te zijn van een aantoonbaar regelmatig bezoek, bijvoorbeeld op grond van een omgangsregeling (als het gehandicapte kind bij beide ouders zijn hoofdverblijf heeft en beide woningen in dezelfde gemeente gesitueerd zijn, kan in uitzonderlijke gevallen op grond van de hardheidsclausule gekozen worden voor het aanpassen van beide woningen);
2. als een gehandicapt kind de ene helft van de tijd bij de ene ouder en de andere helft van de tijd bij de andere ouder woont. In deze situatie kunnen in beide ouderlijke woningen woonvoorzieningen getroffen worden. Als de woningen van de ouders in een dergelijke situatie in twee verschillende gemeenten zijn gesitueerd, rust de compensatieplicht alleen op de gemeente waar de woning van de betreffende ouder is gelegen.
3. wanneer een aanvrager zijn hoofdverblijf in een **AWBZ-instelling** heeft, kan een woonvoorziening getroffen worden voor het bezoekbaar maken van één woonruimte.

Voor beide situaties geldt dat de aanvraag voor het bezoekbaar maken van een woning wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.

Het beleid van Oss ten aanzien van het bezoekbaar maken van woonruimte is afwijkend van de gangbare praktijk. In de modelverordening van de VNG wordt onder bezoekbaar verstaan “dat de aanvrager de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken.” Bereiken wordt daarbij letterlijk opgevat: het gaat niet om gebruiken maar om bereiken.

In Oss houdt het beleid in dat de aanvrager een woonkamer, een toilet en een adequate slaapvoorziening moet kunnen bereiken én gebruiken. Onder het kunnen bereiken van een adequate slaapvoorziening wordt verstaan een slaapvoorziening op gelijkvloers niveau. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat een traplift dient te worden aangebracht. De slaapvoorziening dient op gelijkvloers niveau binnen de bestaande bouw te worden gerealiseerd waarbij het plaatsen van een aanbouw of andere vorm van ingrijpende woningaanpassing niet tot de mogelijkheden behoort. Het plaatsen van een bed bijvoorbeeld in een met eenvoudige materialen af te scheiden ruimte kan als adequate slaapvoorziening worden beschouwd.

4.8.4 Kosten van keuring, onderhoud en reparatie van voorzieningen

Voor het onderhoud (meestal jaarlijks) van woonvoorzieningen (trapliften, stoelliften, woonhuisliften, verstelbare keukenbladen e.d.) en de kosten van reparatie en keuring kan een financiële tegemoetkoming worden verstrekt mits de betreffende voorziening is verleend via de:

- Wmo;
- Wvg;
- Besluit Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten of
- Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten.

Onderhouds-, keurings- en reparatiekosten worden enkel vergoed voor:

- trapliften;
- rolstoel/(hef)plateauliften, woonhuisliften, balansliften;
- mechanische inrichting voor verstellen van een in hoogte verstelbaar keukenblok, bad of wastafel;
- elektro-mechanische openings- en sluitingsmechanismen van deuren;
- toiletten voorzien van een onderspoel- en föhninrichting.

Bovendien betreft het onderhoud, keuring of reparatie van een voorziening in een woning die de aanvrager als hoofdverblijf bewoont. Uitgegaan wordt van de maximale bedragen welke door het Liftinstituut worden gehanteerd.

4.8.5 Kosten van tijdelijke huisvesting en huurderiving

Indien door een gehandicapte (aantoonbare) kosten worden gemaakt i.v.m. tijdelijke huisvesting kan gedurende maximaal 6 maanden een financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Het betreft in deze situaties m.n. de dubbele huur. De kosten kunnen zich voordoen wanneer een gehandicapte;

- de eigen woonruimte tijdelijk moet ontruimen i.v.m. een (ingrijpende) woningaanpassing;
- men nog in de vorige woning verblijft en de aangepaste woning (waarvoor al huur moet worden betaald) nog niet gereed is.

In die gevallen waarin de gehandicapte tijdens het aanbrengen van de voorzieningen niet in de woonruimte kan blijven wonen en om deze reden tijdelijk naar een andere woonruimte moet uitwijken, kan voor de periode dat dit noodzakelijk is een tegemoetkoming in de dubbele woonlasten worden verstrekt. De vergoeding wordt alleen verstrekt wanneer het redelijkerwijs buiten de mogelijkheden van betrokkene ligt te voorkomen dat er dubbele woonlasten ontstaan.

De financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald aan de hoofdbewoner. De tegemoetkoming wordt in principe maximaal 6 maanden verleend tenzij ingrijpende woningaanpassingen een langere termijn noodzakelijk maken. De hoogte van de financiële tegemoetkomingen is vastgesteld in het Besluit maatschappelijke ondersteuning Oss.

4.8.6 Kosten in verband met huurderiving

Een bijdrage in huurderiving kan worden toegekend aan de eigenaar van een aangepaste woonruimte die een huurovereenkomst met een gehandicapte heeft beëindigd. De eigenaar houdt de woning beschikbaar voor een andere gehandicapte en mist daardoor inkomsten.

De hoogte van de financiële tegemoetkoming is geregeld in het Besluit maatschappelijke ondersteuning Oss. De eerste maand huurderiving wordt niet vergoed. De eigenaar van de woning moet onmiddellijk mededeling doen van huurbeëindiging en van het eventueel opnieuw aangaan van een nieuwe huurovereenkomst.

4.8.7 Kosten van verwijderen van voorzieningen

In uitzonderlijke gevallen kan ertoe worden overgegaan de kosten van verwijderen van voorzieningen te vergoeden. Het betreft hier dan m.n. situaties waarbij een aangepaste woning door de gehandicapte is verlaten (overlijden, verhuizing) en de woning niet binnen een redelijke termijn verhuurd kan worden aan een andere gehandicapte voor wie de aangebrachte aanpassingen adequaat zijn. Een redelijke termijn is maximaal 6 maanden. Gedurende deze termijn kan de eigenaar een financiële tegemoetkoming krijgen in de kosten van huurderiving.

Ook moet het aanpassingen betreffen die zo specifiek zijn dat de woning niet aan een niet-gehandicapte verhuurd kan worden.

HOOFDSTUK 5 VERVOERSVOORZIENINGEN

5.1 WAT WORDT VERSTAAN ONDER EEN VERVOERSVOORZIENING?

In artikel 4 lid 1 Wmo is de algemene verplichting opgenomen voor het college om voorzieningen te treffen ter compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Hieronder valt ook het zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel. Het lokaal verplaatsen per vervoermiddel is de mogelijkheid om in de eigen woon- en leefomgeving te gaan en staan waar men wil. Bij lokaal verplaatsen moet gedacht worden aan verplaatsingen in een straal van 15 tot 20 kilometer rond de woning. Buiten dit gebied kan gebruik worden gemaakt van bovenregionaal vervoer.

Bij vervoersvoorzieningen gaat het altijd om het verminderen van de mobiliteitsproblemen en niet om het wegnemen daarvan. Vervoersvergoedingen zijn niet als kostendekkend bedoeld; het betreft hier tegemoetkomingen.

5.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN

Om in aanmerking te komen voor een vervoersvoorziening gelden de algemene criteria: zoals eerder genoemd in hoofdstuk 1 paragraaf 1.4.

Belangrijke criteria bij het al dan niet toekennen van een vervoersvoorziening zijn:

- er moet sprake zijn van een beperking, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem;
- er moet sprake zijn van beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie;
- er dient sprake te zijn van een vervoersbehoefte;
- er dient sprake te zijn van leefvervoer;
- er dient sprake te zijn van regelmatig gebruik van de voorziening;
- er mag geen sprake zijn van een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling (voorliggende voorziening);
- er is voor een aantal vervoersvoorzieningen een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage geldt niet voor het collectief vervoerssysteem.

5.2.1 Aantoonbare beperkingen

Een vervoersvoorziening wordt toegekend wanneer aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek, een chronisch psychisch of psychosociaal probleem het gebruik van het (regulier) openbaar vervoer of het bereiken van dit openbaar vervoer onmogelijk maken en hierdoor beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ontstaan. De uitdrukking “het openbaar vervoer niet kunnen bereiken of geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer” wordt door de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep geoperationaliseerd door middel van het

loopafstandcriterium “maximale loopafstand 800 meter”. Kan men geen 800 meter zelfstandig, al dan niet met loophulpmiddelen en in een rustig tempo, afleggen dan wordt men verondersteld het openbaar vervoer niet te kunnen bereiken. Kan men het openbaar vervoer wel bereiken, maar is het om een andere reden onmogelijk met het openbaar vervoer te reizen (bijvoorbeeld niet in en uit kunnen stappen of verstandelijke beperkingen), dan kan men ook voor een vervoersvoorziening in aanmerking komen.

Uitzondering: In sommige situaties kan een driewiel fiets of een tandem worden toegekend terwijl de aanvrager 800 meter of meer lopend af kan leggen (zie paragraaf 5.3.7).

5.2.2 Vervoersbehoefte

Bij het toekennen van vervoersvoorzieningen staat het zelfstandig laten functioneren voorop. Dit houdt in dat de belanghebbende binnen de grenzen van het redelijke onafhankelijk moet kunnen functioneren van partner, gezin of huisgenoten. Vervoersvoorzieningen gelden in principe voor iedereen met een zelfstandige vervoersbehoefte.

Het onderzoek naar de vervoersbehoefte van de belanghebbende is een belangrijk onderdeel bij het kiezen van een adequate vervoersvoorziening. Om de vervoersbehoefte in beeld te brengen zouden de volgende aspecten moeten worden onderzocht:

- Wat zijn de redenen voor de verplaatsingen (**verplaatsingsmotief**)?
- Waar gaat de belanghebbende naartoe, ofwel wat is zijn **verplaatsingsbestemming**? Het gaat hierbij zowel om korte (minder dan 100 meter) als om langere afstanden.
- Hoe vaak reist de belanghebbende, ofwel wat is de **verplaatsingsfrequentie**?
- Hoe verplaatst de belanghebbende zich, ofwel wat is de **verplaatsingswijze** (auto, fiets e.d.)?

Hierbij houdt het college rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager waarbij de volgende voorbeelden:

- Bewoners van een **AWBZ-instelling** hebben in de regel een lagere vervoersbehoefte dan zelfstandig wonenden, omdat zij bijvoorbeeld niet of in mindere mate boodschappen hoeven te doen. Met deze verminderde vervoersbehoefte wordt bij de beoordeling van aanvragen voor vervoersvoorzieningen dan ook rekening gehouden. Aan bewoners van een intramurale instelling wordt daarom in de regel een gehalveerde financiële tegemoetkoming voor vervoerskosten verstrekt. Uit jurisprudentie blijkt dat de gemeente de vervoersvoorziening bij het verblijf in een verzorgingshuis niet als automatisme op de helft kan stellen. Er dient individueel onderzoek plaats te vinden naar de vervoersbehoefte. Eventueel dient de voorziening op maat toegekend te worden afhankelijk van de geconstateerde vervoersbehoefte. De gemeente Oss kent forfaitaire vervoerskostenvergoedingen van 50%, 75% en 100%.

- Het verstrekken van vervoersvoorzieningen in het kader van de Wmo is niet leeftijdsgebonden. Voor **kinderen** geldt dat voor verplaatsingen veelal een beroep gedaan kan worden op de ouders. Er mag echter niet geconcludeerd worden dat kinderen jonger dan 6 jaar geen eigen vervoersbehoefte hebben en zich daardoor geen vervoersproblemen in het kader van de Wmo voordoen. De situatie zal altijd individueel beoordeeld moeten worden.

5.2.3 Leefvervoer

De verstrekkingen binnen de Wmo-vervoersvoorzieningen beperkingen zich uitsluitend tot leefvervoer (de verplaatsingen in het kader van het leven van alledag). Onder het gemiddelde leefvervoer wordt verstaan: de dagelijkse minimaal noodzakelijke activiteiten buitenshuis voor deelname aan het maatschappelijk verkeer en het onderhouden van sociale contacten binnen de eigen regio. De eigen regio bestrijkt een straal van 20 kilometer. Daarnaast dient een aantal basisvoorzieningen bereikbaar te zijn.

Recreatieve verplaatsingen kunnen deel uitmaken van het leefvervoer. In dat geval wordt met het treffen van een vervoersvoorziening ook met deze bestemmingen rekening gehouden. Het zal niet vaak voorkomen dat een vervoersvoorziening uitsluitend voor recreatieve doeleinden wordt aangevraagd. Een vervoersvoorziening die uitsluitend wordt aangevraagd met het oog op recreatie en ontspanning, wordt niet in het kader van de Wmo verstrekt. Maar als naast het recreatieve doel ook één of meerdere bestemmingen een rol spelen, wordt de voorziening normaal tot de compensatieplicht gerekend. In het kader van een aanvraag voor een vervoersvoorziening voor recreatieve doeleinden dient het college daarom nauwgezet te onderzoeken of de activiteiten waarvoor belanghebbende de voorziening heeft aangevraagd van dien aard zijn dat zij als onderdeel van het leefvervoer van belanghebbende dienen te worden aangemerkt. Er dient hierbij ook naar de voorgeschiedenis vóór het ontstaan van de handicap gekeken moet worden.

5.2.4 Bovenregionaal vervoer

Voorzieningen die worden aangevraagd om zich buiten de eigen leefomgeving te kunnen verplaatsen of om voorzieningen mee te kunnen nemen (zoals aanhangers en oprijplaten voor het meenemen van scootmobielen of een meeneembare scootmobiel) vallen in de regel buiten de compensatieplicht. Het kan voorkomen dat de wezenlijke sociale contacten zich buiten het vervoersgebied bevinden dat onder de compensatieplicht valt. In dat geval wordt gesproken over bovenregionaal vervoer. Er kan een vervoersvoorziening worden toegekend wanneer de aanvrager geen sociale contacten binnen de eigen regio heeft en de door de aanvrager te bezoeken bovenregionale contacten niet op bezoek kunnen komen bij de betrokkene waardoor deze in een toestand van vervreemding of sociaal isolement dreigt te raken.

5.2.5 Regelmatig gebruik van de voorziening

Op grond van artikel 35 van de verordening kan een voorziening worden ingetrokken als deze niet met het doel wordt gebruikt waarvoor zij is verstrekt dan wel in het geheel niet wordt gebruikt. Uit oogpunt van beheer en doelmatigheid is het raadzaam periodiek te onderzoeken in hoeverre de belanghebbende de (in bruikleen) verstrekte voorziening daadwerkelijk gebruikt of nog kan gebruiken.

Het regelmatig gebruik van een voorziening is een individueel criterium. Voor een voorziening die werd toegekend voor recreatief gebruik is een andere gebruiksfrequentie normaal dan een voorziening die werd toegekend als leefvervoer. Ook het gegeven of meerdere vervoersvoorzieningen naast elkaar bestaan (bijvoorbeeld taxivervoer en een scootermobiel) heeft invloed op het gebruik van de voorziening. Daarnaast kan nog sprake zijn van tal van individuele factoren. Er kan zich bijvoorbeeld een situatie van lichamelijke verslechtering voordoen, waardoor de frequentie van het gebruik al dan niet tijdelijk (aanzienlijk) terugloopt of er kan sprake zijn van een ander soort verandering in de situatie, bijvoorbeeld dat de belanghebbende angst heeft ontwikkeld voor het gebruik van de voorziening

5.2.6 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Er wordt *in de regel* geen vervoersvoorziening verstrekt indien deze als algemeen gebruikelijk wordt aangemerkt. Of een bepaalde voorziening voor een belanghebbende algemeen gebruikelijk is, moet altijd worden beoordeeld aan de hand van de concrete omstandigheden van het individuele geval. Dat kan betekenen dat een als algemeen gebruikelijk aangemerkte voorziening (bijvoorbeeld een fiets met trapondersteuning) voor een individuele belanghebbende in het specifieke geval *niet* algemeen gebruikelijk is.

Met inachtneming van bovenstaande, zijn er een aantal vervoersvoorzieningen te noemen die als algemeen gebruikelijk worden aangemerkt:

- fiets (fiets met elektrische trapondersteuning, fiets met lage instap, snorfiets, bromfiets, tandem, kidcar en kinderaanhangfiets);
- brommobiel;
- auto (indien inkomen boven anderhalf maal het norminkomen);
- schootskleed;
- stokhouder;
- stalling t.b.v. een (driewiel)fiets;
- stroom in de berging (tenzij deze noodzakelijk is om een door ons verstrekte voorziening te kunnen gebruiken).

5.2.7 Voorliggende voorzieningen

Om in aanmerking te komen voor een vervoersvoorziening mag geen sprake zijn van een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling (artikel 2 Wmo). Het kan gaan om:

- Vervoer in verband met **werk**. Er wordt geen rekening gehouden met vervoersbehoefte in verband met werk. Voor mensen die in dienstbetrekking werken zijn er voorliggende voorzieningen zoals op grond van WIA, Wajong, Waz, en ZW welke worden uitgevoerd door het UWV.
- Vervoer in verband met **vrijwilligerswerk**. De (extra) vervoersbehoefte in verband met vrijwilligerswerk is geen aanleiding voor verstrekking van vervoersvoorzieningen, zo heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald. De Raad gaat er van uit dat vervoerskosten betaald kunnen worden door de organisatie waarvoor vrijwilligerswerk verricht wordt.
- **Medisch vervoer** (vervoer in verband met therapie, dagbehandeling of bezoek aan medisch behandelaar). Het college dient te onderzoeken of er aanspraak gemaakt kan worden op een aan de Wmo voorliggende wettelijke vervoersvoorziening betreffende het medisch vervoer, bijvoorbeeld in het kader van de Regeling Zorgverzekering. Is dat niet het geval dan valt het medisch vervoer onder de compensatieplicht van de Wmo.
- Vervoer naar **dagopvang** of **dagverzorging**. Aanvragen voor vervoersvoorzieningen voor dagopvang of dagverzorging moeten kritisch worden beoordeeld. De medische noodzaak, het al dan niet (overwegend) therapeutisch karakter van de dagopvang en de erkenning/financiering van de dagopvang op basis van de AWBZ spelen volgens de jurisprudentie een rol. Heeft de dagopvang een overwegend therapeutisch karakter of wordt die erkend of gefinancierd in AWBZ-kader dan is er geen compensatieplicht in het kader van de Wmo. Een vervoersvoorziening kan echter wél aan de orde zijn wanneer het vervoer betreft t.b.v. dagbehandeling wanneer sprake is van een "zinvolle dag besteding" (bij psychiatrische problematiek). De nadruk mag dan niet op de therapeutische kant liggen (Rb. Dordrecht 03/10/1997)
- Vervoer in verband met het volgen van **onderwijs**. Vervoer in verband met onderwijs valt evenmin onder de compensatieplicht van de Wmo. Er zijn voorliggende voorzieningen zoals het leerlingenvervoer op grond van de onderwijswetgeving en voorzieningen die via het UWV worden verstrekt.

5.2.8 Vervallen⁹

5.3 SOORTEN VERVOERSVOORZIENINGEN

⁹ Inkomensgrenzen. Zzijn op grond van een uitspraak van de CRvB niet meer toegestaan.

Uit artikel 24 van de Wmo-verordening blijkt dat er een **primaat** ligt bij de algemene voorziening in de vorm van het collectief vervoer. Dat betekent dat bij het bestaan van vervoersproblemen altijd eerst gekeken wordt of collectief vervoer geïndiceerd is. Wanneer dat niet het geval is komen andere voorzieningen in aanmerking.

5.3.1 Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV)

Voor een groep aanvragers van een vervoersvoorziening zal deelname aan het collectief vervoer (Regiotaxi) geïndiceerd zijn. De gemeentelijke verordening legt hier ook het primaat.

Het collectief vervoerssysteem bestaat uit een voor iedereen toegankelijk vervoerssysteem van deur tot deur wat op afroep beschikbaar is.

- Het tarief voor Wmo-geïndiceerden komt (ongeveer) overeen met het tarief van het OV.
- De reisafstand wordt bepaald in OV-zones.
- Indien begeleiding medisch noodzakelijk is dan mag deze gratis mee . Het kan gaan om begeleiding die in het kader van de Wmo geïndiceerd is (zie ook begeleiding) en het kan gaan om personen die een OV-begeleiderskaart hebben van NS.
- Men dient minimaal 1 uur voor aanvang van de reis te reserveren.
- Het collectief vraagafhankelijk vervoer is beschikbaar van 06.00 uur tot 01.00 uur 7 dagen per week.
- Indien gewenst begeleid de chauffeur personen naar het voertuig en helpt hij bij het in- en uitstappen.

Het vervoergebied van het CVV beslaat ongeveer 20 kilometer en is daarmee gelijk aan 5 zones bij het reguliere openbaar vervoer (stads- en streekbussen). Indien de te reizen afstand meer is kan desgewenst met de bovenregionale vervoersservice (Valys) verder gereisd worden vanaf de stations Den Bosch en Nijmegen. Om veel bezochte bestemmingen goed bereikbaar te maken zijn een collectieve puntbestemmingen vastgesteld. Er kan ook een individuele puntbestemming worden gerealiseerd, dit is maatwerk.

Criteria

Naast de algemeen geldende voorwaarden en criteria voor vervoersvoorzieningen gold voor deelname aan het collectief vervoer op grond van de Wmo een inkomensgrens. Deze is in 2012 vervallen waardoor in principe toegang voor iedereen met een Wmo-indicatie bestaat.

Het CVV is overigens ook voor niet Wmo-geïndiceerden toegankelijk omdat er altijd een reguliere vervoerspas kan worden verkregen waarmee tegen het standaard OV-tarief kan worden gereisd.

Contra-indicaties voor CVV

CVV wordt vanwege aantoonbare medische beperkingen als niet adequaat beschouwd als er sprake is van:

- ernstige incontinentieproblemen. Hierbij dient wel vastgesteld te zijn dat betrokkene ondanks pogingen om hier maatregelen voor te treffen, bijvoorbeeld via contact met een incontinentieverpleegkundige of internist en/of gebruik van adequaat incontinentiemateriaal, er desondanks op onaanvaardbaar niveau hinder van ondervindt,
- ernstige gedragsproblematiek ten gevolge van een verstandelijke handicap, zoals storend en/of agressief gedrag,
- infectiegevaar en
- als iemand verzorging nodig heeft tijdens de rit.

In een aantal gevallen kan bovenstaande problematiek worden ondervangen door het (gratis) laten meereizen van een begeleider of door gebruik te maken van individueel vervoer (zonder medereizigers) waardoor CVV voor personen uit deze groepen alsnog een adequate voorziening is.

CVV kan ook op grond van individuele sociale factoren niet adequaat zijn. Dit dient individueel beoordeeld te worden (maatwerk). Meegewogen kan worden:

- dagvervoer buiten de regio;
- gezinslid in instelling buiten de regio;
- gezinssamenstelling (gezinsleden onder de 16 jaar);
- rolstoeltoegankelijke auto, bus of bruikleenauto;

Bovengenoemde criteria leiden niet zondermeer tot de conclusie dat collectief vervoer niet adequaat is. De criteria dienen in samenhang met het ervaren vervoersprobleem te worden beoordeeld.

Indicatievormen CVV

Om het CVV zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk te maken, zijn verschillende vervoersmogelijkheden beschikbaar. Er kan een indicatie worden gesteld voor:

- begeleiding;
- individueel vervoer;
- rolstoelvervoer;
- zitplaats voorin;
- taxi (personenauto);
- taxibus;
- Meenemen hulpmiddelen zoals een scootmobiel, rollator, looprek of beademingsapparatuur.

Begeleiding

Voor zover de belanghebbende met het openbaar vervoer kan reizen, kan hij gebruik maken van een zogenaamde OV-begeleiderskaart. Deze kan bij de Nederlandse Spoorwegen worden aangevraagd. Ook alle stads- en streekvervoerbedrijven kennen een dergelijke voorziening.

Begeleiding kan zijn geïndiceerd wanneer:

- tijdens het vervoer medische begeleiding nodig is (epilepsie);
- sprake is van (niet te ernstige) gedragsstoornissen;
- sprake is van noodzakelijk verzorging tijdens het vervoer (stoma's);
- de belanghebbende geheel rolstoelafhankelijk is en zichzelf niet met de rolstoel kan verplaatsen;
- de belanghebbende aan ernstige communicatiestoornissen lijdt;
- de belanghebbende een kind onder de 12 jaar is.

Begeleiding van sociale aard wordt niet in het kader van de Wmo vergoed.

Als er een indicatie is gesteld voor begeleiding in het kader van de Wmo dan kan niet met het CVV gereisd worden zonder dat er iemand meereist. De begeleider reist dan gratis met het CVV. De belanghebbende dient zelf zijn begeleiding te organiseren. Bij bewoners van AWBZ-instellingen behoort het verlenen van begeleiding in de directe woon- en leefomgeving tot de taak van de begeleiding van de instelling.

Indicatietermijn

De termijn waarvoor CVV kan worden geïndiceerd is maximaal 5 jaar. Alleen voor personen van 75 jaar en ouder kan een indicatie voor onbeperkte duur worden afgegeven.

Keuzevrijheid voorziening in natura en persoonsgebonden budget

De Tweede Kamer heeft op 29 maart 2006 tijdens een Algemeen Overleg over het bovenregionaal vervoer Valys uitgesproken dat bij aanwezigheid van collectief vervoer geen persoonsgebonden budget hoeft te worden verstrekt omdat het niet de bedoeling is het collectief vervoer in gevaar te brengen.

5.3.2 Individuele vervoerskostenvergoeding voor het gebruik van auto of taxi

Als collectief vervoer, eventueel in combinatie met een individuele vervoersvoorziening, niet adequaat is kan recht bestaan op financiële tegemoetkoming in de vorm van een forfaitaire vergoeding voor de kosten van het gebruik van een auto, taxi, bruikleenauto of rolstoeltaxi.

Criteria

Indien er een indicatie bestaat voor een dergelijke vervoerskostenvergoeding dient aandacht aan de volgende criteria besteed te worden:

- de wijze waarop de aanvrager zich verplaatst (eigen auto, bruikleenauto, taxi of rolstoeltaxi);

- mogelijke kortingen op de financiële tegemoetkoming op grond van gezinssituatie, stapeling van voorzieningen dan wel verblijf in een verpleeg- of verzorgingshuis (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning).

Hoogte vervoerskostenvergoedingen

De hoogte van de financiële tegemoetkomingen voor een bruikleenauto, eigen auto, taxi of rolstoeltaxi is opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Omdat bijvoorbeeld de kosten voor vervoer per rolstoeltaxi hoger zijn dan de kosten voor vervoer per eigen auto, verschilt de hoogte van de tegemoetkoming.

Eigen aandeel

Voor een individuele vervoerskostenvergoeding wordt een eigen aandeel gevraagd door de gemeente (zie *Besluit maatschappelijke ondersteuning*). Voor iedereen die voor 15 april 2012 een individuele vervoerskostenvergoeding toegekend heeft gekregen, geldt een overgangsregeling en wordt pas vanaf 1 januari 2013 een eigen aandeel opgelegd. Voor iedereen die na 15 april 2012 een individuele vervoerskostenvergoeding toegekend krijgt, geldt dat vanaf de ingangsdatum van de voorziening een eigen aandeel wordt opgelegd.

Indicatietermijn

De termijn waarvoor een individuele vervoerskostenvergoeding kan worden geïndiceerd is maximaal 5 jaar. Alleen voor personen van 75 jaar en ouder kan een indicatie voor onbeperkte duur worden afgegeven.

Korting op de forfaitaire vervoerskostenvergoeding

In onderstaande situaties wordt een percentage in mindering gebracht op de totale vervoerskostenvergoeding.

- op de forfaitaire vervoersvoorziening wordt 20% in mindering gebracht indien de gehandicapte naast de vervoersvoorziening ook een vervoersvoorziening in natura ontvangt (dus bijvoorbeeld een taxikostenvergoeding en het gebruik van een scootmobiel).
- op de forfaitaire vervoersvoorziening wordt in de regel 50% in mindering gebracht wanneer betrokkene in een verpleeginrichting (zoals bijv. Vita Nova) dan wel verzorgingshuis verblijft.
- indien een vervoersvoorziening bij echtparen of samenwonenden aan beide partners wordt toegekend bedraagt de tegemoetkoming 75% van de standaardtegemeetkoming per persoon.
- bij een vervoersvoorziening voor ouders en minderjarige kinderen bij wie aan beiden op sociale gronden een vervoersvoorziening is geïndiceerd bedraagt de tegemoetkoming 75% van de standaardtegemeetkoming per persoon.

Vervoersvoorziening en verblijf in een verzorgingshuis

Soms wonen aanvragers in een complex waarin voorzieningen, zoals een winkel, kapper, recreatieruimte voor diverse sociale activiteiten, zijn ondergebracht of in de dichte nabijheid zijn gerealiseerd. Te denken valt aan verzorgingshuizen eventueel met aanleunwoningen erbij,

verpleeghuizen en andere Awbz-instellingen. Bovendien geldt dat een aantal 'bestemmingen in het kader van het leven van alledag' vervallen, omdat daarin op andere wijze wordt voorzien. Bewoners van intramurale instellingen hoeven bijvoorbeeld minder vaak boodschappen te doen, omdat de instellingen de maaltijden bereidt. Ook sommige gezamenlijke sociale activiteiten waarvoor vervoer nodig is, worden vanuit de Awbz-instelling georganiseerd, inclusief vervoer. Met deze verminderde vervoersbehoefte wordt bij de beoordeling van aanvragen voor vervoersvoorzieningen dan ook rekening gehouden. Bijvoorbeeld door in individuele gevallen ervan uit te gaan dat voor bewoners van een intramurale instelling in een aanzienlijk gedeelte van hun bestemmingen in het kader van het leven van alledag is voorzien.

Aan bewoners van een intramurale instelling wordt daarom in de regel op basis van de verordening Wmo en het Besluit maatschappelijke ondersteuning een gehalveerde financiële tegemoetkoming voor vervoerskosten worden verstrekt. Uitzonderingen moeten echter mogelijk blijven, als blijkt dat er een grotere vervoersbehoefte is.

5.3.3 Financiële tegemoetkoming autoaanpassing

Een aanvraag voor een tegemoetkoming in de kosten van autoaanpassingen wordt in principe slechts verstrekt indien dit de goedkoopst compenserende voorziening is. Duidelijk zal zijn dat een autoaanpassing eerst in beeld komt wanneer het collectief vervoer (waar het primaat ligt) niet adequaat is.

Bij autoaanpassingen wordt onderscheid gemaakt tussen **autofaciliteiten**; niet specifiek voor gehandicapte ontwikkelde voorzieningen welke echter wel functioneel noodzakelijk kunnen zijn voor gehandicapten en **specifieke autoaanpassingen**; speciaal voor gehandicapten ontwikkelde voorzieningen.

Autofaciliteiten

Algemeen gebruikelijke autofaciliteiten die in de regel **niet vergoed** worden:

- automatische transmissie;
- cruisecontrol;
- elektrische ruitenwisser, interval voor ruitenwisser en sproeier achter;
- driepuntsgordels;
- (verstelbare) hoofdsteunen, lendensteunen;
- kunststoffen bekleding of stoffen bekleding van stoelen;
- buitenspiegel, van binnenuit verstelbaar;
- elektrisch bedienbare ramen;
- uitneembare hoedenplank, neerklapbare of inklapbare achterbank (i.v.m. rolstoel);
- derde of vijfde deur (i.v.m. meenemen rolstoel);
- warmtewerend glas;
- achterrautverwarming;
- verstelbare stuurwielen;
- gelaagde voorruit;
- airconditioning
- kosten van een APK-keuring

Autofaciliteiten die (indien medisch geïndiceerd) **wel vergoed** kunnen worden:

- stuurbevoegdheid (indien de standaardbevoegdheid niet voldoet)
- verwarming voorstoel (links of rechts)

Specifieke autoaanpassingen

De specifieke autoaanpassingen kunnen bestaan uit **standaardaanpassingen** (aanpassingen die vaak voorkomen, meestal in serie worden geproduceerd en niet op maat gemaakt hoeven te worden) en **speciale aanpassingen** (op individuele basis). Standaardaanpassingen worden vergoed aan de hand van de standaard aanpassingsbedragen; de gemiddelde kosten van aanpassing bij de referentieauto's. Speciale aanpassingen worden vergoed conform kostprijs. In het Besluit maatschappelijk ondersteuning is een lijst opgenomen met de kosten van de meest voorkomende standaardaanpassingen aan referentieauto's.

Een autostoel is een vorm van autoaanpassing kan worden verstrekt indien er sprake is van de adequaat goedkoopste oplossing. Een autoaanpassing voor besturing vanuit een rolstoel wordt door de gemeente Oss nooit verstrekt.

De referentie personenauto en de referentie rolstoeltoegankelijke auto

Een aantal autofaciliteiten is al standaard in de gemiddelde auto (de referentieauto) ingebouwd (algemeen gebruikelijk). Bij het begrip referentieauto wordt ervan uitgegaan dat de gemiddelde Nederlander eens in de 7 jaar een dergelijke auto aanschafft.

Er is sinds 2007 geen aparte **referentieauto** meer aan te wijzen (wel een rolstoeltoegankelijke referentieauto), omdat in de meeste middenklasse auto's eerdergenoemde autofaciliteiten (de algemeen gebruikelijke voorzieningen) standaard aanwezig zijn.

De meest optimale (en adequaat goedkoopste) **referentie rolstoeltoegankelijke auto** is de Renault Kangoo; een kleine bestelauto op geel kenteken waarin een rolstoel vervoerd kan worden. Deze auto wordt door diverse autoaanpasbedrijven verkocht en is relatief eenvoudig voor rolstoelvervoer aan te passen. De auto kan op twee manieren geschikt gemaakt worden voor rolstoelvervoer; door het verlagen van de bodem en het aanbrengen van een bodemplaat (waardoor een rolstoel naar binnen gereden kan worden) of (in specifieke gevallen) door het verlagen van de bodem en het aanbrengen van een systeem waarmee de bodem hydraulisch naar beneden zakt. Beide systemen zijn geschikt voor handbewogen en elektrische rolstoelen.

Voorwaarden

Voor de beoordeling of sprake is van een goedkoopst compenserende voorziening dient te worden gelet op de leeftijd van de auto en de kosten van de aanpassing. Daarbij speelt het gegeven mee of een autoaanpassing (relatief) eenvoudig op een andere auto kan worden overgezet. De criteria zijn:

- de auto is redelijk aan te passen;
- de auto verkeert in goede staat;
- de aanpassing is niet excessief;
- bij auto's ouder dan 3 jaar moet onderzocht worden of de resterende levensduur zodanig is dat het verantwoord is de noodzakelijke aanpassingen aan te brengen. Als uit onderzoek blijkt dat de resterende levensduur van de auto minder dan 7 jaar bedraagt en de gevraagde

aanpassingen niet eenvoudig en goedkoop kunnen worden overgezet in een andere auto dan kan het college overwegen de aanvraag af te wijzen;

- bij vervanging van de auto dient bekeken te worden of de autoaanpassingen over te zetten zijn. Bij overzetten binnen 7 jaar zijn de kosten voor rekening van de belanghebbende zelf;

Maximale vergoeding autoaanpassing

Zowel de vergoeding voor de aanpassing van een personenauto als de aanpassing van rolstoelbus kent een maximum waarboven geen autoaanpassing wordt toegekend. Het maximumbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en is opgenomen in het *Besluit maatschappelijke ondersteuning*. Boven dit bedrag wordt er in de regel geacht dat een andere vervoersvoorziening de adequaat goedkoopste is, zoals een individuele taxi- of rolstoeltaxivergoeding.

Eigen aandeel

Voor autoaanpassingen wordt een eigen aandeel gevraagd door de gemeente (zie *Besluit maatschappelijke ondersteuning*).

Gebruiksduur autoaanpassingen

De gebruiksduur van autoaanpassingen wordt in de regel gesteld op 7 jaar. De gebruiksduur van een autostoel kan gesteld worden op 300.000 tot 400.000 kilometer. Omdat een speciale autostoel met de verwisseling van het frame gemakkelijk van de ene auto in de andere overgezet kan worden, zal meegewogen worden of de stoel al aan vervanging toe is.

Centraal Bureau Rijvaardigheid (CBR)

Uit onderzoek van de indicatieadviseur van het CBR moet blijken welke aanpassingen nodig zijn om het voor belanghebbende mogelijk te maken in de eigen auto te kunnen blijven rijden. De belanghebbende dient zelf bij het CBR of de afdeling Burgerzaken van de gemeente na te gaan in hoeverre de autoaanpassing leidt tot een aantekening op het rijbewijs. Bepaalde autoaanpassingen kunnen ertoe leiden dat de auto opnieuw gekeurd dient te worden door de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW), het gaat hierbij om wijzigingen aan de carrosserie, het remsysteem en stuurinrichting. De kosten die deze keuring met zich meebrengt komen voor vergoeding in aanmerking.

Meerkosten autoverzekering/wegenbelasting

Als op de grond van de Wmo een tegemoetkoming voor autoaanpassingen is verstrekt kan in het verlengde daarvan de extra verzekeringspremie worden vergoed wanneer:

- het gaat om autoaanpassingen die op grond van de Wmo zijn uitgevoerd;
- er sprake is van extra premiekosten als direct gevolg van de autoaanpassingen. De normale premie voor de auto komt niet voor vergoeding in aanmerking omdat die kosten algemeen gebruikelijk zijn;

Voorwaarde hierbij is dat de belanghebbende als eigenaar van de auto zelf verantwoordelijk is voor het afsluiten en betalen van de premie (inclusief extra premie). Op grond van een declaratie van de extra premie kan deze worden vergoed. Het bedrag wordt dan jaarlijks aan de belanghebbende en niet aan de verzekeraar uitbetaald. Om voor de vergoeding in aanmerking te blijven komen, moet de belanghebbende van de aangepaste auto gebruik blijven maken.

Indien de auto door de aanpassing in een hogere wegenbelastingtabel terecht komt kunnen de meerkosten eveneens worden vergoed behalve als het gaat om een installatie voor het verplaatsen of vastzetten van een rolstoel, dan kan namelijk over het gewicht van die aanpassing vrijstelling worden verleend. Hierover is dan geen wegenbelasting verschuldigd. Voor vermindering van de wegenbelasting in verband met het gewicht van de aanpassing, moet de belanghebbende een verzoek richten aan de Belastingdienst afdeling Centrale administratie.

Onderhoud en reparatie van auto's

Onderhoud en reparatie van een auto zijn algemeen gebruikelijk en worden dus niet vergoed.

Rijlessen

Een financiële tegemoetkoming voor het volgen van rijlessen kan alleen worden verstrekt wanneer er een indicatie voor een bruikleenauto of aangepaste auto aanwezig is wat zich zelden zal voordoen.

Wanneer een persoon met beperkingen aangewezen is op vervoer met een aangepaste auto kan het nodig zijn dat deze persoon zijn rijbewijs haalt. Omdat het gaat om een aangepaste auto, is het waarschijnlijk dat de rijlessen duurder zijn dan rijlessen met een 'gewone' auto. Slechts de meerkosten komen in aanmerking voor vergoeding. De prijs van een standaardlesuur voor een normale auto wordt op het uurtarief in mindering gebracht. Er kunnen maximaal 30 praktijklessen en het examengeld van maximaal 2 examens vergoed worden.

Voor personen die reeds over een rijbewijs beschikken kunnen zogenaamde bekwaamheids- en of gewenningsrijlessen vergoed worden. Er worden maximaal 10 praktijklessen vergoed (en in geval van een verplicht examen, het examengeld voor maximaal 2 examens).

5.3.4 Forfaitaire tegemoetkoming aanschaf (aan te passen of aangepaste) auto, rolstoeltoegankelijke auto of rolstoelbus

Om in aanmerking te komen voor een voorziening in de vorm van een forfaitair bedrag voor de aanschaf van een (al dan niet aangepaste of aan te passen) auto of bus, zijn de algemene zaken die gelden bij het bepalen van het recht op (alle) vervoersvoorzieningen van belang. Bij de beoordeling of de belanghebbende in aanmerking komt voor speelt het primaat van het collectief vervoer een rol.

Criteria

Tot verstrekking van een forfaitair bedrag voor het aanschaffen van een (aangepaste) auto, een rolstoeltoegankelijke auto dan wel een rolstoelbus kan worden overgaan indien:

- is vastgesteld dat de belanghebbende geen gebruik kan maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer;
- belanghebbende niet in aanmerking komt voor een open of gesloten buitenwagen;
- in het geval van een auto; belanghebbende volledig rolstoelgebonden is en voor alle verplaatsingen afhankelijk van een rolstoel, maar wel zelf transfers kan maken en een (aangepaste) auto kan besturen dan wel als passagier op een normale zitplaats vervoerd kan worden;
- in het geval van een rolstoeltoegankelijke auto of rolstoelbus; belanghebbende uitsluitend in een rolstoel kan worden vervoerd;
- belanghebbende dan wel de echtgeno(o)t(e) niet reeds beschikt over een auto/rolstoeltoegankelijke auto dan wel rolstoelbus dan wel een over een dergelijk vervoermiddel beschikte in de 6 maanden voor datum aanvraag, behalve als deze is afgeschreven of niet meer geschikt is (afschrijving moet blijken uit de meest recente APK-keuring);
- in geval van een minderjarig dan wel meerderjarig kind; er in het gezin geen vervoermiddelen aanwezig zijn waarmee de belanghebbende op adequate wijze in een zelfstandige vervoersbehoefte kan voorzien;

Voorwaarden

De forfaitaire tegemoetkoming wordt onder de volgende voorwaarden toegekend:

- het forfaitaire bedrag dient te worden aangewend voor de aanschaf van een auto dan wel een rolstoelgeschikte auto dan wel rolstoelbus;
- de eventuele inruilwaarde van de bestaande auto wordt in mindering gebracht op het verstrekken forfaitaire bedrag;
- de gemeente heeft in het kader van de uitvoering van de Wmo voor wat de vervoersvoorzieningen betreft voor een termijn van 5 jaar aan haar zorgplicht voldaan met uitzondering van de mogelijkheid tot verstrekken van een financiële tegemoetkoming in de vervoerskosten en de verstrekking van een handbike;

- indien de gehandicapte binnen een termijn van 5 jaar overlijdt, verhuist of anderszins geen recht op de voorziening meer heeft, wordt het nog niet afgeschreven deel van de forfaitaire voorziening teruggevorderd op betrokkene dan wel erfgenamen.

Hoogte van de forfaitaire tegemoetkoming

De hoogte van de forfaitaire vergoeding voor de aanschaf van een rolstoeltoegankelijke auto c.q. een rolstoelbus is opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Voor twee gehuwden gehandicapten die beiden recht hebben op een forfaitair bedrag t.b.v. de aanschaf van een vervoersvoorziening gelden aangepaste bedragen (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning).

Eigen aandeel

Voor een forfaitair bedrag voor de aanschaf van een (aangepaste of aan te passen) auto, rolstoeltoegankelijke auto of rolstoelbus wordt een eigen aandeel gevraagd door de gemeente (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning).

5.3.5 Gesloten buitenwagen

Een gesloten buitenwagen is een specifiek gehandicaptervoertuig en ook als zodanig omschreven in het *Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens*. Een gesloten buitenwagen is een voorziening die alleen in uitzonderlijke gevallen wordt verstrekt en moet niet worden verward met een brommobiel. Een brommobiel is niet specifiek voor mensen met een beperking en is in de normale handel verkrijgbaar en wordt als algemeen gebruikelijk beschouwd. Voor het gebruik van een brommobiel dient de belanghebbende te beschikken over een bromfietsrijbewijs in tegenstelling tot een gehandicaptervoertuig.

Criteria

Tot verstrekking van een gesloten buitenwagen kan worden overgaan indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- men is aangewezen op vervoer over korte afstanden waardoor collectief vervoer geen adequate vervoersvoorziening is dan wel collectief vervoer is om andere redenen niet adequaat, en;
- er sprake is van een medische noodzaak voor bescherming tegen alle weersomstandigheden (er kan hierbij rekening gehouden worden met adequate kleding die kan beschermen tegen weersinvloeden) en een scootmobiel om deze reden niet adequaat wordt geacht én;
- de belanghebbende veilig en adequaat van een gesloten buitenwagen gebruik kan maken.

Een gesloten buitenwagen kan zowel in natura worden verstrekt (kosten als verzekering, onderhoud en reparatie vallen onder de bruikleenovereenkomst) als middels een persoonsgebonden budget (er zal naast een bedrag voor de aanschaf ook een bedrag voor verzekering, onderhoud en reparatie moeten worden uitgekeerd).

Eigen bijdrage

Voor een gesloten buitenwagen wordt een eigen bijdrage gevraagd door de gemeente (zie *Besluit maatschappelijke ondersteuning*).

Indien een gesloten buitenwagen in combinatie met een forfaitaire vervoerskostenvergoeding wordt verstrekt, omdat er zowel voor de vervoersbehoefte in de directe omgeving van de woning als voor de regionale vervoersbehoefte gecompenseerd moet worden, zal - omdat d.m.v. de gesloten buitenwagen een deel in de vervoersbehoefte wordt voorzien - op de vervoerskostenvergoeding een vast percentage in mindering worden gebracht, namelijk 20%.

5.3.6 Scootmobiel

Een scootmobiel, ook wel bekend als een open elektrische buitenwagen, is met name aangewezen voor gebruikers met een matige tot slechte sta-loopfunctie en voor kortdurend gebruik buitenshuis. De scootmobiel wordt aangemerkt als gehandicaptenvoertuig. Het grote voordeel van de scootmobiel is dat men zich er mee in gebouwen (zoals supermarkten) kan begeven.

Een scootmobiel kan zowel in natura worden verstrekt (kosten als verzekering, onderhoud en reparatie vallen onder de bruikleenovereenkomst) als in de vorm van een persoonsgebonden budget (er zal naast een bedrag voor de aanschaf ook een bedrag voor verzekering, onderhoud en reparatie moeten worden uitgekeerd).

Criteria

Scootmobielen zijn inzetbaar wanneer de aanvrager:

- een beperkt loopvermogen heeft;
- een korte loopafstand, maar een substantiële vervoersbehoefte heeft in de directe omgeving van de woning in het kader van het leven van alledag, bijvoorbeeld om zelf boodschappen te doen, familie te bezoeken en deel te nemen aan hobby/vrijtijdsbesteding waarbij collectief vervoer niet adequaat is;
- het voertuig kan bedienen en besturen (voldoende armfunctie);
- beschikt over voldoende verkeersinzicht om zich op veilige en verantwoorde wijze met de scootmobiel aan het verkeer deel te nemen;
- kan in- en uitstappen;
- een goede zitbalans heeft;
- bestand is tegen weersinvloeden;
- zonder begeleider zelfstandig de bestemming kan vinden;

De standaard scootmobiel

Vanuit het uitgangspunt "goedkoopst compenserend" heeft Oss een aantal standaard scootmobielen in het verstrekkingenpakket. Er wordt uitgegaan van een maximum snelheid van 12 km/uur. Er zijn situaties waarbij het (medisch) noodzakelijk is om de scootmobiel op 8 of 15 km/uur af te stellen. Dit zal individueel beoordeeld moeten worden (maatwerk).

Eigen bijdrage

Voor een scootmobiel wordt een eigen bijdrage gevraagd door de gemeente (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning).

Korting bij stapelen voorzieningen

Indien een scootmobiel in combinatie met een vervoerskostenvergoeding wordt verstrekt zal, omdat d.m.v. de scootmobiel een deel in de vervoersbehoefte wordt voorzien, op de vervoerskostenvergoeding een vast percentage in mindering worden gebracht, namelijk 20%.

Stallingsruimte

Bij een positief advies voor een scootmobiel moet gekeken worden naar een stallingsmogelijkheid voorzien van een elektra-aansluiting. Indien noodzakelijk komt de goedkoopst compenserende stallingsmogelijkheid voor vergoeding in aanmerking. Het betreft hier dan een woonvoorziening (zie onder woonvoorzieningen) Indien een stallingsmogelijkheid onmogelijk is, komt wellicht een elektrische rolstoel eerder als adequaat goedkoopste voorziening in aanmerking of zal een andere adequate oplossing worden gezocht (maatwerk).

5.3.7 Overige vervoersmiddelen

Het college is verplicht om personen die beperkingen in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ondervinden te compenseren door voorzieningen te treffen die deze personen in staat stellen tot het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Er zijn diverse voorzieningen denkbaar die het college kan verstrekken om personen in staat te stellen zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel. In deze paragraaf worden enkele vervoersmiddelen besproken die hiervoor nog niet aan de orde zijn geweest.

De voorzieningen kunnen zowel in natura worden verstrekt (kosten als verzekering, onderhoud en reparatie vallen onder de bruikleenovereenkomst) als middels een persoonsgebonden budget (er zal naast een bedrag voor de aanschaf ook een bedrag voor verzekering, onderhoud en reparatie moeten worden uitgekeerd).

Eigen bijdrage

Er geldt voor alle in deze paragraaf genoemde vervoersmiddelen dat een eigen bijdrage is verschuldigd (zie Besluit maatschappelijke ondersteuning).

Voor deze vervoersvoorzieningen geldt dat als deze worden verstrekt in combinatie met een forfaitaire vervoerskostenvergoeding, 20% op het bedrag in mindering wordt gebracht omdat met het vervoermiddel reeds in een deel van de vervoersbehoefte wordt voorzien.

5.3.7.1. Fietsen

Er bestaan meerdere soorten bijzondere fietsen die op grond van de Wmo kunnen worden verstrekt.

De **driewiel fiets** is een gehandicaptenvoertuig en kan verstrekt worden aan mensen met een gestoorde motoriek, evenwichtsstoornissen of verstandelijk gehandicapten. De meeste driewiel fietsen hebben twee wielen aan de achterkant. De draaicirkel wordt hierdoor zo klein mogelijk gehouden. Een driewiel fiets kan, indien medisch noodzakelijk, voorzien worden van een hulpmotor. De voorwaarden voor de verstrekking van een driewiel fiets zijn:

- er dient sprake te zijn van een goede rompbalans;
- belanghebbende moet kunnen lopen en op- en afstappen;
- belanghebbende moet op een zadel kunnen (blijven) zitten;

- belanghebbende moet kunnen sturen en zich door middel van trappen kunnen voortbewegen;
- belanghebbende moet over voldoende verkeersinzicht beschikken;
- kracht en/of energetisch vermogen speelt een rol bij de selectie van een driewiel fiets met of zonder versnelling.

Bij de verstrekking van een driewiel fiets geldt de loopafstand van minder dan 800 meter niet. Indien een persoon op grond van beperkingen in aanmerking komt voor een driewiel fiets wordt deze ook bij een loopafstand van 800 meter of meer toegekend.

De **Tavara fiets** is een voorziening voor gehandicapten. Door de lage stand van het zadel en de trapas die in een schuine hoek ten opzichte van het zadel staat is de trapbeweging meer voorwaarts en kunnen de voeten plat op de grond geplaatst worden bij stilstand. Door de specifieke zithouding kan de voorziening geschikt zijn voor mensen met een knie- of heupbeperking. Indien medisch noodzakelijk kan de fiets voorzien worden van een hulpmotor.

Een **duo-fiets** is een speciale tandem waarbij een kind voorop fietst en is meestal geschikt voor kinderen vanaf 5 jaar. Voor een toelichting zie hoofdstuk Kindervoorzieningen.

Een **side by side fiets** is een tweepersoons zitdriewieler voor volwassenen en kinderen vanaf 10 jaar. De fiets is stabiel en heeft een lage instap waarmee de belanghebbende en diens begeleider naast elkaar kunnen zitten en samen kunnen fietsen.

Een **loopfiets** is een hulpmiddel voor de mobiliteit van personen en wordt op grond van artikel 2.17 Regeling zorgverzekering verstrekt.

Een **handbike/aankoppelfiets** is een aan een rolstoel aankoppelbaar fietsdeel (met versnellingsnaaf). De handbike kan worden verstrekt aan gehandicapten die voor alle verplaatsingen buitenshuis zijn aangewezen op een rolstoel en met de combinatie rolstoel plus fietsdeel een aanzienlijk deel van hun bestemmingen in het kader van het leven van alle dag kunnen bereiken. De handbike wordt in de regel alleen als vervoersvoorziening verstrekt en niet als sportvoorziening.

De **rolstoelfiets** wordt weinig verstrekt maar kan in sommige situaties een passende oplossing zijn.

De **fiets met trapondersteuning** is vanaf 1 april 2010 uit het verstrekkingenpakket van de gemeente gehaald omdat deze algemeen gebruikelijk is. Een dergelijke fiets is uitgerust met een hulpmotor die automatisch wordt geactiveerd wanneer een grotere krachtsinspanning wordt gevraagd (tegenwind, hoogteverschillen, versnellen). Door het niet invaliderende karakter van de fiets kan dit in specifieke gevallen toch een adequate oplossing voor mensen zijn met onvoldoende indicatie voor een scootermobiel. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld jongere mensen die door een longziekte beperkt

in hun mobiliteit zijn. Mocht tot verstrekking van een fiets worden overgegaan (hetgeen alleen in uitzonderlijke gevallen zal voorkomen) dan dient de hardheidsclausule te worden toegepast.

5.3.7.2. Rolstoelscooter (pendel)

Een rolstoelscooter is een elektrisch aangedreven voorziening waarbij de rolstoelgebruiker met zijn rolstoel in en uit de pendel rijdt. Verstrekking van een rolstoelscooter zal niet snel de goedkoopst compenserende voorziening zijn. Om in aanmerking te kunnen komen voor een pendel gelden de volgende voorwaarden/weigeringsgronden:

- de belanghebbende kan op grond van zijn beperkingen geen gebruik maken van het collectief vervoer;
- er bestaat een substantiële vervoersbehoefte in de directe omgeving van de woning die in de behoefte van het leven van alledag voorziet (bijvoorbeeld boodschappen doen, familie bezoeken);
- er is sprake van volledige rolstoelgebondenheid en de belanghebbende is aangewezen op het gebruik van een (handbewogen) rolstoel en is niet in staat transfers te maken van de rolstoel naar een andere voorziening, bijvoorbeeld een scootmobiel;
- de belanghebbende beschikt over voldoende verkeersinzicht om zich op veilige en verantwoorde wijze met de rolstoelscooter aan het verkeer deel te nemen.

5.3.7.3. De elektrische buitenrolstoel

Een elektrische buitenrolstoel is geïndiceerd wanneer sprake is van een slechte zitbalans, slechte handfunctie of indien door de aard van de handicap geen gebruik gemaakt kan worden van een scootmobiel.

5.3.7.4. De bruikleenauto

De bruikleenauto is de duurste oplossing in het gemeentelijke verstrekkingenbeleid (het “sluitstuk” van de vervoersvoorzieningen) en is alleen geïndiceerd indien geen andere adequate oplossingen te bieden zijn. Een forfaitaire vervoerskostenvergoeding al dan niet in combinatie met een scootmobiel zal veelal adequaat en goedkoper zijn.

Om tot verstrekking van een bruikleenauto over te gaan zal in ieder geval een situatie aanwezig moeten zijn waarbij:

- de aanvrager is aangewezen op gesloten vervoer én;
- de frequentie en aard van de verplaatsingen dusdanig is, dat vervoer per taxi, vervoer door derden of d.m.v. een gesloten buitenwagen geen alternatief is én;
- de aanvrager niet in het bezit is van een eigen auto die nog geschikt is of redelijkerwijs aan te passen is.

De bruikleenauto wordt in natura en in bruikleen verstrekt. Bruikleenauto's kunnen door de gemeente worden geleased waarbij onderhoud e.d. in het leasecontract is inbegrepen.

Als de verstrekking van een bruikleenauto geïndiceerd is, bestaat tevens de mogelijkheid om een forfaitaire kilometervergoeding te verstrekken. Dit zal individueel (maatwerk) moeten worden beoordeeld.

HOOFDSTUK 6 ROLSTOELVOORZIENINGEN

6.1 WAT WORDT VERSTAAN ONDER EEN ROLSTOELVOORZIENING?

Artikel 4 lid 1 Wmo bevat de verplichting voor het college om de beperkingen, die personen als bedoeld in artikel 1 lid 1 onder b, in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ondervinden te compenseren door voorzieningen te treffen die de persoon onder andere in staat stellen tot het zich in en om de woning verplaatsen. Dit verplaatsen in en om de woning kan op verschillende wijzen plaatsvinden: met een rollator, lopend met krukken, met een trippelstoel, of met een rolstoel. Van deze voorzieningen valt uitsluitend de rolstoel onder de Wmo. De andere voorzieningen vallen onder andere wettelijke regelingen en zijn daarom op grond van artikel 3 Wmo uitgesloten.

Met rolstoelvoorziening wordt bedoeld; een voorziening voor verplaatsing binnen dan wel binnen of buiten de woonruimte dan wel een aanpassing hieraan. Hiermee wordt dan een handbewogen of elektrische rolstoel bedoeld en geen andere voorzieningen voor het verplaatsen (zoals bijvoorbeeld een trippelstoel).

6.2 VOORWAARDEN EN WEIGERINGSGRONDEN

Van toepassing zijn allereerst de (algemene) voorwaarden en weigeringsgronden als genoemd in hoofdstuk1 paragraaf 1.4.

Een gehandicapte kan voor een rolstoelvoorziening in aanmerking komen wanneer aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek het in belangrijke mate zittend verplaatsen in en/of om de woning noodzakelijk maken en andere loophulpmiddelen onvoldoende oplossing bieden.

Het doel van het verstrekken van een rolstoelvoorziening is dat de belanghebbende met de rolstoel in staat wordt gesteld zich binnen en buiten de woning (al dan niet) zelfstandig te kunnen verplaatsen. Het hoeft niet zo te zijn dat de belanghebbende de gehele dag is aangewezen op zittend verplaatsen. Als de belanghebbende bijvoorbeeld wel een bepaalde afstand te voet (bijvoorbeeld 100 meter) kan afleggen, maar daarna is aangewezen op zittend verplaatsen, dan kan een rolstoelvoorziening aangewezen zijn. Het moet dan veelal wel duidelijk zijn dat andere loophulpmiddelen (zoals een rollator) geen oplossing bieden voor het verplaatsingsprobleem.

Het door de gemeente Oss gehanteerde *Uitvoeringsprotocol Wmo* vult de uitgangspunten bij de verstrekking van rolstoelen als volgt aan: “de rolstoel is een zeer persoonlijke voorziening en de

gehandicapte is er bijzonder van afhankelijk. Daarom dient meer dan gemiddeld zorg besteed te worden aan de keuze voor merk en type”. De rolstoel is afgestemd op de behoeften van de gebruiker; mensen dienen daarom nauw betrokken te worden (en zelf te kiezen) voor de meest geschikte rolstoel en uitvoering. Ook kunnen accessoires, naar gelang de persoonlijke situatie, tot de verstrekking behoren.

In beginsel komen alleen personen die door de aard van hun beperking of probleem **langdurig** op een rolstoel zijn aangewezen hiervoor in aanmerking op grond van de Wmo. Rolstoelen die voor de duur van maximaal 6 maanden nodig zijn, worden verstrekt door de thuiszorgorganisaties. Op grond van artikel 2 Wmo bestaat dan geen recht op een voorziening op grond van de Wmo.

Het is in individuele gevallen mogelijk meerdere rolstoelen te verstrekken.

6.2.1 Bewoners AWBZ-instelling

Bewoners van een AWBZ-instelling die van dezelfde instelling **behandeling** ontvangen, kunnen op grond van artikel 15 van het Besluit zorgafspraken AWBZ aanspraak maken op een rolstoel in het kader van de AWBZ. In dat geval bestaat op grond van artikel 2 Wmo geen aanspraak op een rolstoel in het kader van de Wmo. Artikel 8 van het Besluit zorgafspraken AWBZ geeft als definitie voor behandeling: “Behandeling omvat behandeling van medisch-specialistische, gedragswetenschappelijke of specialistisch-paramedische aard gericht op herstel of voorkoming van verergering van een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, te verlenen door een instelling, door een psychiater of zenuwarts of door een psychotherapeut.”

Bewoners van een **gezinsvervangend tehuis**, een **regionale instelling voor beschermd wonen** (RIBW) en een verzorgingshuis ontvangen normaliter geen behandeling in de instelling en vallen daarmee onder de compensatieplicht van de Wmo.

Het is echter ook mogelijk dat een gehandicapte in een tot behandeling toegelaten instelling verblijft, maar daar geen behandeling ontvangt. Een voorbeeld is een gehandicapte die is **uitbehandeld in een verpleeghuis** maar nog niet naar huis terug kan. Ook in dit geval bestaat er een compensatieplicht op grond van de Wmo.

Bewoners van AWBZ-instellingen die recht hebben op een AWBZ-rolstoel, krijgen een individueel aangepaste rolstoel in bruikleen van de instelling waar zij verblijven. Bij **ontslag uit de instelling** wordt de gehandicapte in de gelegenheid gesteld de rolstoel te kopen tegen aanschafprijs (inclusief de kosten van aangebrachte aanpassingen), verminderd met de daarop verrichte afschrijvingen.

Problemen kunnen zich voordoen wanneer een bewoner van een Awbz-instelling, aan wie op grond van de AWBZ een rolstoel is verstrekt, zijn rolstoel buiten de instelling wil gebruiken voor **recreatief gebruik**. Dit vereist vaak aanpassingen aan de rolstoel (bijvoorbeeld verlichting) en in sommige

gevallen is voor het buitengebruik zelfs een geheel andere rolstoel nodig (bijvoorbeeld elektrisch aangedreven). Op grond van artikel 3 lid 1 van de Regeling zorgaanspraken AWBZ geldt dat aan een bewoner van een AWBZ-instelling een tweede rolstoel in een andere uitvoering dan de eerste rolstoel kan worden verstrekt. Een doelmatige rolstoelverstrekking vereist dat eerst wordt gekeken of niet meteen een rolstoel kan worden verstrekt voor alle beoogde gebruikdoeleinden.

6.2.2 Rolstoelgebruik tijdens werk

Rolstoelen die alleen op het werk worden gebruikt vallen onder een andere wetgeving, te weten Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) en dienen te worden aangevraagd bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Rolstoelen bestemd voor thuisgebruik, maar die ook geschikt zijn voor gebruik tijdens werk vallen onder Wmo. Als er voor het werk aanpassingen aan de Wmo-rolstoel gedaan moeten worden dan zijn de kosten hiervan voor het UWV.

6.3 Vorm van rolstoelvoorzieningen

Op grond van artikel 6 van de Wmo moet het college de belanghebbende de keuze geven tussen een voorziening in natura of een hiermee vergelijkbaar persoonsgebonden budget tenzij daartegen overwegende bezwaren bestaan (zie hoofdstuk 2 paragraaf 2.2).

Artikel 27 van de verordening bepaalt dat er vier mogelijkheden zijn om rolstoelen te verstrekken:

- een rolstoel in natura;
- een persoonsgebonden budget te besteden aan een rolstoel;
- een financiële tegemoetkoming te besteden aan een sportrolstoel, en
- een financiële tegemoetkoming voor een sportvoorziening, anders dan een sportrolstoel.

6.4 SOORTEN ROLSTOELVOORZIENINGEN

Rolstoelvoorzieningen vallen grofweg uiteen in vier types verstrekkingen.

- De bekendste rolstoelverstrekking is de **handbewogen rolstoel**. Bij dit type rolstoel is sprake van de zelfbeweger en de duwwandelwagen.
- Daarnaast is er de **elektrische rolstoel** voor binnen en (de zwaardere elektrische uitvoering) voor buiten.
- Naast deze verstrekkingen kent de gemeente Oss ook nog de **sportrolstoel** en de **andere sportvoorzieningen** voor gehandicapten.
- Bij vrijwel al deze voorzieningen kan daarbij nog sprake zijn van individuele **aanpassingen**, **onderhoud** en **reparatie** en de aanschaf van **accessoires**.

6.4.1 Handbewogen rolstoelen

Bij handbewogen rolstoelen kan onderscheid worden gemaakt tussen zelfbewegers en duwwandelwagens.

6.4.1.1. De duwwandelwagen

Duw(wandel)wagens kunnen niet door de belanghebbende zelf worden voortbewogen. Een begeleider zal de rolstoel voortduwen. Duw(wandel)wagens kennen verschillende wielconstructies, zoals zwenkwielen voor of achter om het sturen te vergemakkelijken. Een duw(wandel)wagen is een geschikte voorziening als de belanghebbende niet in staat is zich zelfstandig te verplaatsen, omdat deze te weinig kracht heeft in de armen en/of handen of een beperkt uithoudingsvermogen heeft.

Naast de algemene voorwaarden om voor een rolstoel in aanmerking te komen dient voor de verstrekking van een duwrolstoel rekening te worden gehouden met de beschikbaarheid van een begeleider. Hierbij dient te worden nagegaan of de reguliere begeleider fysiek in staat is om de rolstoel voort te duwen. Onder het fysiek in staat zijn wordt verstaan, het uithoudingsvermogen en voldoende kracht van de reguliere begeleider. Indien een begeleider vanwege zijn lichamelijke conditie slechts in staat is een beperkte afstand te duwen, kan onder de duw(wandel)wagen een elektromotor worden gemonteerd om de begeleider te ondersteunen bij het voortduwen.

Er dient ook rekening gehouden te worden met de lengte van de begeleider en derhalve met de hoogte van de handvatten.

Het gebruiksgebied van dergelijke rolstoelen is binnen en om de woning. De gebruiksduur is (meestal) kortdurend buitenshuis en voor transport. Binnenshuis kan sprake zijn van een langere gebruiksduur.

Aanpassingen aan de rolstoel die noodzakelijk zijn, worden als onderdeel van de rolstoel beschouwd en komen voor verstrekking/vergoeding in aanmerking.

6.4.1.2. De duw-hoepelrolstoel

Een duw-hoepelrolstoel kan zowel door de belanghebbende als door de begeleider worden voortbewogen. De duw-hoepelrolstoel heeft in de regel kleine wielen voor en grote wielen achter. Via aan de grote wielen bevestigde hoepels (soms hefboomen) is de belanghebbende in staat de rolstoel zelf voort te bewegen (hoepelen). Iemand kan voor een duw-hoepelrolstoel in aanmerking komen indien naast de algemene voorwaarden om voor een rolstoel in aanmerking te komen, een aanvrager voldoende armfunctie en kracht heeft om fysiek de rolstoel handbewogen te verplaatsen. Sommige belanghebbenden zijn vanwege hun beperking niet in staat om zich met de duw-hoepelrolstoel langdurige zelfstandig voort te bewegen. Dan is het van belang dat de rolstoel ook gemakkelijk kan worden geduwd. Voor belanghebbenden die slechts één hand of arm kunnen gebruiken, zijn rolstoelen ontwikkeld met twee hoepels aan één zijde. Rolstoelen met kleine wielen achter en grote wielen voor kunnen voor belanghebbenden met een beperkte arm/handfunctie geschikt zijn.

Het gebruiksgebied is in en om de woning. Aanpassingen aan de rolstoel die noodzakelijk zijn, worden als onderdeel van de rolstoel beschouwd en komen voor verstrekking/vergoeding in aanmerking.

6.4.1.3. De elektrische rolstoel

Iemand kan voor een elektrische rolstoel in aanmerking komen indien naast de algemene voorwaarden om voor een rolstoel in aanmerking te komen, een aanvrager de kracht mist om fysiek de rolstoel handbewogen te verplaatsen. Er dient voldoende armfunctie te zijn om te sturen en te remmen, voldoende verkeersinzicht en oriëntatievermogen om zelfstandig deel te nemen aan het verkeer. Tevens dient er geen indicatie te zijn voor de (goedkopere en minder invaliderende) scootermobiel.

Elektrische rolstoelen zijn te verdelen in elektrische rolstoelen voor:

- binnengebruik;
- binnen- en buitengebruik;
- buitengebruik.

De actieradius van een elektrische rolstoel ligt tussen de 20 en 60 kilometer en de snelheid ligt tussen de 5 en 10 kilometer per uur.

Gebruiksduur: langdurig gebruik binnenshuis en kleine afstanden buitenshuis.

Aanpassingen aan de rolstoel die medisch noodzakelijk zijn, worden als onderdeel van de rolstoel gezien en komen voor verstrekking/vergoeding in aanmerking.

6.4.1.4. De sportrolstoel en andere sportvoorzieningen voor gehandicapten

Naast rolstoelen voor verplaatsing zijn er ook rolstoelen, speciaal voor verplaatsing bij sportbeoefening, de zogenaamde sportrolstoelen. Een sportrolstoel wordt verstrekt aan een gehandicapte indien men zonder sportrolstoel niet in staat is tot sportbeoefening. Het kan dan gaan om teamsporten (bijvoorbeeld basketbal) of individuele sporten (bijvoorbeeld tennis, marathon). De gemeente Oss stelt geen eis dat de aanvrager actief lid moet zijn van een gehandicaptensportvereniging. Voor sportrolstoelen kunnen ook gehandicapten in aanmerking worden gebracht die in het dagelijks leven van loophulpmiddelen gebruik kunnen maken, maar zonder een sportrolstoel niet in staat zijn tot sportbeoefening.

Sportrolstoelen kenmerken zich door scheefstand van de (grote) wielen om de stabiliteit te vergroten. Ook heeft de sportrolstoel meestal een doorlopende voetenbeugel.

Als een aanvrager in aanmerking komt voor een sportrolstoel dan wordt een forfaitair bedrag verstrekt. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten. Het bedrag, genoemd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning, is gebaseerd op de kosten van de gemiddelde sportrolstoel inclusief onderhoud en reparaties gedurende 3 jaar. Het forfaitaire bedrag kan worden verhoogd met een bedrag voor de medisch noodzakelijke individuele aanpassingen van de sportrolstoel.

Naast een sportrolstoel bestaat eveneens de mogelijkheid een gehandicapte een forfaitair bedrag te verstrekken voor de aanschaf van een ander speciaal voor gehandicapte ontwikkelde sportvoorziening wanneer men zonder de genoemde voorziening niet in staat is tot sportbeoefening. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten. De hoogte van het bedrag is opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Medisch noodzakelijke individuele aanpassingen dienen door de gehandicapte zelf uit de forfaitaire vergoeding dan wel uit eigen middelen bekostigd te worden.

Het college heeft geen compensatieplicht voor **topsportvoorzieningen**. Belanghebbenden die speciale sportrolstoelen nodig hebben om sport op topniveau te bedrijven, dienen uit eigen middelen, fondswerving of door middel van sponsoring de benodigde financiën bijeen te brengen. Dit laat onverlet dat een topsporter eventueel wel in aanmerking kan komen voor een "normale" sportrolstoel, die voldoende geschikt is om sport te kunnen beoefenen op een lager niveau.

6.5. AANPASSINGEN AAN ROLSTOELEN

Aanpassingen aan de rolstoel die noodzakelijk zijn, worden als onderdeel van de rolstoel gezien en komen voor verstrekking c.q. vergoeding in aanmerking. Voor een gedeelte zullen aanpassingen te realiseren zijn door standaard componenten aan de rolstoel toe te voegen. Soms ook zullen de benodigde aanpassingen individueel en op maat gemaakt moeten worden.

Aanpassingen aan rolstoelen zijn te onderscheiden in:

- zit-, rug- en ondersteuningsdelen;
- rijgedeelte: frame, aandrijving wielen en motoren;
- bediening en / of besturing.

Voor mensen die de hele dag of een groot deel van de dag in een rolstoel zitten is de zithouding erg belangrijk. Een goede zitbalans voor belanghebbenden die als gevolg van hun (functie)stoornis geen of een verminderd stabiele zithouding hebben kan verkregen worden door:

specifieke zitkussens en op maat gemaakte zitorthesen;

- rugsteunen, fixatiegordels;
- kantel- en zithoekverstellingen;
- speciale arm-, hoofd- en beenondersteuning en
- hoog/laag systemen (kussens met veerkracht) e.d.

Bij belanghebbenden met een verhoogd risico op decubitus kunnen middels een anti-decubituskussen, drukrollen e.d. zwakke plekken in het weefsel zoveel mogelijk ontlast worden. Indien de toepassing van een vast anti-decubituskussen in een rolstoel nodig is om de rolstoel tot een adequate voorziening te maken, is het college gehouden dergelijke kussens te financieren. Zitorthesen (op maat gemaakte zitschalen ter correctie van zithouding, bijvoorbeeld bij spasticiteit) die onderdeel uitmaken van een rolstoel of kinder-duw(wandel)wagen zal het college op grond van de Wmo ook

moeten financieren en dus verstrekken.

Aanpassingen aan de bediening en/of besturing zijn veelal alleen bestemd voor elektrische rolstoelen. Voor belanghebbenden die niet meer over een handfunctie beschikken of ook met een arm- of handondersteuning geen joystick kunnen bedienen, is een besturingsvorm door middel van de voet, kin of mond mogelijk.

6.6. ONDERHOUD, REPARATIE EN ACCESSOIRES.

Onderhoud en reparatie van rolstoelen worden bij de verstrekking in natura (in bruikleen) van een rolstoelvoorziening verricht door de leverancier van de rolstoelen. In het beperkte gebruiksonderhoud (bijvoorbeeld het plakken van banden) dient de gehandicapte zelf te voorzien. Bij een persoonsgebonden budget wordt het budget verhoogd met de kosten van onderhoud e.d. gedurende de looptijd van het budget (een en ander is afhankelijk van de voorziening).

Met het verstrekken van accessoires wordt een terughoudend beleid gevoerd, met uitzondering van de beenzak en het schootskleed. Op verzoek van de gehandicapte kunnen deze in combinatie met de rolstoel worden verstrekt. Indien blijkt dat andere accessoires medisch noodzakelijk zijn worden deze alsnog verstrekt.

HOOFDSTUK 7 KINDERVOORZIENINGEN

7.1 DOEL VAN KINDERVOORZIENINGEN

Het doel van het verstrekken van een kindervoorziening is dat het kind in staat wordt gesteld om deel te kunnen nemen aan het leven van alle dag. Dat kan onder meer gerealiseerd worden door:

- de zelfverzorging van het kind met beperkingen mogelijk te maken;
- het zich zelfstandig verplaatsen mogelijk te maken;
- de woonsituatie zodanig vorm te geven dat het kind als lid van het gezin kan doen met de dagelijkse activiteiten in huis.

Het gaat bij kindervoorzieningen om voorzieningen die ten behoeve van het kind worden toegekend. Daarbij valt te denken aan:

- woonvoorzieningen;
- vervoersvoorzieningen;
- rolstoelvoorzieningen.

Bij kinderen is er vrijwel altijd sprake van een snel veranderende (medische) situatie. Bij aanvragen voor voorzieningen dient hier rekening mee gehouden te worden. Vanwege de relatief korte gebruiksduur worden kindervoorzieningen bij voorkeur in natura verstrekt, de voorzieningen kunnen dan weer worden herverstrekt.

7.2 SOORTEN KINDERVOORZIENINGEN

7.2.1 Woonvoorzieningen

- **Aankleedtafels;** indien het verstrekken van een aankleedtafel medisch noodzakelijk is om het kind met een beperking in de thuissituatie te verzorgen verstrekt het college een aankleedtafel. Een hoog/laagbed is een voorziening die voorliggend is op het verstrekken van een aankleedtafel. Een aankleedtafel (commode) voor kinderen tot 3 jaar wordt als algemeen gebruikelijk beschouwd. Hiervan worden alleen de meerkosten vergoed.
- **Douche- en toiletstoelen;** als uit onderzoek blijkt dat het kind alleen liggend verzorgd kan worden dan kan een douchebrancard een adequate oplossing zijn.

7.2.2 Vervoersvoorzieningen

- **Duofiets;** een duofiets is een speciale tandem waarbij een kind voorop fietst en is meestal geschikt voor kinderen vanaf 5 jaar. Wanneer het kind voorop de fiets zit heeft het goed overzicht op de weg en de begeleider heeft een goed overzicht op het kind. Het kind kan hierdoor actief meefietsen en zelf verkeersinzicht opdoen. Een duofiets heeft de mogelijkheid van enkele (alleen begeleider) of dubbele besturing, een hulpmotor, (inschakelbare) vrijloop (het kind kan de voeten stilhouden);
- **Autozitjes en fietszitjes;** voor kinderen met een beperking zijn er aangepaste zitjes voor in de auto of op de fiets. Deze kunnen worden verstrekt indien hiervoor een medische indicatie bestaat.
- **Speelvoertuigen, kruiwagens en kruiphulpmiddelen;** speelvoertuigen vallen onder de voorzieningen van de Wmo als deze zijn gericht op het zich zelfstandig ontwikkelen van het kind. Speelvoertuigen zoals speelmobielen en “Vliegende Hollanders” zijn driewielige voertuigen waarbij de aandrijving geschiedt door middel van een op en neer bewegende hendel. Een driewiel fiets kan als speel-leervoorziening worden verstrekt aan kinderen van 0 tot 12 jaar die een motorische beperking hebben en geen gebruik kunnen maken van een ‘gewone’ fiets. Kruiwagens zijn bedoeld voor kinderen die vanwege beenfunctiestoornissen niet in staat zijn om te kruipen. Op deze hulpmiddelen kunnen kinderen zich liggend of zittend met hun handen voortbewegen.
- **Aangepaste buggy en kinderduwwandelwagen;** een buggy voor kinderen tot 4 jaar wordt als algemeen gebruikelijk beschouwd. Voor kinderen tot 4 jaar worden alleen de meerkosten van een speciale buggy vergoed. Aangepaste buggy’s hebben in de regel andere maten dan de buggy’s voor niet-gehandicapte kinderen en zijn op diverse manieren instelbaar. Een kinderduwwandelwagen wordt vaak in vervolg op een buggy verstrekt en is bestemd voor wat grotere kinderen.

7.2.3 Kinderrolstoelen

- **Zitondersteuningselementen;** voor kinderen met beperkingen die niet in een gewone kinderstoel kunnen zitten zijn er zogenaamde zitondersteuningselementen. De specifieke vorm van deze elementen hebben als doel vergroeiingen te voorkomen. Kinderen brengen vaak een groot deel van de dag door in een dergelijk stoeltje. Deze voorzieningen kunnen worden beschouwd als een soort voorloper van een rolstoel voor verplaatsing binnen, respectievelijk als vervoermiddel voor buiten en maken derhalve onderdeel uit van de Wmo. Een uitzondering hierop vormen houten zitondersteuningselementen met een onderstel zonder wielen, indien deze voorziening op school wordt gebruikt. In dat geval betreft het een onderwijsvoorziening en valt een en ander onder de IWIA.

- **Kuipstoeltjes.** Deze kuipvormige voorzieningen zijn bedoeld voor kinderen die veel ondersteuning en correctie nodig hebben om te kunnen zitten. Deze 'kuipstoeltjes' zijn geschikt voor kinderen vanaf ongeveer 14 maanden. Vaak is het de 'eerste voorziening' voor een kind. Kuipstoeltjes zijn in meerdere maten verkrijgbaar. Aan het zitelement kunnen diverse aanpassingen worden verricht. Hierbij kan gedacht worden aan het plaatsen van hoofdsteunen en schouderfixatiebeugels. In plaats van een riem is aan het zitelement een vestje vastgemaakt, zodat het kind op een vriendelijker manier vastgemaakt kan worden. Kuipstoeltjes worden niet op grond van de Regeling zorgverzekering vergoed. In de toelichting op artikel 2.12 van deze regeling wordt met nadruk vermeld dat zitorthesen die onderdeel uitmaken van een rolstoel of kinderduw(wandel)wagen geacht worden één geheel te vormen met het betreffende hulpmiddel. De rolstoel of kinderduw(wandel)wagen dient compleet en gebruiksklaar op grond van de Wmo te worden verstrekt.
- **antiekiewieltjes;** (wegdraaibare) antiekiewieltjes zijn bij een kinderrolstoel van belang om te voorkomen dat de rolstoel omvalt indien iemand onverwachts aan de rolstoel trekt;
- **duwhandvatten;** als kinderen moe worden is het van belang dat ze geduwd kunnen worden. Kinderrolstoelen moeten daarom voorzien zijn van in hoogte verstelbare duwhandvatten;
- **spaakbeschermers;** om te voorkomen dat kinderen met hun vingers tussen de spaken van de rolstoel kunnen komen is het van belang dat op het wiel spaakbeschermers aan te brengen.

HOOFDSTUK 8 OVERIGE REGELINGEN

8.1 DE GEHANDICAPTENPARKEERPLAATS (GEMEENTELIJK PARKEERBELEID)

Parkeerfaciliteiten kunnen worden verstrekt ten behoeve van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en brommobielen. De parkeerfaciliteiten worden niet verstrekt ten behoeve van gehandicaptenvoertuigen (zoals een in het kader van de Wmo verstrekte gesloten buitenwagen), omdat deze overal mogen worden geparkeerd - ook op de stoep. Hiervoor is geen gehandicaptenparkeerplaats nodig.

8.1.1 Soorten gehandicaptenparkeerplaatsen

Er zijn twee soorten gehandicaptenparkeerplaatsen:

- **individuele gehandicaptenparkeerplaatsen.** Bij individuele gehandicaptenparkeerplaatsen wordt onderscheid gemaakt tussen:
 - **individuele gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken** (alleen het voertuig van belanghebbende met het desbetreffende kenteken mag hier worden geparkeerd) én
 - **individuele gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken met tijdsaanduiding** (er mag door belanghebbende met het voertuig met desbetreffende kenteken alleen op bepaalde tijden worden geparkeerd op de parkeerplaats, op andere uren betreft het een parkeerplaats voor iedereen)
- **algemene gehandicaptenparkeerplaatsen.** Deze parkeerplaatsen zijn bedoeld voor gehandicaptenvoertuigen en motorvoertuigen op meer dan twee wielen waarin een geldige gehandicaptenparkeerkaart is aangebracht. Deze gehandicaptenparkeerplaatsen vallen onder algemene voorzieningen en zijn verder niet relevant in het kader van de Wmo.

8.1.2 Beoordeling

Bij de beoordeling van een verzoek om een gehandicaptenparkeerplaats (GPP) spelen de volgende voorwaarden een rol:

- de belanghebbende woont of werkt in de gemeente waar de aanvraag is ingediend. De inschrijving in GBA is bepalend bij welke gemeente de aanvraag wordt ingediend. De werkplek wordt vastgesteld op basis van een werkgeversverklaring;
- de belanghebbende heeft een aantoonbare loopbeperking van langdurige aard. De gemeentelijk indicatieadviseur of de arts voorzieningen stelt de maximale loopafstand vast;

- indien een medische indicatie bestaat dan wordt advies gevraagd aan de Dienst Stadsbeleid, afdeling Beheer Openbare Ruimte (BOR).
Deze beoordeeld de parkeerdruk ter plekke rekening houdend met de maximale loopafstand van de belanghebbende, de mogelijkheid te parkeren op eigen erf, de verkeersveiligheid en de actieradius. Na een positief advies van regelt genoemde dienst de parkeerplaats.
- passagiers komen in beginsel niet in aanmerking voor een gehandicaptenparkeerplaats, tenzij de passagier geholpen moet worden bij het in- en uitstappen en het voor de bestuurder verkeerstechnisch niet mogelijk is om in de directe omgeving van de woning te stoppen om de gehandicapte passagier te begeleiden bij het in- en uitstappen;
- indien een gehandicaptenparkeerplaats wordt toegekend dient een geldig rijbewijs en een kentekenhouderschap/kentekenbewijs van het motorvoertuig te worden overlegd.

8.1.3 Intrekkingsgronden

Een gehandicaptenparkeerplaats op kenteken kan worden verwijderd indien:

- degene aan wie de gehandicaptenparkeerplaats is toegewezen verhuisd is;
- degene aan wie de gehandicaptenparkeerplaats is toegewezen niet meer in het bezit van een auto is;
- degene aan wie de gehandicaptenparkeerplaats is toegewezen is overleden;
- degene aan wie de gehandicaptenparkeerplaats is toegewezen niet meer voldoet aan de gestelde criteria;
- de gehandicaptenparkeerplaats is toegewezen op grond van door de aanvrager verschaftte onjuiste gegevens en de parkeerplaats niet zou zijn toegewezen indien de onjuistheid van de gegevens ten tijde van de aanvraag en de beoordeling bekend zou zijn geweest.

8.2 DE GEHANDICAPTENPARKEERKAART (REGELING GEHANDICAPTENPARKEERKAART)

Op grond van artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BAWB) is het college bevoegd een gehandicaptenparkeerkaart (GPK) te verstrekken. Per 1 oktober 2001 zijn de criteria voor een (Europese) gehandicaptenparkeerkaart gewijzigd. De wijziging is in Europees verband tot stand gekomen met als doelstelling te komen tot een uniform model voor gehandicapten om o.a. het vrije verkeer van EEG-burgers te vergemakkelijken. Invoering van het Europese model parkeerkaart voor mensen met een handicap gaf aanleiding de criteria waaraan moet worden voldaan om voor een parkeerkaart in aanmerking te kunnen komen, grondig te herzien. Dit heeft geresulteerd in de **Regeling gehandicaptenparkeerkaart**.

Voor gehandicaptenparkeerkaarten geldt net als voor gehandicaptenparkeerplaatsen dat deze parkeerfaciliteiten kunnen worden verstrekt ten behoeve van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en brommobielen. Deze parkeerfaciliteiten worden niet verstrekt ten behoeve van gehandicaptenvoertuigen (zoals een in het kader van de Wmo verstrekte gesloten buitenwagen), omdat deze overal mogen worden geparkeerd - ook op de stoep. Hiervoor is geen gehandicaptenparkeerplaats nodig.

Er zijn drie soorten gehandicaptenparkeerkaarten:

- Bestuurderskaart;
- Passagierskaart;
- Instellingskaart.

Indien een GPK is verstrekt mag met deze kaart:

- geparkeerd worden op alle algemene gehandicaptenparkeerplaatsen;
- onbeperkt geparkeerd worden op plaatsen waar voor anderen een beperkte parkeertijd geldt;
- geparkeerd worden buiten de parkeervakken in een parkeerschijfzone;
- maximaal drie uur geparkeerd worden langs een gele onderbroken streep. Er dient dan wel een duidelijk zichtbare parkeerschijf te worden aangebracht;
- maximaal drie uur geparkeerd worden buiten de parkeervakken binnen een woon- of winkelerf. Er dient dan wel een duidelijk zichtbare parkeerschijf te worden aangebracht;
- maximaal drie uur geparkeerd worden op een plaats waar dat op grond van een parkeerverbod voor anderen verboden is. Er dient dan wel een duidelijk zichtbare parkeerschijf te worden aangebracht.

8.2.1 Wie kan wanneer in aanmerking komen voor een GPK?

Artikel 1 Regeling gehandicaptenparkeerkaart.

1. Voor een gehandicaptenparkeerkaart kunnen in aanmerking komen:

- a. bestuurders van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en van brommobielen, die ten gevolge van een aandoening of gebrek een aantoonbare loopbeperking hebben van langdurige aard, waardoor zij - met de gebruikelijke loophulpmiddelen - in redelijkheid niet in staat zijn zelfstandig een afstand van meer dan 100 meter aan een stuk te voet te overbruggen (**bestuurderskaart**). Als aanvullend vereiste om in aanmerking te komen voor een bestuurderskaart geldt dat de aanvrager in het bezit is van een (bromfiets)rijbewijs;
 - b. passagiers van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en van brommobielen, die ten gevolge van een aandoening of gebrek een aantoonbare loopbeperking hebben van langdurige aard, waardoor zij - met de gebruikelijke loophulpmiddelen - in redelijkheid niet in staat zijn zelfstandig een afstand van meer dan 100 meter aan een stuk te voet te overbruggen en die voor het vervoer van deur tot deur continu afhankelijk zijn van de hulp van de bestuurder (**passagierskaart**);
 - c. bestuurders en passagiers van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en van brommobielen, die ten gevolge van een aandoening of gebrek permanent rolstoelgebonden zijn (**bestuurders- en passagierskaart**);
 - d. bestuurders en passagiers van motorvoertuigen op meer dan twee wielen en van brommobielen, andere dan bedoeld onder a en b, die ten gevolge van een aandoening of gebrek aantoonbare ernstige beperkingen, andere dan loopbeperkingen hebben (**bestuurders- en/of passagierskaart**);
 - e. het bestuur van instellingen (als bedoeld in artikel 5 Wet toelating zorginstellingen, oftewel AWBZ-instellingen) ten behoeve van het personeel belast met het vervoer van bewoners die voldoen aan de criteria onder b, c of d (**instellingskaart**).
2. Op de gehandicaptenparkeerkaart wordt met een hoofdletter B aangegeven of het een gehandicapte bestuurder betreft en een hoofdletter P of het een gehandicapte passagier betreft. Een combinatie van beide is mogelijk. Een gehandicaptenparkeerkaart, bestemd voor een instelling als bedoeld in het eerste lid, onderdeel e, wordt aangeduid met een hoofdletter I.

Rolstoelgebruik

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen:

- **permanente rolstoelgebondenheid** (aanvrager kan niet zelfstandig staan of lopen en kan hooguit met steun of hulp via stand een transfer maken) en;
- **rolstoelgebruik buitenshuis** (de aanvrager kan in en om de woning wel zelfstandig, al dan niet met een loophulpmiddel, lopen, maar maakt buiten voor langere afstanden gebruik van een rolstoel). Alleen in het eerste geval komt de aanvrager conform artikel 1.1.c. altijd in aanmerking voor een gehandicaptenparkeerkaart, zowel als bestuurder als passagier. Voor de tweede categorie rolstoelgebruikers geldt dit niet. De aanvrager die vanwege een loopbeperking minder dan 100 meter kan lopen en voor langere afstanden een rolstoel gebruikt, kan voor het overbruggen van de afstand van (in ieder geval) 100 meter gebruik maken van de rolstoel die door de begeleider/bestuurder wordt geduwd.

Continue begeleiding

In de regeling wordt als extra voorwaarde voor passagiers gesteld dat zij, naast een loopbeperking van langdurige aard, voor het vervoer van deur tot deur continu afhankelijk zijn van de hulp van de bestuurder. Onder deze continue begeleiding wordt verstaan de fysieke en/ of mentale ondersteuning die noodzakelijk is om vervoer van deur tot deur mogelijk te maken. In het protocol gehandicaptenparkeervoorzieningen worden de volgende beoordelingsnormen voor het criterium "continu afhankelijk zijn van de bestuurder" gehanteerd:

- permanent rolstoelgebonden, ook als belanghebbende in staat is zelf de rolstoel voort te bewegen;
- het niet zelfstandig in- en uit kunnen stappen en kunnen overbruggen van de afstand van de voordeur tot de plaats waar een auto zo dicht mogelijk nabij kan stoppen;
- loopafstand minder dan 100 meter en niet alleen gelaten kunnen worden als de auto wordt weggezet in verband met verschijnselen als:
 - dwalen
 - ernstige dementie
 - ernstige mentale retardatie
 - sommige vormen van ernstige psychische aandoeningen
- extra ruimte nodig bij in- en uitstappen (dit kan een situatie opleveren die vergelijkbaar is met rolstoelgebonden patiënten).

Langdurige aard

Voor zowel bestuurders als passagiers die in aanmerking menen te komen voor een gehandicaptenparkeerkaart geldt dat men ten gevolge van een aandoening of gebrek een aantoonbare loopbeperking moet hebben van langdurige aard. Onder langdurige aard wordt verstaan: tenminste zes maanden, waar het tijdsbeslag van de afhandelingprocedure nog moet worden bijgeteld.

Andere beperking dan loopbeperking

Voorbeelden zijn: bestuurders die weliswaar meer dan 100 meter aaneen kunnen lopen, maar als gevolg van een medisch probleem ernstige beperkingen hebben met het in- en uitstappen aan de bestuurderszijde van een auto, zijn aangewezen op een extra brede parkeerplaats. Ook mentale stoornissen kunnen in sommige gevallen een GPK rechtvaardigen. In die gevallen kan gebruik worden gemaakt van de zogenoemde hardheidsclausule (het betreft immers een ander probleem dan een loopprobleem). Het niet op een been kunnen steunen bij het in- en uitstappen van de auto kan volgens de Afdeling bestuursrechtspraak niet aangemerkt worden als een andere beperking dan een loopbeperking. Ook al doet een aanvrager geen beroep op artikel 1 lid onder d Regeling gehandicaptenparkeerkaart, er zal altijd beoordeeld of de aanvrager op deze grond in aanmerking komt voor een GPK.

Kinderen

Tot de leeftijd van twee jaar wordt over het algemeen buitenshuis voor de langere afstanden nog een hulpmiddel (buggy) gebruikt. Daarnaast geldt dat (jonge) kinderen in principe buitenshuis begeleid worden. Omdat geen duidelijke leeftijdsgrens is vast te stellen waarboven een kind zelfstandig buitenshuis kan verplaatsen (ook in een onbekende omgeving), zal in het kader van de beoordeling van een gehandicapten parkeerkaart in ieder individueel geval moeten worden vastgesteld of er op grond van de objectieveerbare beperkingen sprake is van een (medische of psychosociale) noodzaak voor continue begeleiding.

8.2.2 Geldigheid en herbeoordeling

Gehandicaptenparkeerkaarten zijn maximaal 5 jaar geldig, maar kunnen ook voor kortere perioden worden afgegeven (minimale duur van 6 maanden). Bijvoorbeeld:

- in geval van tijdelijke invaliditeit;
- in geval de prognose nog onbekend is;
- in geval van een beperkte geldigheid van het rijbewijs (voor de duur van de geldigheid van het rijbewijs).

Na verstrijken van de geldigheidsduur vindt altijd een herbeoordeling plaats (indien gewenst, door de medisch adviseur).

Een gehandicaptenparkeerkaart verliest zijn geldigheid door:

- het verstrijken van de geldigheidsduur;
- afgifte van een nieuwe gehandicaptenparkeerkaart of een duplicaat gehandicaptenparkeerkaart;
- het onbevoegd daarin aanbrengen van wijzigingen;
- het overlijden van de houder;
- ongeldigverklaring.

Het orgaan dat de GPK heeft afgegeven kan de GPK ongeldig verklaren indien:

- de GPK is afgegeven op grond van door de aanvrager verschaft onjuiste gegevens en de GPK niet zou zijn afgegeven indien de onjuistheid van de gegevens ten tijde van de aanvraag bekend zou zijn;
- de houder van de GPK gebruik laat maken in de situatie dat het parkeren niet rechtstreeks verband houdt met het vervoer van hemzelf, dan wel van het vervoer van bewoners van de AWBZ-instelling waaraan de gehandicaptenparkeerkaart is verstrekt.

Een gehandicaptenparkeerkaart verliest zijn geldigheid niet indien de belanghebbende naar een andere gemeente verhuist.

Indien een GPK zijn geldigheid heeft verloren, levert de belanghebbende aan wie de kaart is verstrekt of, indien de belanghebbende is overleden, degene die de GPK onder zich heeft, de GPK zo spoedig

mogelijk in bij het gezag dat de GPK heeft verstrekt. Het niet inleveren van de GPK die zijn geldigheid heeft verloren kan op grond van artikel 59 BABW worden aangemerkt als een strafbaar feit.

8.2.3. Kosten

De gemeente Oss vraagt geen leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een GPK. Alleen in die situaties waarbij de kaarthouder al 2 keer of vaker zijn kaart is kwijtgeraakt worden kosten voor het maken van een nieuwe kaart in rekening gebracht bij de kaarthouder.

8.3 ONTHEFFING VOETGANGERSGEBIED (GEMEENTELIJK PARKEERBELEID)

Gehandicapten met een maximale loopafstand van minder dan 800 meter die zich vervoeren met een niet specifiek voor gehandicapten bestemd vervoermiddel en zonder dit vervoermiddel niet in staat zijn zich binnen het centrum te verplaatsen kunnen een aanvraag indienen voor een ontheffingskaart. Het kan bijvoorbeeld gaan om personen die de afstanden die zij in het centrum moeten afleggen niet lopend kunnen overbruggen en daarom gebruik moeten kunnen maken van een fiets (met hulpmotor).

Voor gehandicaptenvoertuigen zoals een rolstoel, gesloten buitenwagen, scootmobiel en driewiel fietsen is geen ontheffingskaart nodig.

Een ontheffingskaart kan worden toegekend voor de maximale duur van 5 jaar.

HOOFDSTUK 9 DE ADVISERING

9.1 BESLISTERMIJN

Het college is verplicht binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn een beschikking te geven op de aanvraag, de zogenaamde beslistermijn. Indien er geen bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn is, moet het college de beschikking binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag geven. Die redelijke termijn is in ieder geval niet langer dan acht weken (Algemene wet bestuursrecht).

Indien het college niet tijdig een besluit op de aanvraag heeft genomen en geen kennisgeving tot verlenging van de beslistermijn heeft verzonden, is er sprake van een zogenaamde fictieve weigering. In geval van niet tijdig beslissen heeft de aanvrager de mogelijkheid een dwangsom te vragen of beroep in te stellen.

9.2 BEOORDELING AANVRAAG (VERORDENING WMO)

In de verordening heeft advisering vorm gekregen in artikel 32, (en met name in lid 2):

1. Het college is bevoegd om, voor zover dit van belang kan zijn voor de beoordeling van het recht op een voorziening, degene door wie een aanvraag is ingediend:
 - a. op te roepen in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip ter verstrekking van nadere informatie;
 - b. op een door het college te betalen plaats en tijdstip door een of meer daartoe aangewezen deskundigen te doen horen en/of onderzoeken.
2. Het college kan een door hen daartoe aangewezen adviesinstantie om advies vragen indien:
 - a. het handelt om een aanvraag een persoon betreffend die nog niet eerder een aanvraag in het kader van deze verordening heeft ingediend en het voorziening betreft waarvan de kosten naar verwachting het bedrag als genoemd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Oss te boven zal gaan;
 - b. de gevraagde voorziening om medische redenen wordt afgewezen;
 - c. het college dat overigens gewenst vindt.
3. Een aanvrager is verplicht aan het college of de door hen aangewezen adviesinstantie die gegevens te verschaffen of te doen verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

4. Bij de advisering zoals genoemd in het eerste lid wordt door de adviseur gebruik gemaakt van de systematiek zoals neergelegd in de International Classification of Functioning, Disabilities and Health, de zogenaamde ICF classificatie.
5. De beschikking vermeldt op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

9.3 BEOORDELING AANVRAAG (ALGEMENE WET BESTUURSRECHT)

Artikel 3:5 lid 1 Algemene wet bestuursrecht geeft aan dat in deze afdeling onder adviseur verstaan wordt: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan.

In tegenstelling tot hetgeen er was bepaald in de Wvg is in de Wmo niet geregeld dat er een adviseur benoemd moet worden. De gemeente dient één of meer adviseurs aan te wijzen om in het kader van de wet advies uit te brengen.

9.3.1. Horen betrokkene ten behoeve van informatie van belang voor de aanvraag (art. 32, lid 1)

Lid 1 onder a. en b. van dit artikel in de Verordening bepaalt dat het college bevoegd is de aanvrager op te roepen in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en te laten onderzoeken en/of nader bevragen door een of meer daartoe aangewezen deskundigen. Dit alles met de beperking dat dit in het belang moet zijn van de aanvraag. Uit de jurisprudentie blijkt dat indien een aanvrager geen medewerking verleent de aanvraag afgewezen mag worden op grond van de onmogelijkheid voldoende onderzoek te doen, mits het inderdaad zo is dat zonder dit onderzoek de medische noodzaak niet vast te stellen is. Er zal dus altijd beoordeeld moeten worden of op een andere wijze de medische noodzaak vastgesteld kan worden.

9.3.2. Het vragen van advies (art.32, 2^e lid)

Advies dient bij voorkeur te worden gevraagd wanneer het een eerste aanvraag door de betrokkene betreft. Dit bijvoorbeeld om te kunnen beoordelen of het wellicht om een progressief ziektebeeld gaat, waarbij vooruitlopend op dit proces reeds eerder ingrijpendere maatregelen getroffen dienen te worden dan op het moment van de aanvraag nodig lijkt. Doorslaggevend is echter dat vanaf het begin duidelijk geobjectiveerd wordt wat er medisch gezien speelt bij de betrokken aanvrager. Het spreekt voor zich dat bij overgang van AWBZ en Wvg naar deze wet voor diegenen die al een voorziening hadden niet gesproken wordt van eerste aanvraag. Van eerste aanvraag wordt gesproken als een aanvrager in zijn geheel niet bekend is bij deze wet.

Het bedrag waarvan sprake is in lid 2 van artikel 32 is in Oss niet in het besluit Wmo vastgelegd. Bezien wordt of een dergelijk bedrag alsnog in het besluit opgenomen moet worden dan wel de verordening op dit punt moet worden bijgesteld.

Een afwijzing om medische redenen, zoals bedoeld onder 2 b., kan uiteraard alleen maar op basis van een medisch advies. Met name wanneer de aard van de aandoening niet echt duidelijk is, is advies onontbeerlijk; soms kan een op het oog eenvoudige aanvraag leiden tot een stroom van verdere aanvragen, zonder dat duidelijk is wat iemand mankeert. Dat kan bij verstrekking van voorzieningen zelfs tot invaliderende effecten voor de aanvrager en onnodige kosten voor de gemeente leiden. Dit

probleem speelt in het bijzonder bij een aantal zogeheten (medisch) moeilijk objectiveerbare aandoeningen (m)moa's.

Tot slot vraagt het college advies, indien dit overigens gewenst wordt geacht. Het zal duidelijk zijn dat hier een scala aan argumenten op te voeren valt. Door deze bepaling is het echter te allen tijde mogelijk om advies te vragen. Het is verstandig hierbij te (kunnen) motiveren waarom advies gevraagd wordt, met het oog op een eventuele beroepsprocedure, waarin dit een rol zou kunnen spelen.

9.3.3. Informatieverplichting van de aanvrager (art.32, 3^e lid)

Lid 3 van dit artikel bepaalt dat die gegevens die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de aanvraag verschaft moeten worden aan het college. Hierbij kan gedacht worden aan medische gegevens, maar ook aan financiële gegevens of aan medische indicatiegegevens op grond van de AWBZ. Bij medische gegevens komt het frequent voor dat informatie van de behandelende sector noodzakelijk is. Dit kan – zeker als dit schriftelijk moet - geruime tijd in beslag nemen. Dat werkt vertragend op de doorlooptermijn van de aanvraag. Ook in dit soort situaties kan met inschakeling van de aanvrager vaak sneller over de benodigde gegevens beschikt worden, met name indien de aanvrager aangeeft welk belang hij heeft bij het verstrekken van de gevraagde informatie aan de medische adviseur.

Overigens mag het opvragen van medische gegevens bij de behandelende sector uitsluitend plaatsvinden met toestemming van de aanvrager. Daarbij dient in de verklaring opgenomen te worden welke adviserende arts de gegevens opvraagt, bij welke behandelaren de gegevens opgevraagd worden, om welke gegevens het gaat en met welk doel.

9.3.4. Advisering op grond van het I.C.F.(art. 32, 4^e lid)

De International Classification of Functioning, Disability and Health, de zogenaamde ICF-classificatie, is in de wet genoemd als een mogelijkheid om de cliëntsituatie te beschrijven. In de verordening is onder artikel 34, 4^e lid opgenomen dat de ICF-classificatie gebruikt moet worden bij de advisering. Als het medisch advies in ICF-termen is gesteld wordt daarmee tevens de afstemming tussen de indicering voor de AWBZ en die voor de Wmo vergemakkelijkt.

HOOFDSTUK 10 MOTIVEREN VAN BESLUITEN.

10.1 AANVRAAG

Een voorziening wordt uitsluitend verstrekt op aanvraag en op deze aanvraag is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De werking van de Algemene wet bestuursrecht wordt in deze beleidsregels bekend verondersteld.

Aanvragen in het kader van de Wmo kunnen uitsluitend schriftelijk worden ingediend.

Voor zover het geen algemene voorziening betreft zal de aanvraag schriftelijk plaats moeten vinden. Dit gebeurt ingevolge artikel 30 van de verordening aan de hand van een speciaal aanvraagformulier. Voordeel van een dergelijk formulier is dat als het geheel ingevuld is, alle voor de behandeling noodzakelijke gegevens beschikbaar zijn. De aanvraag dient ingediend te worden bij het Zorgloket van Oss. Als het aanvraagformulier volledig is en alle noodzakelijke gegevens tegelijkertijd verstrekt zijn, kan de aanvraag in behandeling worden genomen. Voor het behandelen van de aanvraag is een termijn van 8 weken beschikbaar. Als het niet lukt binnen de voorgeschreven 8 weken op een aanvraag een beschikking te nemen, dan zal voor het verstrijken van deze termijn betrokkene daarvan op de hoogte moeten worden gesteld, onder vermelding van de nieuwe termijn waarbinnen nu een besluit verwacht kan worden.

10.2 MOTIVERING VAN BESLUITEN

10.2.1. Aanscherping motiveringsplicht

In de Algemene wet bestuursrecht is de motiveringsplicht van de gemeente geregeld. Hierin staat dat gemeenten elke beschikking moeten motiveren. In de Wmo wordt deze motiveringsplicht verder toegespitst. De gemeente moet aangeven of en in hoeverre het genomen besluit op een aanvraag bijdraagt aan de meest belangrijke doelstelling van de wet: het bevorderen dan wel behouden van de deelname aan het maatschappelijk verkeer van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem. Het International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF) biedt een bruikbaar uniform begrippenkader.

In artikel 26, lid 1 Wmo is deze bepaling opgenomen: “De motivering van een beschikking op een aanvraag om een individuele voorziening vermeldt op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en het bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.”

10.2.2. Eisen aan de beschikking

Op basis van deze bepaling zal in de beschikking aangegeven moeten worden op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en het bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van betrokkene.

In zowel toekennende als afwijzende beschikkingen dient in ieder geval te worden vermeld:

- de voorziening die wordt toegekend of afgewezen;
- de eventuele eigen bijdrage en/of eigen aandeel in de kosten;
- de aan de toekenning verbonden verplichtingen;
- welke externe adviseur advies heeft uitgebracht (indien van toepassing);
- verwijzing naar het externe advies bij wijze van motivering van de beschikking (indien van toepassing);
- een uitdrukkelijke motivering waarom wordt afgeweken van het advies van de externe adviseur (indien van toepassing).

10.2.3. Toegespitste motivatieplicht

Voor een beschikking op een aanvraag om een individuele voorziening geldt een toegespitste motiveringsplicht. De gemeente zal moeten aangeven of en in hoeverre de beslissing op een aanvraag bijdraagt aan de meest belangrijkste doelstelling van de Wmo: het bevorderen dan wel behouden van de deelname aan het maatschappelijk verkeer van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem. Ook bij de beslissing op bezwaar en de beslissing op beroep inzake de aanvraag van een individuele voorziening geldt de toegespitste motiveringsplicht.

10.2.4. Toekenningsbeschikking

Gaat het om een positieve beschikking, dan zal dit niet zo moeilijk zijn. Door in de beschikking aan te geven welke mogelijkheden betrokkene krijgt door de toegekende voorziening(en) is in feite voldaan aan deze opdracht. Voorbeelden hiervan;

- Bij toekenning van een woonvoorziening, bijvoorbeeld een traplift, kan aangegeven worden dat door deze voorziening betrokkene, die voordien problemen had bij het normale gebruik van de woning, doordat de verdieping niet te bereiken was, thans met de traplift weer op de verdieping kan komen om de slaapkamer en de sanitaire ruimte te bereiken, waarmee het probleem is gecompenseerd;
- Bij toekenning van een scootmobiel kan aangegeven worden dat betrokkene voordien problemen had bij verplaatsing in de directe woonomgeving, en daardoor problemen bij het bezoeken van winkels, familie en kennissen enz. Deze problemen zijn gecompenseerd door middel van een persoonsgebonden budget waarmee betrokkene een scootmobiel kan aanschaffen waarmee gedurende vijf jaar de verplaatsingen in de directe woon en leefomgeving gemaakt kunnen worden.

10.2.5. Afwijzende beschikking

Indien er geen sprake is van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek, en er ook om een andere reden geen (medische) noodzaak voor het verstrekken van de gevraagde voorziening bestaat waardoor de voorziening moet worden afgewezen, zal eveneens op grond van artikel 26 lid 1 Wmo gemotiveerd moeten worden op welke wijze de genomen beschikking bijdraagt aan het behouden en het bevorderen van de zelfredzaamheid en de normale maatschappelijke participatie van betrokkene.

Dit is uiteraard niet mogelijk op de wijze zoals bij een positieve beschikking is aangegeven. Bij een afwijzing moet geformuleerd worden dat compensatie niet noodzakelijk of zelfs ongewenst is, omdat betrokkene zonder de gevraagde voorzieningen ook in staat is zelfredzaamheid en/of maatschappelijke participatie te behouden of te bevorderen.

10.2.6. Informatieplicht opnemen in beschikking

In de verordening is in artikel 34 opgenomen dat men verplicht is om wijzigingen in de situatie te melden. Ondanks dat deze regel in de verordening staat, is het van belang deze voorwaarde ook in de beschikking of in een bijlage bij de beschikking op te nemen, zodat bij elke toekenning de aanvrager hierop weer attent wordt gemaakt.

10.2.7. Beslistermijnen Algemene wet bestuursrecht

Een beschikking op een aanvraag moet in beginsel worden afgegeven binnen 8 weken nadat een aanvraag is ontvangen (artikel 4:13 Awb). In de praktijk is deze termijn veelal ontoereikend. Het is dan ook mogelijk om de beslistermijn door middel van een kennisgeving te verlengen (artikel 4:14 Awb).

10.3 TERUGVORDERING

10.3.1. Wettelijke grondslag voor terugvordering

In de Wmo is geen wettelijke grondslag voor een terugvordering opgenomen. Dit houdt in dat terugvordering op basis van het privaatrecht moet gebeuren en dat de mogelijkheid van terugvordering uitdrukkelijk in de gemeentelijke verordening moet zijn opgenomen (wat in Oss het geval is). Terugvordering via de civiele rechter houdt ook in dat in elk afzonderlijk geval moet worden aangetoond dat er sprake is van onverschuldigde betaling, een begrip uit het Nieuw Burgerlijk Wetboek.

10.3.2. De wijzigings- en herzieningsbeschikking bij terugvordering

Herziening en intrekking vormen een belangrijke grondslag voor de terugvordering. Hoewel in de Wmo een herzienings- of intrekkingbesluit niet verplicht is gesteld, alvorens op deze grond tot terugvordering kan worden overgegaan, mag er van worden uitgegaan dat het eerst nemen van een herzienings- of intrekkingbesluit wel de bedoeling is.

Een besluit tot terugvordering van een financiële tegemoetkoming dient in beginsel te worden voorafgegaan door een wijzigingsbesluit. Het wijzigingsbesluit en het terugvorderingbesluit zijn beide besluiten in de zin van de Awb. Dit betekent dat de belanghebbende hiertegen de rechtsmiddelen bezwaar, beroep en hoger beroep kan aanwenden. Om praktische redenen is het verstandig om het wijzigingsbesluit en het terugvorderingbesluit te combineren in één beschikking.

10.3.3. De abusievelijk verleende tegemoetkoming en de verrekening

Wanneer ten onrechte een te hoge financiële tegemoetkoming of PGB is verstrekt aan de belanghebbende of per ongeluk is verstrekt aan een derde, bijvoorbeeld doordat de tegemoetkoming is overgemaakt op een verkeerd bank- of girorekeningnummer, vindt terugvordering eveneens plaats op grond van het begrip onverschuldigde betaling.

Een in enige periode teveel betaalde of ten onrechte uitbetaalde financiële tegemoetkoming of PGB kan worden verrekend met de in een volgende periode te verstrekken financiële tegemoetkoming of PGB indien het een periodieke verstrekking betreft.

BIJLAGE 1 ICF-CLASSIFICATIE

Een belangrijk begrip voor de Wmo is de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Dit begrip is een internationale classificatie van stoornissen, beperkingen en handicaps.

In de ICF wordt het menselijk functioneren vanuit drie perspectieven bekeken:

1. het functioneren en de eigenschappen van het lichaam
2. het functioneren als het uitvoeren van activiteiten of gedrag
3. de deelname aan levensgebieden (het sociaal maatschappelijk leven).

Wanneer iemand gezond is of wanneer iemand ziek is, heeft dat altijd invloed op deze drie perspectieven.

De ICF gaat ook over twee groepen factoren, namelijk:

1. persoonlijke factoren die betrekking hebben op onveranderbare eigenschappen van een persoon
2. externe factoren die samen zijn omgeving vormen.

Al deze factoren hebben invloed op het functioneren. Met het begrippenkader uit de ICF kunnen de persoon en zijn situatie integraal in beeld worden gebracht. Alle relevante aspecten passeren de revue. Hierdoor ontstaat er een objectiveerbaar beeld over de beperkingen en belemmeringen om te participeren.

In de ICF gaat het om de beschrijving van het functioneren en welzijn van mensen. Het bijzondere karakter van de ICF is dat het geschikt is voor het beschrijven van zowel mensen met en zonder beperkingen en hun omstandigheden.

Het gebruik van de ICF als begrippenkader heeft nog andere voordelen. Ook kunnen afwijkingen van wat normaal is op een rij gezet worden. Van zelfredzaamheid en normale deelname is sprake in de ICF wanneer:

- iemand geen moeite heeft met of beperkingen ondervindt bij de uitvoering van activiteiten
- iemand geen belemmeringen ondervindt bij zijn participatie aan verschillende levensgebieden.

Het beschrijven van de afwijking van een norm noemt de ICF het typeren van het functioneren. Door het typeren per activiteit wordt een beeld gevormd van de problemen. Een vergelijkbare toepassing van de ICF wordt gebruikt bij het uitwerken van oplossingen.

Door het normale als norm te nemen, is er een algemene maat voor compensatie: het weg nemen van het verschil tussen normaal functioneren en het functioneren met een beperking is de feitelijke compensatieplicht van een gemeente.

Essentieel is verder dat de gemeente de regie heeft over een complex geheel van oplossingen. Hiervoor biedt de ICF eveneens uitkomst. De verschillende disciplines, vakgebieden of gemeentelijke

beleidsterreinen, die bij de maatregelen betrokken zijn, moeten met elkaar kunnen communiceren. Zonder eenheid van taal (in dit geval de ICF als begrippenkader) is de regie van het college onbegonnen werk. Dit speelt niet alleen bij de toegang tot voorzieningen, maar ook bij de uitvoering.

De ICF biedt de mogelijkheid tot eenduidige communicatie tussen verschillende disciplines binnen een gemeente. Maar ook kan eenduidige communicatie plaats vinden tussen de gemeente en mensen, die betrokken zijn bij de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Voor de voorzieningen in de AWBZ wordt de ICF namelijk ook gebruikt als classificatiesysteem.

DE ICF: FUNCTIES

Hoofdstuk 1 Mentale functies.	Hoofdstuk 2 Sensorische functies en pijn
Algemene mentale functies.	Visuele en verwante functies.
Bewustzijn	Visuele functies
Oriëntatie	Functies van aan oog verwante structuren
Intellectuele functies	Gewaarwordingen van oog en verwante structuren
Globale psychosociale functies	Visuele en verwante functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Temperament en persoonlijkheid	
Energie en driften	
Slaap	
Algemene mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd	Hoorfuncties en vestibulaire functies
	Hoorfuncties
	Vestibulaire functies
Specifieke mentale functies.	Gewaarwordingen gepaard gaande met hoorfuncties en vestibulaire functies
Aandacht	Hoorfuncties vestibulaire functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Geheugen	
Psychomotorische functies	
Stemming	Andere sensorische functies
Perceptie	Smaak
Denken	Reuk
Hogere cognitieve functies	Proprioceptie
Mentale functies gerelateerd aan taal	Tast
Mentale functies gerelateerd aan rekenen	Sensorische functies verwant aan temperatuur en andere stimuli
Bepalen sequentie bij complexe bewegingen	Andere sensorische functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
Ervaren van zelf en tijd	
Specifieke mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd	Pijn
Mentale functies, anders gespecificeerd	Pijngewaarwording
Mentale functies, niet gespecificeerd	Pijngewaarwording, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd
	Sensorische functies en pijn, anders gespecificeerd
	Sensorische functies en pijn, niet gespecificeerd.

<p>Hoofdstuk 3 Stem en spraak</p> <p>Stem Articulatie Vloeiendheid en ritme van spreken Alternatieve vormen van stemgebruik Stem en spraak, anders gespecificeerd Stem en spraak, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 5 Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel</p> <p>Opname van voedsel Vertering Assimilatie Defecatie Handhaving lichaamsgewicht Gewaarwordingen verband houdend met spijsverteringsstelsel Functies van spijsverteringsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van metabool stelsel en hormoonstelsel Algemene metabole functies Water-, mineraal- en elektrolytenbalans Thermoregulatorische functies Functies van endocriene klieren Functies van metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, niet gespecificeerd</p>	<p>Hoofdstuk 4 Functies van hart en bloedvatenstelsel. Hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel</p> <p>Functies van hart en bloedvatenstelsel Hartfuncties Functies van bloedvaten Bloeddruk Functies van hart en bloedvatenstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Functies van hematologisch systeem en afweersysteem Functies van hematologisch systeem Functies van afweersysteem Functies van hematologisch systeem en afweersysteem, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Functies van ademhalingsstelsel Ademhaling Functies van ademhalingsspieren Functies van ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Andere functies en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel Andere ademhalingsfuncties Inspanningstolerantie Gewaarwordingen gepaard gaande met cardiovasculaire en respiratoire functies Andere functies en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, niet gespecificeerd</p>
--	--

Hoofdstuk 6 Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies	Hoofdstuk 7 Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies
<p> Functies gerelateerd aan urine Productie en opslag van urine Functies gerelateerd aan urinelozing Gewaarwordingen gepaard gaande met urinelozing Functies gerelateerd aan urine, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd </p>	<p> Functies van gewrichten en botten Mobiliteit van gewrichten Stabiliteit van gewrichten Mobiliteit van botten Functies van gewrichten en botten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd </p>
<p> Genitale en reproductieve functies Seksuele functies Functies gerelateerd aan menstruatie Functies gerelateerd aan voortplanting Gewaarwordingen gepaard gaande met genitale en reproductieve functies </p>	<p> Spierfuncties Spiersterkte Spiertonus Spieruithoudingsvermogen Spierfuncties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd </p>
<p> Genitale en reproductieve functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies, anders gespecificeerd Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies, niet gespecificeerd </p>	<p> Bewegingsfuncties Motorische reflexfuncties Onwillekeurige bewegingsreacties Controle van willekeurige bewegingen Onwillekeurige bewegingen Gangpatroon Gewaarwordingen verband houdend met spieren en bewegingsfuncties Bewegingsfuncties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, anders gespecificeerd Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, niet gespecificeerd </p>

Hoofdstuk 8 Functies van huid en verwante structuren

Functies van de huid

Beschermende functies van huid

Herstelfuncties van huid

Andere functies van huid

Gewaarwording verband houdend met huid

Functies van huid, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Functies van haren en nagels

Functies van haar

Functies van nagels

Functies van haren en nagels, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd

Functies van huid en verwante structuren, anders gespecificeerd

Functies van huid en verwante structuren, niet gespecificeerd

ICF: ACTIVITEITEN EN PARTICIPATIE

Hoofdstuk 1 Leren en toepassen van kennis	Hoofdstuk 2 Algemene taken en eisen
<p>Doelbewust gebruiken van zintuigen</p> <p>Gadeslaan</p> <p>Luisteren</p> <p>Doelbewust gebruiken van andere zintuigen</p> <p>Doelbewust gebruiken van zintuigen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Basaal leren</p> <p>Nadoen</p> <p>Herhalen</p> <p>Leren lezen</p> <p>Leren schrijven</p> <p>Leren rekenen</p> <p>Ontwikkelen van vaardigheden</p> <p>Basaal leren, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Toepassen van kennis</p> <p>Richten van aandacht</p> <p>Denken</p> <p>Lezen</p> <p>Schrijven</p> <p>Rekenen</p> <p>Oplossen van problemen</p> <p>Besluiten nemen</p> <p>Toepassen van kennis, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Leren en toepassen van kennis, anders gespecificeerd</p> <p>Leren en toepassen van kennis, niet gespecificeerd</p>	<p>Ondernemen van enkelvoudige taak</p> <p>Ondernemen van meervoudige taken</p> <p>Uitvoeren van dagelijkse routinehandelingen</p> <p>Omgaan met stress en andere mentale eisen</p> <p>Algemene taken en eisen, anders gespecificeerd</p> <p>Algemene taken en eisen, niet gespecificeerd</p>

Hoofdstuk 3 Communicatie	Hoofdstuk 4 Mobiliteit
<p>Communiceren - begrijpen Begrijpen van gesproken boodschappen Begrijpen van non-verbale boodschappen Begrijpen van formele gebarentaal Begrijpen van geschreven boodschappen Communiceren - begrijpen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Communiceren – zich uiten Spreken Zich non-verbaal uiten Zich uiten via formele gebarentaal Schrijven van boodschappen Communiceren - zich uiten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>	<p>Veranderen en handhaven van lichaamshouding Veranderen van basale lichaamshouding Handhaven van lichaamshouding Uitvoeren van transfers Veranderen en handhaven van lichaamshouding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
<p>Conversatie en gebruik van communicatie-apparatuur en -technieken Converseren Bespreken Huishoudelijke taken Bereiden van maaltijden Huishoudelijke taken, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Huishouden doen</p>	<p>Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand Optillen en meenemen Verplaatsen van iets of iemand met onderste extremiteiten Nauwkeurig gebruiken van hand Gebruiken van hand en arm Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
<p>Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen Verzorgen van wat bij huishouden behoort Assisteren van andere personen Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Huishouden, anders gespecificeerd Huishouden, niet gespecificeerd</p>	<p>Lopen en zich verplaatsen Lopen Zich verplaatsen Zich verplaatsen tussen verschillende locaties Zich verplaatsen met speciale middelen Lopen en zich verplaatsen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
<p>Gebruiken van communicatieapparatuur en -technieken Communicatie, anders gespecificeerd Communicatie, niet gespecificeerd</p>	<p>Zich verplaatsen per vervoermiddel Gebruiken van vervoermiddel Besturen Rijden op dieren als vervoermiddel Zich verplaatsen per vervoermiddel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Mobiliteit, anders gespecificeerd</p>
	<p>Mobiliteit, niet gespecificeerd</p>

<p>Hoofdstuk 5 Zelfverzorging</p> <p>Zich wassen Verzorgen van lichaamsdelen Zorgdragen voor toiletgang Zich kleden Eten Drinken Zorgdragen voor eigen gezondheid Zelfverzorging, anders gespecificeerd Zelfverzorging, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 6 Huishouden</p> <p>Verwerven van benodigdheden Verwerven van woonruimte Verwerven van goederen en diensten Verwerven van benodigdheden, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 7 Tussenmenselijke interacties en relaties</p> <p>Algemene tussenmenselijke interacties Basale tussenmenselijke interacties Complexe tussenmenselijke interacties Omgaan met onbekenden Formele relaties Informele sociale relaties Familierelaties Intieme relaties Bijzondere tussenmenselijke relaties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Tussenmenselijke interacties en relaties, anders gespecificeerd Tussenmenselijke interacties en relaties, niet gespecificeerd</p>	<p>Hoofdstuk 8 Belangrijke levensgebieden</p> <p>Informele opleiding Voorschoolse opleiding Schoolse opleiding Beroepsopleiding Hogere opleiding Opleiding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Beroep en werk Werkend leren Verwerven, behouden en beëindigen van werk Betaald werk Onbetaald werk Beroep en werk, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Economisch leven Basale financiële transacties Complexe financiële transacties Economische zelfstandigheid Economische leven, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, anders gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 9 Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven</p> <p>Maatschappelijk leven Recreatie en vrije tijd Religie en spiritualiteit Mensenrechten Politiek en burgerschap Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, anders gespecificeerd Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, niet gespecificeerd.</p>
---	--

BIJLAGE 2 UITVOERINGSPROTOCOL WMO OSS

De uitgangspunten van het protocol zijn dat:

- De voorziening de beperking opheft of deze tot de hoogst mogelijke graad compenseert en de mogelijkheid biedt om volwaardig maatschappelijk te participeren;
- De voorziening is gericht op de cliënt en zijn specifieke situatie. Dit houdt in dat uitgegaan wordt van de persoonlijke omstandigheden, voorkeuren en keuzes van de cliënt. Hierbij gaat het in ieder geval om:
 - a Fysieke en mentale omstandigheden die samenhangen met de ziekte of handicap, in het bijzonder progressief verloop;
 - b De gezinssituatie, de leefsituatie en de directe en sociale omgeving;
 - c De vraag of cliënt van mantelzorg gebruik wil maken en, indien dit het geval is, de vraag of de mantelzorg fysiek en mentaal zo min mogelijk kan worden belast;
 - d Levensbeschouwelijke activiteiten;
 - e Sociale en culturele activiteiten, vrijwilligerswerk en educatie;
 - f Sociale contacten, familiecontacten en andere contacten;
 - g Normen, waarden en gebruiken van de cliënt;
Ontwikkelingen in de tijd met betrekking tot onder a tot en met g genoemde omstandigheden;
- De toegekende voorziening er op gericht is om voor de cliënt een gelijke of zo goed mogelijke vergelijkbare positie te creëren als een persoon zonder beperkingen heeft. Het gaat daarbij om het gebied van leven, verzorgen, slapen, leren, werken en andere activiteiten die mensen verrichten;
- De cliënt met de toegekende voorziening de verschillende sociale rollen volwaardig kan vervullen zoals bijvoorbeeld de rol van partner, ouder, buurtbewoner;
- De voorziening is gericht op het versterken van de zelfstandigheid en zelfregie van de aanvrager in plaats van afhankelijkheid van de ander;
- De toegekende voorziening de mogelijkheid biedt om normaal van de woning gebruik te maken, waarbij in ieder geval gelet wordt op leven, verzorgen, het verrichten van geregelde huishoudelijke taken, slapen, bezoek ontvangen, ontspannen, leren en werken;
- De toegekende voorziening uitgaat van de diversiteit van de vervoersbehoefte van de cliënt waarbij het dan gaat om de alledaagse activiteiten, zoals het doen van boodschappen en winkelen, het onderhouden van sociale contacten en het uitoefenen van recreatieve

activiteiten;

- In de toegekende voorziening de meerkosten, die de cliënt ten opzichte van een persoon in een overigens vergelijkbare situatie heeft, zijn inbegrepen.